

Poštmina plačana pri pošti 1385 Nova vas

*Bralcem Bloškega koraka želimo
vesele božične praznike in srečno novo leto 2010.*

Bloški korak

glasilo občine Bloke
januar 2010
letnik 11 | številka 1
cena: brezplačno | 2 € | 4 €

Ravniški vodnjak

Stane Korenjak

Bloke ležijo na planoti, kjer se apnenčasta podlaga izmenjuje z dolomitno. Za takšna tla je pač značilno, da so vodni izviri redki in še to nezanesljivi, saj mnogi že ob manjši suši presahnejo. Prebivalci so hodili po vodo zelo daleč, za kar so porabili ogromno časa.

V devetnajstem stoletju je oblast očitno zelo podpirala prizadevanja urediti oskrbo z vodo. Tako je bil v Novi vasi zgrajen vodovod iz Sušice ter urejeni »štarni«. Nekoliko kasneje so to napravili tudi v Velikih Blokah. In tudi v Ravniku so leta 1891 dobili vaški vodnjak, ki so ga poimenovali v beč [izg. bəč]. Za to je bil menda zaslužen tudi grof Auersperg, ki ga je dal zgraditi v zameno za zemljišča, ki so jih dali kmetje za cesto v Iško.

Toda časi se spreminjajo. V zadnjih tridesetih letih je bilo veliko truda vloženega v vodooskrbo. Delo je nekako zaključila sedanja občina, ki je zagotovila, da ima vsak občan doma na pipi vselej dovolj neoporečne

pitne vode. Stari vodnjaki so onemeli. Ravniški se je neugledno zaraščal in postajal le raj za žabe. Lani pa je med vaščani vzniknila ideja, da ga obnovijo in ohranijo kot kulturni spomenik. Rečeno, storjeno. Mišo je napravil načrt obnove, dela vodil in pridno zidaval. Vaščani pa so izvedli vsa gradbena dela. Turistično društvo jih je z idejami vzpodbujalo in občina jim je poravnala vse materialne stroške.

Letos v oktobru pa so vaščani z majhno slovesnostjo zaključili obnovo vitvena dela. Povabili so prijatelje in sorodnike, politike in kulturne delavce ter veselo pokazali, kaj jim je uspelo. Ponosni so na svoje delo. In imajo biti za kaj ponosni. Pokazali so, da je kulturna dediščina veliko bogastvo, ki ga moramo ohranjati. Za preživetje nam je prav tako potrebna kot sodobne gradnje iz železa, betona in asfalta, na kar čestokrat pozabljamo.

Turistično društvo Bloke pa bo vas Ravnik prihodnje leto prijavilo na natečaj *Moja dežela lepa in gostoljubna* v kategoriji najlepša slovenska vas.

Poslovanje Občine Bloke v letu 2009

Ob izteku koledarskega leta se običajno ozremo v prehojeno pot z namenom, da opravimo obračun opravljenih nalog, ki smo si jih zadali s sprejetim proračunom za tekoče leto ter na tej osnovi naredimo plan aktivnosti za naslednje koledarsko leto. Z zadovoljstvom smo ugotovili, da smo letos uspeli realizirati praktično vse načrtovane investicije. Že v prejšnji in današnji izdaji glasila Bloški korak smo obširno poročali o izvedbah letošnjih investicij na področju občine Bloke, zato na tem mestu ne bi imelo smisla ponavljati teh informacij. Lahko pa povemo, da je občina Bloke uspela realizirati in zagotoviti tudi vse planirane prihodke tako iz naslova rednega financiranja kot tudi iz naslova dodatnih virov s strani raznih dodatnih razpisov ter na tej osnovi realizirati skupne prihodke v vrednosti preko 2.1 milijon evrov.

PLAN RAZVOJA V LETU 2010

Decembra leta 2008 smo na občini Bloke sprejeli dvoletni predlog proračuna, in sicer za leto 2009 in leto 2010. Na ta način smo že pred enim letom v grobem načrtali glavne značilnosti oziroma prioritete našega bodočega razvoja. Tako že na osnovi do sedaj sprejetega proračuna vemo, da bomo nadaljevali z izgradnjo okoljske in prometne infrastrukture v naselju Velike Bloke. V letu 2010 imamo namen zaključiti I. fazo tega projekta. Postavljena bo nova čistilna naprava ter izvedena nova asfaltna cesta in sicer v območju letošnje izvedbe projekta. Na fekalno kanalizacijo se bodo tako lahko priključila vsa gospodinjstva v območju že izdelane okoljske infrastrukture v t.i. spodnjem delu naselja Ve-

like Bloke. V začetku leta 2010 pričakujemo tudi 5. javni razpis za pridobitev evropskih sredstev iz naslova neposrednih regionalnih vzpodbud, ki ga bomo namenili za izgradnjo II. faze okoljske in prometne infrastrukture še v ostalem delu naselja Velike Bloke. V nadaljevanju imamo tako namen priključitev na novo okoljsko in prometno infrastrukturo zagotoviti vsem gospodinjstvom iz naselja Velike Bloke in vsem bodočim investitorjem v novo nastajajoči industrijsko obrtni coni v Velikih Blokah (območje bivše vojašnice Velike Bloke). Dokončanje tega projekta je predvideno v prvi polovici leta 2011.

V naslednjem letu bomo začeli tudi s projektiranjem okoljske in prometne infrastrukture v ostalih naseljih občine Bloke z gostoto poseljenosti več kot 50 prebivalcev na hektar oziroma več kot 20 prebivalcev na hektar v naseljih, ki ležijo na vodovarstvenem področju. Veljavna zakonodaja namreč narekuje, da je na teh območjih potrebno zgraditi kanalizacijo in čistilno napravo in sicer najkasneje do leta 2017. V nasprotnem primeru se na teh območjih ne bo moglo graditi novih objektov, ker bo onemogočena izdaja gradbenih dovoljenj. Časa za izvedbo te naloge je načeloma še dovolj seveda pod pogojem, da bo občina Bloke tudi v naslednjem obdobju pravilno in sistematično načrtovala prioritete našega bodočega razvoja.

V letu 2010 bomo nadaljevali tudi z aktivnostmi za izgradnjo nove telovadnice. Trenutno se že izdelujejo idejni projekti, ki bodo podlaga za izdelavo projektov ta pridobitev gradbenega dovoljenja. Občina je za nameravano izgradnjo tudi že zagotovila ustrezna zemljišča,

zato lahko z optimizmom pričakujemo nadaljevanje teh aktivnosti. Verjetno pa, ob upoštevanju trenutnih možnosti pridobivanja dodatnih sredstev za nameravano izgradnjo, ni pričakovati, da bi se izgradnja oziroma postavitve nove telovadnice začela izvajati pred letom 2011.

V naslednjem letu bomo nadaljevali tudi z izgradnjo potrebne komunalne infrastrukture na zemljiščih nad stanovanjskimi bloki v Novi vasi z namenom, da se zemljišča sprostijo za izgradnjo individualnih stanovanjskih hiš. Kot vsako leto bomo del razpoložljivih sredstev namenili tudi za obnovo cestnega omrežja ter za širitev in obnovo vodovodnega omrežja vse z namenom, da se javni vodovod postopoma približa vsem prebivalcem na področju občine Bloke.

Na občini Bloke bomo aktivno sodelovali tudi pri iskanju možnosti za postavitve muzeja Bloškega smučarja. Kot najprimernejša lokacija je do sedaj veljala lokacija stare mlekarne v Novi vasi. Prav je, da na tem mestu povemo, da se na tej lokaciji do nadaljnjega ne bo gradilo, ker mora občina skupaj z Direkcijo za ceste Republike Slovenije predhodno rešiti križišče dveh regionalnih cest. Na podlagi te rešitve bo šele jasno, koliko zemljišča bo potrebno nameniti za ureditev križišča in koliko ga bo ostalo za izgradnjo nadomestnega objekta. Mogoče pa bomo v letu 2010 uspeli poiskati še kakšno drugo primerno lokacijo za izvedbo smučarskega muzeja. Mogoče se bo po kakšnem čudežu končno rešil tudi problem kmetijskih zadrug na Blokah, s čimer bi nastopili celo pogoji, da se želeni muzej organizira na primer v slabo vzdrževanem objektu kmetijske zadruge v centru Nove vasi v t.i. Modičevi hiši!

Vsekakor pa imamo na občini Bloke še veliko drugih kratkoročnih in dolgoročnih načrtov oziroma idej. Za leto 2009 lahko upravičeno povemo, da je bilo uspešno in da nas recesija ni kaj posebej prizadela. Upamo in verjamemo, da bomo uspešno poslovali tudi v letu 2010. V tem prispevku sem poskušal v grobem orisati glavne značilnosti našega razvoja v letu 2010. Natančnejšo informacijo o naših načrtih pa bomo predstavili po sprejetju rebalansa proračuna občine Bloke za leto 2010, ki ga bomo sprejeli predvidoma v začetku leta 2010.

Naj zaključim ta prispevek v želji, da preživimo lepe in prijazne praznične dni, v letu 2010 pa vsem Bločanom in Bločankam želim še uspešno in zdravja polno prihodnost.

Župan Jože Doles

Izvajanje del na kanalizaciji v Nemški vasi.

Slovesno odprtje letošnjih projektov

V letošnjem letu smo izvajali številne investicije, o čemer smo poročali že v prejšnji številki tega glasila. Nekatere izmed teh so tudi v celoti že zaključene in predane v uporabo.

V sredo, 25. 11. 2009, točno ob 12.00 se je pričela slovesnost z uvodnim predvajanjem naše himne. Zbralo se nas je kar precej, med drugimi tudi nekateri občinski svetniki, vsi župani sosednjih občin in direktor Regionalne razvojne agencije Notranjsko kraške statistične regije gospod mag. Boštjan Požar. Učenci osnovne šole Toneta Šraja Aljoše so pripravili krajši program, osrednji govornik pa je bil župan občine Bloke g. Jože Doles. V svojem govoru je podrobneje predstavil novozgrajene projekte in izrazil zadovoljstvo ob njihovi predaji v uporabo.

Sledilo je tudi uradno rezanje traku kot simbolično odprtje zgrajenih projektov, kakor se za tako priložnost spodobi. Trak sta prerezala direktor RRA, gospod mag. Boštjan Požar, in župan Jože Doles ob asistenci direktorice občinske uprave občine Bloke gospe Jožice Anzeljc. Ob odprtju smo si prisotni nazdravili z vodo iz nove-

ga vodnega vira. Uradno so bili torej odprti in predani v uporabo naslednji projekti:

- Prometna in okoljska infrastruktura za naselja Nova vas, Nemška vas in Fara;
- vrtina Š-1 pri Škufčem, skupaj s tlačnim vodom od nove vrtine do vodohrana na Gradiškem in
- ureditev dvorišča pred občinsko stavbo.

Po uradnem delu smo bili vsi povabljeni v večnamensko dvorano nad krajevno knjižnico, da si ob skromni pogostitvi skupaj ogledamo audio- in videopredstavitev poteka izgradnje zaključenih projektov in, seveda, da malo pokramljamo. Tu je nekdo hudomušno pripomnil, da če odpiramo tri projekte, bi morale biti tudi tri ločene prireditve. Pa kaj hočemo, gospodarska kriza pač.

Vsekakor pa smo ponosni, da smo gospodarski krizi navkljub uspešno opremiti najgostejše naseljeni predel občine Bloke s popolnoma novo prometno in okoljsko infrastrukturo. In najbrž je res, kakor je župan ob zaključku svojega govora ugotovil, da skupaj zmoremo.

Stane Jakopin

Božična misel

Kdo nas moti?

Lojze Hostnik, župnik

Prihaja sveti večer. Še zadnje priprave, ki potekajo v družinskem krogu, vzbujajo vtis velike radosti, da se bo zgodilo nekaj lepega. Medtem ko mati pripravlja še zadnje dišeče dobrote, otroci veselo hitijo še z zadnjimi lepimi okraski nad jaslicami, da bo vse na svojem mestu. Oče na dvorišču pred hišo pregleduje, če vse barvite lučke svetijo na veliki jelki. Tudi pri sosedovih se dogaja podobno. Povsod je čutiti neko ljubeče nestrpnost pričakovanje nekega dogodka. Zunaj diši po snegu. Bežen pogled na sveti večer vzbuja vtis idilične trenutka, ki pa ga kmalu zmoti nenapovedan dogodek. Pride ura, ko se vsa družina po stari ljudski navadi skupaj zbere in prične z družinskimi obredi svetega večera. Oče in mati molita veseli del rožnega venca, medtem ko otroci veselo hitijo po hiši z nekakšno kadilnico, v kateri je žerjavica, in z blagoslovljeno vodo, s katero pokropijo vse hišne prostore, pa še malo ven pokukajo na hladno, kjer od mraza zmrzujejo otroški prstki. Na koncu teh veselih obredov se vsi skupaj zberejo pri jaslicah, kjer končajo z molitvijo. Nato oče vošči vsem svojim božjega blagoslova, zdravja in veselja. Dišeče dobrote že vabijo k mizi, ki jih je pripravila skrbna materina roka. Malega Mihca seveda bolj zanimajo figurice pri jaslicah, ki postanejo tako zanimive, da v njegovih očeh kar zaživijo. Njegovo domišljijo zmoti očetova beseda, naj pride za mizo k večerji. Vse je lepo in prav in sveto večerjo spremljajo tudi božične melodije, ki jih ustvarja radijski program.

Zvonec. »Kdo nas moti ob tej uri?« je v zraku in oče nekaj godrnja vase. Mati previdno stopi do vrat in pogleda, kdo zvoni. Ko odpre vrata, zagleda pred seboj mlada zakonca z otrokom, ki prosita za topel čaj in toplo sobico za eno noč, kajti na poti iz tuje dežele daleč proti domu se jima je pokvaril avto, ki ga bo uspel mehanik popraviti šele naslednji dan in v tem času ne moreta nikamor z otrokom, ker v tej okolici ni kakega gostišča za prenočitev. Mati se obrne k očetu in v njegovem pogledu zazna nejevoljo, da si nekdo upa zmotiti njihovo idilo svetega večera. Mlada družinica stoji na pragu in tiho upa na njegov blagoslov. Medtem so se tudi otroci že napletli okoli očetovih nog in zvedavo opazovali skrivnostne goste. »Ati, mami, a sta nas prišla obiskat Jožef in Marija z Jezusom?« je vprašala mala Špela, ki se je že pri verouku prijavila, da bo kolednica, ko bo skupaj z drugimi otroki čez nekaj dni igrala tri kralje. V tem hipu oče v Špelinih besedah zazna klic dobrote, ko se spomni Jezusovih besed: »Karkoli boste storili komu teh malih, boste meni storili ...« V resnici prihaja v njihovo družino prav na sveti večer mali Jezus, ki potrebuje topel dom. Ta trenutek je resničen. Ne praznuje več spomina samo na nazareško sveto družinico, ki je bila v Betlehemu povsod zavrtnjena in je našla zatočišče v skromni pastirski votlini, ampak stoji sedaj pred njim mali Jezus v drugem človeku, ki potrebuje pomoči. »Če jih sedaj v hladni noči zavrtnemo, bodo žalostni trkali naprej na druga vrata«, premišljuje oče. Naglo se odloči in spoštljivo povabi popotne goste v hišo. Materin ljubeč nasmeh in otroško veselje potrđita, da je prav storil. Skupaj so nadaljevali sveto praznovanje, se bolje spoznali med seboj in nato odšli k polnočnici. Naslednji dan se je mlada popotna družinica hvaležno poslovila od ljubečih gostov in se odpeljala naprej proti svoji domovini. V tej družini pa je za vedno ostal neizbrisni pečat pravega Betlehema in pravih jaslic, ki se skozi vso zgodovino vedno znova ponavlja in tudi nas danes kliče, naj odpremo vrata našega srca vsakomur, ki trka nanje in išče pomoči, da mu pomagamo po svojih najboljših močeh.

To je Kralj, ki prihaja!

Vsem bralkam in bralcem Bloškega koraka voščim vesele božične praznike in vse dobro v novem letu!

Gospodarska cona v Velikih Blokah in občinski prostorski akti

V letu 2007 je bil izveden s strani države kot lastnika kompleksa nekdanjih vojašnic v Velikih Blokah razpis za prodajo. Na tem razpisu je sodelovalo kar nekaj dražiteljev, ki so ta kompleks zdražili iz ocenjene vrednosti 240.000 EUR, ki so jo opravili sodni cenilci na podlagi naročila MORS – a, na 750.000 EUR. Občina Bloke je na podlagi odloka o predkupni pravici uveljavila predkupno pravico in omenjeni kompleks kupila po izklicni ceni in ga še v istem letu prodala Obrtni zbornici Cerknica. Ta kompleks pa so od zbornice odkupili zainteresirani podjetniki pretežno iz občine Bloke. S tem je kompleks nekdanjih vojašnic v Velikih Blokah prešel v roke tistih, ki ta prostor najbolj potrebujejo. Po našem prepričanju na tem območju nastajajo pogoji za steber gospodarstva v občini Bloke, ki bo kot v posmeh vsesplošni gospodarski krizi v tem času.

Da pa bi novi lastniki lahko začeli uresničevati svoje načrte na tem območju, je potrebno začeti prav na začetku in to je pri občinskem prostorskem načrtovanju.

To območje je bilo po dosedanjih prostorskih aktih občine Bloke zavedeno kot območje namenjeno za obrambo.

Občina Bloke je na podlagi vloge novih lastnikov tega kompleksa takoj pristopila k spremembi in dopolnitvi prostorskih aktov občine, in sicer samo za območje nekdanjih vojašnic v Velikih Blokah. S sklepom župana z dne 23. 09. 2008, v katerem so bili navedeni vsi nosilci urejanja prostora in terminski plan in je bil objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije, so uradno pričeli teči postopki sprememb in dopolnitev prostorskih aktov občine Bloke. Pripravljalec sprememb in dopolnitev, občina

Bloke, je vodila ta postopek po določenih, ki jih nalaga veljavna zakonodaja prostorskega načrtovanja. Na podlagi navedenega je občina Bloke skladno z veljavno zakonodajo o javnem naročanju izbrala najugodnejšega izvajalca in z njim sklenila pogodbo o izdelavi sprememb in dopolnitev.

Skupaj z izbranim izvajalcem je občina Bloke kot pripravljalec izvajala spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega plana za območje nekdanjih vojašnic, skladno z zakonsko določenim terminom, po naslednjih postavkah:

- najprej je bil izdelan osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah;
- v 37 dneh so bile pridobljene smernice vseh nosilcev urejanja prostora (bilo jih je 23);
- v 90 dneh je bil pripravljen dopolnjen osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah;
- v 15 dneh so bile usklajene smernice, ki so jih podali pristojni nosilci urejanja prostora;
- v 37 dneh je bila izvedena javna obravnavna in javna objava;
- v 30 dneh so bila pripravljena stališča do pripomb na javni razgrnitvi, ki jih je potrdil tudi Občinski svet občine Bloke;
- v 30 dneh je bil izdelan predlog odloka o spremembah in dopolnitvah;
- v prej kot 75 dneh so bila pridobljena mnenja vseh nosilcev urejanja prostora, ki so podali smernice. Dne 09. 11. 2009 je bil pridobljen pozitiven sklep ministra za okolje in prostor k odloku o spremembah in dopolnitvah prostorskih aktov občine Bloke;
- in končno je dne 13. 11. 2009 Občinski svet občine Bloke na svoji 3. izredni seji sprejel Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega

plana občine Loška dolina za območje občine Bloke za obdobje 1986 – 2000, dopolnjen 2009.

Navedeni Odlok je bil objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije, številka 95, dne 24. 11. 2009. S tem je bil sprejet strateški prostorski dokument za poslovno cono Velike Bloke, ki je v prostorskem aktu opredeljena kot planska enota 150 – 40a – Velike Bloke.

Iz navedenega lahko ugotovimo, da je občina Bloke izvedla dopolnitev prostorskih aktov v rekordnem času, saj nobena postavka ni presegla časovnega minimuma, ki je določen z zakonom.

Izdelava sprememb in dopolnitev prostorskih aktov za območje poslovne cone v Velikih Blokah je bila v celoti financirana iz proračuna občine Bloke.

Sprejetje tega Odloka smo namenoma podrobneje opisali, da bralci dobijo občutek, da je to dolgotrajno in zapleteno delo, saj z vzpostavitvijo gospodarske cone korenito posegamo v prostor. Ti posegi pa naj bodo nadzorovani tako s strokovnega kot z javnega stališča. Prepričani smo, da smo s prilagoditvijo občinskih prostorskih aktov novim razmeram v najhitrejšem možnem času omogočili lastnikom te cone, da se bodo gospodarsko lahko še hitreje razvijali.

V sprejetem Odloku je v 3. členu navedeno, da se za to plansko enoto predvidi izdelava izvedbenega prostorskega akta, imenovanega Občinski podrobni prostorski načrt (OPPN).

Lastniki gospodarske cone Velike Bloke so na občini Bloke že vložili vlogo za izdelavo Občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) in na podlagi tega je župan Občine Bloke že izdal Sklep o začetku postopka izdelave OPPN, ki je bil objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije, številka 91, dne 13. 11. 2009. Sklenjena pa je tudi že pogodba o medsebojnem sodelovanju in financiranju izdelave OPPN med občino Bloke kot pripravljalcem in lastniki gospodarske cone kot naročniki. Naj povemo, da so za izdelavo OPPN podobni postopki kot pri izdelavi sprememb in dopolnitev občinskih prostorskih aktov. Ker pa gre tu za izvedbeni akt, bo potrebno še bolj poglobljeno sodelovanje med pripravljalcem, izdelovalcem, lastniki cone kot končnim uporabnikom, stroko kot nosilci urejanja prostora in javnostjo. Če bo to sodelovanje res uspešno, bo ob letu že možno pridobiti gradbeno dovoljenje na tem območju in podjetniki bodo lahko pričeli z investiranjem v svoje nove objekte.

Stane Jakopin

Zimska služba in občinske ceste

Kakor je običajno že nekaj zadnjih let, je bilo tudi letos kar dolgo »indijansko poletje«, saj se zima kar obotavlja in do sedaj se je prav boječe pokazala in to le za vzorec. No, pa se pustimo presenetiti, saj dneva se ne hvali pred nočjo, ali pa kakor pravi naš nezmotljivi vremeinar g. France Škrabec, da na Blokah zime še nikoli ni volk požrl.

Kakor koli že bo, smo se na občini Bloke dobro pripravili na spopad s snegom. Kakor nam velewa zakonodaja kot upravljavcu cestnega omrežja smo se pravočasno oskrbeli s posipnim materialom, to je s sipino in soljo. Podjetje Demira d. o. o., iz Raven na Blokah, s katerim imamo sklenjeno pogodbo o izvajanju zimske službe, ima dobro izurjeno ekipo in je tehnično kvalitetno opremljeno za opravljanje intervencij, ki bodo potrebne v zimi 2009–2010. Pristojni iz omenjenega podjetja so že opremili občinske ceste z ustreznimi količki, za lažje izvajanje zimskega vzdrževanja. Skladno z veljavno zakonodajo, ki ureja to področje, smo izdelali program izvajanja zimskega vzdrževanja cest, v katerem je zapisano, od kdaj do kdaj traja zimska služba, kdo je odgovoren za izvajanje posameznih nalog in po katerem prioritet-

nem vrstnem redu se plužijo občinske ceste. Prepričani smo, da smo se za zimo 2009–2010 dobro pripravili, da nas sneg in poledica ne moreta presenetiti in da bodo tudi letošnje zimo naše ceste dobro vzdrževane. V primeru res obilnih padavin pa se občanom že vnaprej opravičujemo, če bodo mogoče zaradi slabih razmer na cesti kakšno minuto zamudili na delo. Občanom tudi svetujemo, da preden gredo na pot, preverijo zimsko opremljenost svojih jeklenih konjičkov in da gredo v slabih vremenskih razmerah na pot le v nujnih primerih.

Stane Jakopin

Obvestilo

Občane obveščamo, da je Štab civilne zaščite občine Bloke dne 9. 12. 2009 sprejel načrt zaščite in reševanja ob potresu. Načrt je objavljen na spletni strani občine Bloke www.bloke.si.

Občina Bloke

Pot v demokracijo bo še dolga

Dr. Peter Verlič, poslanec

Slovenija je polnopravna članica Evropske unije, Nata, imamo Evro, zavoljo šengenskega sporazuma potujemo prosto po Evropi brez nadležnega ustavljanja na mejah. Kdo bi si kaj takega lahko mislil pred dvajsetimi leti, ko je prvič zadišalo po pomladi in so demokratični procesi prinesli Demos, neodvisnost, samostojnost in demokracijo. Samo po enem letu vladanja Pahorjeve vlade si je Slovenija, ki je v času Janševe vlade predsedovala Evropski uniji, prislužila pečat ene izmed držav EU, ki namesto »ohranjanja spomina na zgodovinsko resnico, demokratično perspektivo in demokratično kulturo v Evropi«, »sistematično vzpodbuja oboževanje komunističnih diktatorjev, kot na primer v glavnem mestu Slovenije – Ljubljani, kjer je bila ena od glavnih cest letos poimenovana po vodji komunističnega režima, maršalu Josipu Brozu Titu«. Tako so zapisali v soglasno sprejeti Resoluciji o totalitarnih komunističnih režimih na nedavnem kongresu Evropske ljudske stranke, vodilne politične sile v Evropi, med katerimi je tudi Slovenska demokratska stranka. Iz vrst Evropske ljudske stranke izhajajo pomembni evropski politiki kot Angela Merkel, François Fillon, Fredrik Reinfeldt, Jean-Claude Juncker, predsedniki evropskih institucij Jerzy Buzek, Herman Van Rompuy in Jose Manuel Barroso. Resolucija nadalje »izraža zaskrbljenost nad dejstvom, da je predsednik Slovenije nagradil g. Tomaža Ertla, nekdanjega šefa tajne komunistične policije UDBA, ob obletnici demokratičnih sprememb v Evropi, z državnim odlikovanjem. UDBA je v Sloveniji pomenila to, kar je bil Stasi v Vzhodni Nemčiji ali Securitate v Romuniji« ter »izraža zaskrbljenost, ker ne gre za manjše skupine, ampak za lokalne in nacionalne vlade, ki oživljajo komunistične simbole in se ne ozirajo na številne proteste demokratične civilne družbe«.

Kot poslanec sem bil prepričan, da bo Pahorjeva vlada iskala izhod iz krize, da se bomo pogovarjali o prihodnosti, da bo predsednik države združeval, ne pa razdvajal. Svet Slovenske demokratske stranke je zato kot najvišji organ stranke vodstvu stranke in naši poslanski skupini naložil, da uporabita vsa demokratična sredstva za uveljavljanje načel demokratičnosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic ter da se ponovno vzpostavi ta gospodarska in socialna stabilnost ter večja politična enotnost pri varovanju nacionalnih interesov.

To pa je tudi moj motiv za delo v prihodnjem letu. Želim Vam, da Vam prihodnje leto prinese obilo trdnega zdravja, sreče in uspehov. Voščim Vam vesele božične praznike in čestitam ob državnem prazniku, dnevu samostojnosti in enotnosti!

Investicije, ki se izvajajo v poznojesenskem času

Asfaltiranje na Studenem.

Kljub temu, da zima že močno trka na vrata, dela na naših investicijah še naprej potekajo. Na projektu Okoljska infrastruktura Velike Bloke so izvršena potrebna rušitvena dela na čistilni napravi v Velikih Blokah in skladno s projektno dokumentacijo se že izvajajo sanacijska dela na tem objektu. Zgrajen je tudi nizkonapetostni zemeljski elektrovod do čistilne naprave. Če bodo vremenske razmere dovoljevale, bomo nadaljevali z gradbenimi sanacijskimi deli na čistilni napravi, montažna dela pa bomo izvajali v pomladanskem času.

Projekt Vodovod Strmca – Lužarji je skoraj v celoti zaključen, vsaj gradbeni del. Trenutno potekajo montažna elektro in strojna dela. V nadaljevanju bo potrebno izvršiti fizični priklop na javni vodovod Bloška planota in izvesti fine nastavitve elektro in strojnih sklopov opreme. Ocenjujemo, da bodo prebivalci naselij Strmca, Zakraj, Godičevo, Mramorovo pri Lužarjih in Lužarji že v začetku prihodnjega leta oskrbovani s pitno vodo iz javnega vodovoda Bloška planota.

Verjetno ste Bločani opazili, da sta »oživila« tudi kamnita vodnjaka v starem delu naselja Nova vas. Projekt še ni čisto zaključen, vendar smo veseli, da je v teh vodnjakih ponovno voda, saj bi lahko rekli, da sta ta dva vodnjaka prepoznavni znak naselja Nova vas. Da sta vodnjaka ponovno oskrbovana z vodo, je bilo potrebno zgraditi nov vodovodni vod od zajetja Sušica do obeh vod-

njakov. Še preden smo vodnjaka oskrbeli z vodo, smo sanirali vodnjak pri »Janezkovih« in nanj namestili varovalno ograjo iz varnostnih razlogov. Ob tej priložnosti bi se vadi zahvalili vsem prebivalcem Nove vasi, Nemške vasi in Fare, ki ste nam ob izvedbi tega projekta kakor koli pomagali, bodisi z dajanjem soglasij za posege v parcele bodisi s svojimi dobrimi nasveti. Tudi tu smo dokazali, da

skupaj zmoremo.

Na cestnem omrežju smo z asfaltno preplastitvijo ceste Studeno po vasi in s preplastitvijo vgreznjenih prepustov na relaciji Fara – Hudi Vrh zaključili program asfaltiranja cest 2009.

Preko pogodbenega vzdrževalca občinskih cest smo uspeli še pred zimo sanirati nekatere manj prometne makadamske odseke. Če bodo vremenske razmere dopuščale, se

Novska »štirna«

bomo morda lotili sanacije spodnjega ustroja trenutno najbolj dotrajane občinske ceste na relaciji Andrejčje – Mramorovo pri Pajkovem.

V načrtu imamo še številne večje in manjše projekte, ki pa bodo verjetno morali počakati na izvedbo v prihodnosti.

Stane Jakopin

Komunalno opremljanje parcel nad stanovanjskimi bloki v Novi vasi

V letošnjem letu smo na občini Bloke pričeli tudi s komunalnim opremljanjem novih zazidljivih parcel v Novi vasi, in sicer nad stanovanjskimi bloki v smeri proti Volčjemu. Izdelali smo projektno dokumentacijo, izvedli posek gozda in v grobem izdelali dostopno pot.

Pred kratkim me je urednik tega glasila pobaral, kako to, da so dela na tem projektu nenadoma zastala. Tu moram zapisati, da so dela zastala le navidezno, kajti pripravljena se dokumentacija za elektro oskrbo tega območja. Ta dokumentacija je skoraj že pripravljena in s strani pristojnih s podjetja Elektro Ljubljana so tudi izdana vsa potrebna soglasja. V začetku prihodnjega leta načrtujemo, da bomo

izdelali zemeljski nizkonapetostni vod od obstoječe transformatorske postaje do tega območja. Ko bo ta vod končan, sledi geodetska delitev parcele na posamezno gradbeno parcelo. Ves nadaljnji potek komunalnega opremljanja tega območja pa je odvisen od zainteresiranosti bodočih investitorjev za nakup teh parcel. Po naših dosedanjih izkušnjah opažamo, da na Blokah trenutno ni pretiranega zanimanja za nakup zazidljivih parcel, saj smo v preteklosti prodajali dve parceli v naselju Kramplje, pa smo kljub večkratnim razpisom uspeli prodati le eno. Torej je komunalno opremljanje tega območja odvisno od zainteresiranosti bodočih investitorjev.

Stane Jakopin

Nagrajenci letošnjih občinskih priznanj

Z MALCE ZAMUDE, PA SMO VNDARLE DOBILI VSE ODGOVORE OZ. MNENJA LETOŠNJIH PREJEMNIKOV OBČINSKIH PRIZNANJ. ENO PRIZNANJE JE BILO DODELJENO BOŽIDARJU STRMANU ZA IZJEMNE DOSEŽKE NA PODROČJU SLIKARSTVA, DEJANU PIRCU IN TEKAŠKEMU KLUBU OLIMPIJA PA ZA ODLIČNE ŠPORTNE DOSEŽKE.

RADO PONIKVAR

Tekaško športno društvo Novolit Olimpija na čelu s svojimi tekmovalci dosega odlične rezultate. V lanski sezoni je v kategoriji mlajših dečkov Jaka Marolt postal slovenski pokalni prvak, klub pa je v skupnem seštevku zasedel sedmo mesto.

Koliko članov obsega vaš klub in kaj so vaši dosedanja največji uspehi?

Aktivnih članov s plačano članarino nas je 64, kar je za naše razmere kar precej. Tekmovalcev, ki trenirajo in tekmujejo, pa je 30. Ostali člani pa so starši, trenerji, vodstvo in sama podpora.

Ste zadovoljni z minulo sezono? Bi lahko kaj izboljšali?

Za samo društvo, generalno gledano, je sezona nekoliko slabša, ker nam je tekmovalcev v špici zmanjkalo. Ne smemo pa pozabiti, da imamo letos državnega prvaka v kategoriji mlajših dečkov. To pa je za nas največji dosežek doslej. Imeli smo drugo, tretje mesto, vendar nikoli prvaka. Kot klub smo bili tudi na tretjem, četrtem mestu v Sloveniji, letos pa smo dosegli sedmo mesto, vendar z državnim prvakom, kar je velikega pomena.

V kateri tekaški disciplini ste najmočnejši in kakšna je konkurenca?

Tekmujemo v tekih in v biatlonu, kjer imamo ravno tako lepe rezultate. Imamo drugo in tretje mesto v določenih kategorijah, vendar so biatlonci trenutno samo štirje, kar je velika razlika v primerjavi s tekači. Slovenska konkurenca je praktično vsako leto hujša. Ko smo z našim klubom začeli tekrovati

pred štirimi, petimi leti, smo z lahkoto dosegali prva mesta oziroma vrhunski nivo skozi celo sezono. Sedaj pa je potrebna precej večja količina treningov kot tudi zbranost.

Kaj ima po vašem mnenju večjo prednost oz. popularnost v Sloveniji, nordijsko ali alpsko smučanje in zakaj?

Ja, tukaj je treba omeniti predvsem vrhunske rezultate iz zgodovine. V tej sezoni je treba omeniti slovensko tekačico Petro Majdič, ki je ogromno prispevala k popularnosti tega športa. Na drugi strani pa je Tina Maze kot predstavnica alpskega smučanja z ravno tako odličnimi rezultati. Rekel bi, da take evforije, kot je bila pred desetletji, ko smo bili vsi Slovenci smučarji, navijači Križaja, Strela, ni več. Mislim, da je zanimanje za alpsko smučanje nekoliko padlo zaradi slabših sedanjih rezultatov. Po mojem mnenju je sedaj tek v rahli prednosti kot tudi v popularnosti. Seveda pa bo vsak gledal s strani tistega športa, ki ga trenira oz. je njegov privrženec.

Ste presenečeni nad priznanjem? Kakšni so vaši nadaljnji cilji?

Pravzaprav sem prijetno presenečen. Se pravi, absolutno presenečen. Najraje bi pa videl, da bi to vplivalo na ostale Bločane, da bi se večkrat postavili na smuči, to predvsem tisti, ki niso v našem klubu oziroma društvu.

DEJAN PIRC

Naj spomnim, da sta njegova največja dosežka oba nastopa na paraolimpijskih igrah. Enkrat je s svojo ekipo odšel v Atene, kjer so za slovensko reprezentanco osvojili enajsto mesto, v Pekingu pa so zasedli osmo mesto. Ne gre pa pozabiti srebrne kolajne z nedavnega evropskega prvenstva v Münchnu.

Zakaj ste se odločili ravno za golball in kaj vas je navdušilo?

Bil sem v OŠ Toneta Šraja Aljoše, nato sem odšel v zavod za slabovidne. Vedno pa sem si želel ukvarjati z enim športom. Srečal sem se z golballom, dobil ekipo, ki sedaj skupaj trenira, in odločili smo se, da skupaj nadaljujemo v športu.

Je bila pot do skupine A težka in kako ste prišli na mesto kapetana ekipe?

To, da sem kapetan ekipe, je izbor mojih soi-

gralcev. Oni so me predlagali, jaz pa sem naloge enostavno sprejel, ker v meni vidijo velikega motivatorja. Ja, glede preboja v skupino A, kjer smo sicer že bili, je bila pot vse prej kot lahka. Vesel pa sem, da smo sedaj na evropskem prvenstvu dosegli drugo mesto oziroma srebrno medaljo. S tem smo pokazali, da nismo prišli samo v elitno skupino, ampak da se znamo na tem mestu tudi obdržati.

Ali se vam zdi, da so paraolimpijske igre vredne manj od OI in kaj bi vi naredili, da bi povečali njeno gledanost?

Ja, na žalost niso enakovredne oziroma enako gledane kot OI, če se lahko tako izrazim. Vendar, počasi se izboljšuje, gre na boljše. Trudijo se, da bi vse skupaj združili, da bi OI in paraOI potekale vzporedno oziroma da bi potekale isti čas. Mislim, da zaenkrat organizacijsko to še ni mogoče, vendar prizadevanje gre v to smer.

Ste zadovoljni z dosedanjimi dosežki vašega moštva?

Z dosežki svoje ekipe sem zelo zadovoljen, imamo še veliko rezerve, tako jaz kot ekipa. Od vedno sem si želel doseči kakšno vidnejšo uvrstitev, vendar nam do sedaj OI nikakor niso šle po načrtih. Najboljši rezultat slo reprezentance na OI je peto mesto, mi pa smo do sedaj dosegli enajsto in osmo mesto. Sedaj hočemo narediti korak naprej, vendar gremo tekmo po tekmo, ne pa, kot se je to počelo v preteklosti s prejšnjimi vodstvi, ko smo ciljali in imeli v mislih samo medaljo. Tako pač nikakor ne gre. Veselimo se vsakega rezultata in se nadejamo, da se z vztrajnostjo daleč pride.

Ste s priznanjem zadovoljni in kakšen je

vaš moto v športu?

Malo sem pričakoval, ker je gospod Jože Mulc spraševal za nekaj mojih podatkov, tako da mi je bilo to vse skupaj sumljivo, seveda v pozitivni smeri. Sem pa zelo vesel, da sem ga dobil. To priznanje mi veliko pomeni in me še dodatno motivira, da bom v tej smeri nadaljeval še naprej. Hmm, moj moto ... dati vse od sebe na igrišču in če sem zadovoljen s seboj oziroma če so drugi z mano, sem tudi jaz s seboj.

BOŽIDAR STRMAN

Je likovni ustvarjalec, ki prvenstveno in odlično obvladuje risbo. Ostaja neločljivo povezan z naravo in okoljem, v katerem živi. Ne glede na izbrano tehniko se vselej srečujemo z avtorjevo prefinjeno in odločno gesto mojstrsko izrisanih podob iz živalskega sveta (veliko naklonjenosti pripada zlasti petelinom) in človeških likov, kot tudi ostalin nekdanjega podeželja, nostalgičnih starih domačij, kmečkih poslopij in topplerjev. Obvladuje čas in prostor, kjer se preteklost srečuje s sedanjostjo in risba z močjo barve. »Mišo« je umetnik samosvojega sloga in ekspresivno naglašenih vsebin ter poseben človek, saj se še sedaj spominjam stavka, ki mi ga je izrekel kot učitelj likovne vzgoje: »Slika ni nikoli dokončana«.

Kakšne likovne tehnike uporabljate pri vašem likovnem izražanju?

Različno, glede na vsebino, motiv ali namen

likovnega dela. Tako na primer v slikarstvu v roke vzamem oljne tempera, akrilne ali akvarelne barve ali pa tudi pastelne – predvsem pri portretiranju. Pri risanju uporabljam največ svinčnik in kredo in pa tuš, flomastre in lužilo (»pajc«). V ilustraciji pa se največ izražam z akvarelnimi barvnimi svinčniki in s klasičnim akvarelom. Na drugi strani pa se veliko ukvarjam tudi z umetniško grafiko.

Kakšna je bila vaša pot do akademije?

Klasična, glede na moj nagon, da bi se izuril v likovnem izražanju. Prvi korak je bila srednja šola za oblikovanje, smer grafično oblikovanje, kjer se, če si priden, že kar dobro izuriš v risanju in slikanju. To znanje ti poleg vsakodnevnega dela v tej smeri nudi dobro podlago za sprejem na akademijo za likovno umetnost.

Potem se podaš na sprejemni izpit, ki traja pet dni, in seveda, če si uspešen, si sprejet. Potem se mučiš osem semestrov in ko jih opraviš, šele spoznaš, da se boš moral učiti slikarstva vse življenje, če želiš, da te zadovolji in da boš vsaj s kakšnim svojim likovnim delom resnično zadovoljen.

Zakaj ste se odločili za slikarstvo oz. ta poklic?

Ravno zaradi nepredvidljivosti in užitkov, kaj bo nastalo, ko se postaviš pred prazno platno.

Kaj je bil do sedaj vaš največji uspeh in kje vse ste razstavljali?

Slikarstvo mi ne pomeni doseganje uspehov in priznanj, ki ti jih določajo drugi, ampak le lastna ocena mojega dela. Seveda pa sem vesel tudi užitkov, ki jih doživljajo drugi ob obsorbiranju mojih likovnih del. Do danes sem osemnajstkrat samostojno razstavljal, skupinskih razstav pa žal ne štejem, ampak jih je kar precej. Sodeloval pa sem tudi na več likovnih kolonijah po celi Sloveniji.

Ste presenečeni nad priznanjem in kakšni so vaši nadaljnji cilji?

Do priznanja imam svoj odnos, je pa seveda lepo in mi tudi godi, da kdo opazi pozitivno plat tvojega delovanja.

Vsem nagrajencem iskreno čestitam in jim želim še veliko poguma vnaprej, ker je edino pogum, tisto, kar šteje in te popelje od danes od jutri.

Klavdija Doles

Kovinoplastika Lož – PC Gradbeni elementi Otvoritev salona v Celovcu

CELOVEC – LOŽ. 15. 10. JE POTEKALA SLOVESNA OTVORITEV SODOBNO UREJENEGA RAZSTAVNO-PRODAJNEGA SALONA STAVBNEGA POHIŠTVA KOVINOPLASTIKE LOŽ IN LIPA BLED V CELOVCU. SALON IMA STRATEŠKO LOKACIJO NA AVSTRIJSKEM KOROŠKEM, V NJEM PA SI

JE MOGOČE OGLEDATI CELOVITO PONUDBO STAVBNEGA POHIŠTVA IZDELANEGA IZ PVC, LESA IN ALUMINIJA.

Z željo, da na avstrijskem Koroškem predstavijo celovito ponudbo stavbnega pohištva,

so v Kovinoplastiki Lož – PC Gradbeni elementi skupaj s podjetjem Lip Bled odločili za skupni nastop na trgu stavbnega pohištva. Iz prejšnjega salona so se zato preselili v nove in bistveno večje prostore. S tem nadaljujejo strategijo približevanja končnim uporabnikom in manjšim investitorjem.

Razstavno-prodajni salon stavbnega pohištva se razprostira na več kot 140 m² v neposredni bližini salona Ford Kaposi in Ikee. V salonu je razstavljenih več različnih vzorcev stavbnega pohištva od oken za novogradnjo, vhodnih in notranjih vrat, panoramskih sten do dodatne opreme okenskih senčil in polic. Vsi izdelki sodijo v srednji ali višji kakovostni in cenovni razred.

Program stavbnega pohištva, ki ga je možno naročiti v razstavno-prodajnem salonu v Celovcu, zajema še: zimske vrtove, fasadne sisteme ter pribor za okna in vhodna vrata. Pestro ponudbo stavbnega pohištva zaokrožujejo polkna, rolete, žaluzije in komarniki. V salonu bodo enako pozornost kot izdelkom posvetili tudi storitvam svetovanja, izmer na kupčevem domu, dostave in vgradnje stavbnega pohištva ter poprodajnega servisa.

Tina Sterle

Z leve proti desni: Alojz Burja (direktor Lip Bled), Peter Mitterer (namestnika predsednika gospodarske zbornice Koroške), Christian Winter, Anja Drussnitzer, Alojz Mazij (član uprave Kovinoplastike Lož) in Alexander Höfinger (predsednika okrajne gospodarske zveze Koroške).

Z energijo nad gripo

GRIPA – NAJ BO PRAŠIČJA, NOVA ALI NAVADNA – NAS VSAJ ENKRAT NA LETO SPOMNI NA ZDRAVJE, KI SE GA ZAVEMO, KO GA TRAJNO ALI ZAČASNO IZGUBIMO. STARA RESNICA JE, DA PREVENTIVA DELUJE, KOT DELUJE, KURATIVA PA RES »PRIME«, KO »VRAG ODNESE ŠALO« IN SE ZAČNEMO BASATI S PILULAMI, TABLETAMI, MAŽAMI IN ŠE ČEM. NALOŽBA V ZDRAVJE JE DOLGOROČNA IN KORISTNA. VSE OPISANO VELJA TUDI ZA UČINKOVITO RABO ENERGIJE (URE).
PREVENTIVA – KJER POTREBUJEMO ZNANJE IN KAKŠEN DOBER NASVET – DELUJE KOT DELUJE.
KURATIVA – KAR POMENI ODPRAVLJANJE POSLEDIC NEKVALITETNE GRADNJE – JE DOLGOTRAJNA, REZULTAT JE LAHKO VPRAŠLJIV, VSEKAKOR PA NAS »KOŠTA« DENARJA, ČASA IN ŽIVCEV.
OSNOVA ZA VSAKO OPRAVILO SO INFORMACIJE IN ZNANJE. ZA ZDRAVJE NAM JIH DA ZDRAVNIK, ZA URE ENERGETSKI SVETOVALEC.

izboljšave in največje koristi dosežemo na obodu stavbe (tlak proti raščenemu terenu, fasada, strop proti hladni podstrehi, streha in stavbno pohoštvo). Povprečna stavba potrebuje za ogrevanje bivalnih prostorov 70–80 % vse energije. Ostalo gre za pripravo sanitarne vode, kuhanje, razsvetljavo in gospodinjne aparate.

PREDAVANJE NA BLOKAH IN V LOŠKI DOLINI

Vse to in še veliko več je bilo na voljo v soboto 28. 11. 2009 na štirih 1.5 urnih predavanjih v večnamenski prostor nad knjižnico v Novi vasi od pričakovanih 200 prebivalcev vasi Nova vas, Velike Bloke, Nemška vas, Ulaka, Škufče, Studeno na Blokah in Ravnik jih je prišlo 11. Poštar

Predavanje majhni skupini je lahko konkretno, udeleženci so aktivni, nejasnosti se hitro pretvorijo v razumevanje.

NAJMANJŠI STROŠKI

ZA NAJVEČJE KORISTI

Pri URE so pomembne predvsem optimalne rešitve ter z njimi povezani stroški. Ko želimo najmanjši strošek in največjo korist, potrebujemo znanje. Razumeti moramo, kje in zakaj pride do plesni, predvsem pa, kako se je rešimo. Poznati moramo pogoje, pod katerimi daje Eko sklad kredite in subvencije. Poznati in prakticirati moramo učinkovito prezračevanje bivalnih prostorov, kot tudi termoizolirati temelje. Zelo dobro je poznati različne vrste termoizolacij, predvsem pa, da trša ne pomeni tudi boljše termoizolativnosti. To znanje je potrebno, da postavimo učinkovite zapore na toplotne mostove, itd. Brez znanja bo ekonomika naših odločitev vprašljiva. Ko pa razumemo, da se nam 5.5 € vredna »naložba« v nakup sijalke (varčne žarnice) povrne desetkratno ali da je le 10 % dražji m² na ključ narejene fasade, če namesto 15 cm damo 20 cm termoizolacije, se bomo odločali na podlagi pravih podatkov. Največje

je sicer vabila prinesel v 320 hiš teh vasi, na predavanja so vabili tudi plakati. Da bodo vabila »bolje prišla«, smo prosili tudi župnika, naj prebivalce iz prižnice pozove na obisk koristnega energetskega predavanja, ki mu je na koncu sledila tudi delitev treh 21 W brezplačnih sijalk v vrednosti 16.5 €.

Ob shemah, fotografijah, panojih, termoizolaciji in zloženkah so bile predstavljene najpogostejše težave na obodu stavbe (tlak proti raščenemu terenu, fasada, strop proti hladni podstrehi, streha in stavbno pohoštvo), ki zaradi neznanja in nekvalitetne izvedbe povzročajo nepotrebne toplotne izgube in plesen. Kjer je problem, je tudi rešitev in teh je bilo veliko. Predstavljene so bile tehnične (Fragmat), finančne (Eko Sklad) in svetovalne (NEP Slovenija; ENSVET) rešitve. Da bodo dobrobiti predavanja deležni tudi ostali, si oglejmo dva praktična nasveta iz predavanja:

ZNANJE ZA KVALITETNO BIVANJE

1. Upoštevajmo »zlate« debeline

termoizolacije:

- v streho mansardnega stanovanja gre 40 cm,
- na zadnjo ploščo (strop proti hladni podstrehi) 30 cm,
- na fasado 20 cm,
- v tlak proti raščenemu terenu 15 cm (ogrevani prostori). Če niso, je dovolj 5 cm.
- v tlak med ogrevanima etažama damo 3 cm za zvočno izolacijo plavajočega estriha.

2. Plesen in prezračevanje

Plesen v stanovanjih je najbolj izrazita spomladi in jeseni, ko se zaradi sprememb načina bivanja (ogrevanje, zračenje) in zunanjih vplivov (vlaga, hlad) začne pojavljati na toplotnih mostovih oboda stavbe. Za trajno rešitev je potreben obisk pri energetskega svetovalcu. Za preventivo in odpravljanje posledic pa je učinkovito zimsko prezračevanje »zakon«. Priporoča se prezračevanje vseh prostorov v etaži ali stanovanju vsaj 3 x dnevno za 2–4 min. na preprih. To pomeni, da se na stežaj (ne kipanje) odprejo vsa okna v etaži in vsa notranja vrata. S preprihom dosežemo hitro zamenjavo vsega zraka, tudi iz mrtvih kotov, ki je običajno najbolj navlažen. Tako preprečimo, da bi relativna vlažnost notranjega zraka presegla kritično mejo. S tem v veliki meri odstranimo nevarnost kondenzacije vodne pare in nastanka plesni.

Finančna, tehnična in svetovalna podpora

Poleg Eko sklada (www.ekosklad.si), kjer so na voljo informacije o ugodnih kreditih in subvencijah (letosnje so že potrošene) in projekta ENSVET (<http://www.gi-zrmk.si/ensvet.htm>) daje uporabne informacije portal NEP Slovenija (<http://nep.vitra.si>). Tu lahko najdemo 340 objektov s kvalitetnimi energetskimi rešitvami, ki jih lahko obiščemo, vidimo, kako delujejo v praksi ter se z uporabnikom pogovorimo o dobrih in slabih plateh.

OBISK PRI ENERGETSKEM SVETOVALCU

Tako, kot nam svetuje zdravnik, da naredimo nekaj za svoje zdravje, vam – ob želji, da bi leto 2010 in vsa naslednja leta preživeli kar najbolj zadovoljni, veseli in zdravi – tudi jaz svetujem, da ste »energetsko« aktivni. Naredite nekaj, kar bo zmanjšalo porabo energije. S tem boste razbremenili denarnico in okolje. Ne delajte napak zaradi nevednosti, nestrokovnosti izvajalcev ali zavajajočih nasvetov. Privoščite si razkošje dobrih, praktičnih in brezplačnih informacij, predno začnete z novogradnjo ali adaptacijo, termoizolacijo, menjavo oken ali prenovo podstrehe. Isto velja za izbiro energenta, prezračevanje, odpravo plesni, sanacijo dimnika, regulacijo sistema CK ter subvencije in kredite. Pokličite 041 830 867, saj vas v Cerknici še vedno čaka v »petek in svetek«, dopoldne, popoldne ali zvečer – poleg brezplačnega svetovanja – brezplačna sijalka.

Bojan Žnidaršič, udika

NEKAJ IZ ZGODOVINE BLOŠKEGA

ZADRUŽNIŠTVA

Ljudje na Blokah so že zdavnaj ugotovili, da se z združevanjem v razne oblike dosti stvari bolje in učinkoviteje naredi. Tako ima na Blokah zadružništvo dolgoletno in bogato tradicijo. Že leta 1895 je začela delovati Kmečka hranilnica in posojilnica v Novi vasi in kmalu za tem še Hranilnica in posojilnica pri Fari, od leta 1907 pa je bila posojilnica tudi pri Sv. Trojici. Med obema vojnama so bile v Novi vasi ustanovljene naslednje zadruge: podružnica I. Delavskega konzumnega društva, Mlekarska zadruga, Vodovodna zadruga, Kmetijsko društvo Bloke, živinorejska selekcijska zadruga ter Pašniška in gozdna zadruga, ena v Novi vasi, ena pa tudi pri Sv. Trojici.

Po vojni je kar nekaj let trajalo, da se je življenje postopoma normaliziralo. V trgovinah so bile večinoma prazne police, odkup in prodaja kmetijskih pridelkov je zamenjala obvezna oddaja. Vsa oskrba je bila racionalizirana, imeli smo živilske karte in razne bone: kmetijske, industrijske, turistične. (Nekaj podobnega smo imeli v 80-ih letih prejšnjega stoletja za nabavo bencina in plin. olja.) Občine so bile ukinjene, zamenjali so jih Krajevni ljudski odbori (KLO-ji). Nekdanja občina Bloke je bila razdeljena na 5 KLO-jev (Nova vas, Velike Bloke, Ravniki, Studenec in Hudi Vrh). Okraj je bil na Rakeku (pred vojno v Logatcu), ta naj bi skrbel za obnovo in osnovno preskrbo. V ta namen sta bili leta 1946 ustanovljeni Obnovitveni zadruzi v Novi vasi in Ravniki, ki sta skrbeli za obnovo med vojno požganih vasi, ter Nabavno prodajna zadruga v Novi vasi (NAPROZA), ki je skrbel za osnovno preskrbo prebivalstva. V Novi vasi je delovala podružnica državnega podjetja NAVOD, ki se je v glavnem ukvarjal z obvezno oddajo.

Leta 1948 je bilo celotno območje Okraja Rakek priključeno k Okraju Postojna, ponovno je bila ustanovljena Občina Bloke in takrat tudi ustanovljena KMETIJSKO NABAVNO PRODAJNA ZADRUGA, z o. j. v Novi vasi.

Ta zadruga je bila do leta 1961 zelo uspešna. Poleg trgovine, mesnice in gostilne v Novi vasi je imela trgovino še v Velikih Blokah in pod Velikim Vrhom. Po letu 1950 je bila ukinjena racionalirana preskba, ukinjeni so bili boni in ni bilo več obvezne oddaje. Vse to je omogočilo, da se je trgovanje zelo razmahnilo. Ta zadruga je organizirala pridelavo semenskega krompirja, imela je plemenilno postajo za pasemsko živino sivorjave pasme, močan odkup lesa, sena, mleka, krompirja, živine – zlasti bloških volov. Ponovno je začela delovati mlekarna v poslopju predvojne Mlekarske zadruge, ki je izdelovala odličen sir. Zelo uspešno je deloval kreditno-hranilni odsek. Vse te odkupljene kmetijske proizvode je zadruga uspešno prodajala po celotnem tedanjem jugoslovanskem trgu in tudi izvažala predvse v Trst. S spret-

no komercialno politiko tedanjega upravnika Karla Mazija so bili dokaj solidni dobički, ki jih je zadruga investirala v pomembne pridobitve. Tako je bil leta 1953 kupljen nov 5-tonski tovorni avtomobil OM, kar je bilo nujno. Takrat je bilo namreč potrebno vse odkupljeno blago dostaviti na žel. postajo Rakek in pošiljati do kupca po železnici, prav tako pa pripeljati razno blago za vse tri zadružne trgovine in gostilno. Istega leta je bil zgrajen velik skedenj, kjer se je skladiščilo in baliralo velike količine odkupljenega sena. To poslopje je junija leta 2002 ob neurju podrl močan severni veter. Na tem mestu je sedaj odprto skladišče z gradbenim materialom. Leta 1956 je bila obnovljena in nadzidana upravna stavba. Tu je sedaj le trgovina NOVOLITA z gradbenim in tehničnim blagom. Istega leta so bile kupljene sosednje stavbe in pripadajoča zemljišča ter tu do leta 1959 zgrajena nova trgovina. V teh nekoliko posodobljenih prostorih sedaj posluje edina »bloška« trgovina M-KGZ Cerknica. Leta 1957 je bil kupljen dostavni avtomobil, ki je služil tudi za osebni prevoz.

V ta dinamični razvoj se je leta 1958 vtaknila takratna politika. Kmetijske zadruge se po neki direktivi niso smele več ukvarjati z nekmetijsko dejavnostjo. Trgovine je zato prevzelo Trg. podjetje ŠKOCJAN z Rakeka, gostilno pa je vzel v najem zasebnik Ljubo Prvulović. Leta 1960 je bila zadrugi vsiljena gradnja odprtih hlevov. Reja govedi v teh hlevih se zaradi ostre bloške klime ni obnesla. Stavbe je kmalu prevzel Perutninski kombinat Pivka. Tu so gojili kokoši nesnice. Zdaj pa te stavbe stojijo zapuščene kot nekakšen spomenik »socializacije na vasi«.

Več ali manj politična je bila tudi odločitev tedanje oblasti leta 1960, da se vse zadruge na območju tedanje občine Cerknica združijo v eno zadrugo, t. j. v Kmetijsko zadrugo Cerknica. Na območju občine je bilo namreč 9 zadrug. Uspešne so bile le tri ali štiri, med njimi zlasti Nova vas, druge pa so životarile. Posledica te združitve je bil odliv kadrov in tudi kapitala, ki se je na Bloke le težko vračal. V dvajsetih letih po združitvi je bila edina večja investicija izgradnja nove mesnice s klavnico, ki pa danes tudi sameva ob drugih zadružnih poslopih, ki glede na lokacijo v središču občine kar kličejo po obnovi in večji funkcionalnosti.

To območje je bilo že pred stoletjem pomembno središče kraja in širšega področja. Zaradi različnih razmer in politik, ki so krojile usodo brez volje Bločanov, pa je takšno, kot ga vidimo danes. O zgodovini lastništva tega prostora pa bomo več napisali v eni od naslednjih števil našega glasila.

France Škrabec

RAZGOVOR Z INŽ. MARJANOM

KRŽIČEM, DIREKTORJEM

KGZ CERKNICA

V zadnjem obdobju so se zgodile velike spremembe tudi na področju kmetijstva in živilske industrije. Kako jih vi doživljate in vključujete v svojo dejavnost?

V dobrem desetletju, ko vodim KGZ Cerknica, in še zlasti po vključitvi Slovenije v Evropsko skupnost je teh sprememb več kot najbrž celo prejšnje stoletje. Naj jih le nekaj naštejemo:

- Proces globalizacije je strahovit. Tržišče je odprto za kogarkoli in posledično se bolje znajdejo močnejši. Trg je pometel z drobnimi ponudniki. Uspešen je lahko le tisti, ki misli globalno.
- Vsi politični sistemi v preteklosti so kmete vselej obremenjevali z razmeroma visokimi davki. Danes pa se dajejo kmetom številne pomoči oziroma subvencije kot vzpodbuda za ekološko čisto pridelavo in ohranjanje kulturne krajine podeželja.

• Kmetijske zadruge so v preteklosti imele v svojem okviru svetovalno službo, ki je pri kmetih pospeševala proizvode, ki so bili tržno bolj zanimivi. Te svetovalne službe so sedaj prešle pod okrilje države in zaradi številnih pomoči, ki jih le-ta nudi, je ta služba namenjena kot pomoč pri administriranju države.

• Izobrazba in strokovno znanje kmetov se je močno dvignilo. Mnogi kmetje imajo srednjo ali visoko izobrazbo in obvladujejo sami sodobno tehnologijo pridelave. Prav tako vsaj boljši kmetje postajajo gospodarsko dovolj močni, tako da skušajo samostojno delovati na trgu.

Mi v teh pogojih skušamo delovati najbolj optimalno kot le lahko. Pri kmetih odkupujemo vse tržne viške kmetijskih proizvodov

kah nekoč in danes

in jih uspešno posredujemo bodisi živilski industriji oziroma trgovini. Prav tako dobavljamo kmetom ustrezen reprodukcijski material po primernih cenah. Skrbimo za oskrbo tudi drugega trgovskega blaga. Oskrba tega je vselej problematična na podeželju, kjer je zaradi majhne pretočnosti rentabilnost vselej problematična.

Kot poseben uspeh pa si lahko štejemo, da uspešno krepimo svojo gospodarsko moč. Tako smo že pred leti priključili bivšo kmetijsko zadrugo Vrhnika. Trenutno pa poteka prevzem zadruga Ilirska Bistrica. Od slednje si v prihodnosti veliko obetamo, saj si tako odpiramo pot v Kvarner, ki je velik porabnik živilskih proizvodov brez močnejšega lastnega zaledja. V tem delu dejavnosti imamo 23 trgovin, ki so vse sodobno urejene in naš dober potencial za bodočnost.

Ko govorite o aktivnostih, me posebej zanima, kaj ste že storili na trgu z ekološko pridelanimi kmetijskimi proizvodi? Prav tako je kot stranska dejavnost kmetijstva tudi kmečki turizem. Tudi v trženju tega je še mnogo nedorečenega. Kako gledate na to?

Vprašanje, ki ste ga zastavili, je gotovo velik izziv časa. Žal moramo priznati, da je tukaj storjenega še zelo malo. Mi smo pred časom skušali na Vrhniki ob določenih dnevih pro-

dajati ekološke proizvode. Žal naloge nismo dokončali. Vsekakor bo potrebno to ponovno pretresti in najti poti, da bodo ti proizvodi ustrezno ponujeni tudi na trgu in po ceni, ki jim gre. Tudi pri dejavnosti kmečkega turizma je še veliko odprtega. Najbrž smo kot zadruga še

mного premajhni za uspešen prodor na globalnem turističnem trgu. Rešitev vidim v osnovanju vseslovenske turistične agencije za trženje kmečkega turizma. Nekaj podobnega je pred leti že obstojalo v okviru Zadrugne

zveze Slovenije.

Ko je na Blokah govor o Kmetijski zadrugi Cerknica, imamo v ustih vselej grenak priokus. Vsekakor predstavljate pomemben gospodarski subjekt, pa žal tega ne čutimo tako. V zadnjem desetletju in še več je na sodišču spor, komu pripada zadrugna lastnina na Blokah. Kakšna je vaša vizija in pogled v bodočnost bloškega združništva?

Znano mi je, da je v povojnem obdobju Bloška zadruga pridno delala in imela zelo dobre gospodarske uspehe. Žal se je v delovanje združništva v tistem času vse preveč vtikala politika in namesto razcveta je sledilo močno nazadovanje. Razumljivo, da so se Bločani v tem počutili osebno prizadete, ker ni bilo napredka. Odkar vodim cerkniško zadrugo, ne moremo razpolagati z zemljišči zaradi sodnega spora glede lastništva, kar pa je nujno pri vsaki pomembnejši investiciji. Pred leti smo nekoliko obnovili trgovino v Novi vasi, vendar le toliko, da smo zadostili tehničnim sanitarnim predpisom, ker nam je grozilo zaprtje trgovine. Osebno sem vendar optimist in upam, da bomo spor dogovorno rešili, saj sodišče očitno nima namena presekati gordijskega vozla. Bloke gotovo potrebujejo sodobno trgovino, boljšo ponudbo agromateriala. Slišim tudi, da na Blokah snujete postaviti Bloški muzej in da je možna lokacija tudi v Modčevi hiši. Tudi pri tem projektu smo pripravljeni sodelovati. Vsekakor pa želimo segment bloškega združništva oblikovati tako, da bo ustrezal pogojem, ki bodo potrebni za delovanje čez pet ali deset let. Graditi želimo na bogati tradiciji z vizijo prihodnosti.

RAZGOVOR Z ANTONOM ORAŽMOM

Pred šestnajstimi leti se je skupina kmetov odločila samoiniciativno ponovno ustanoviti Kmetijsko zadrugo Bloke. Zakaj ste se odločili za to dejanje?

Pri nas na Blokah je bilo združništvo vselej velika tradicija. Marsikaj, kar je bilo storjenega v smislu razvoja v prejšnjem stoletju, je v dobršnem delu rezultat združniške miselnosti. Tako se je v desetletju po drugi svetovni vojni tudi na Blokah osnovala Kmetijska zadruga Bloke, ki je bila s strani direktorja Korleta Mazija odlično vodena. Ker pa je med člani veljala izredna pripadnost zadrugi, so bili rezultati odlični in v ponos Bločanom. Žal so se nato vmešale višje politične sile, ki so zadrugo odpeljale v Cerknico. Sledilo je tridesetletno obdobje sivine. Vmes so bila obdobja in poskusi, da se kaj naredi, vendar v kmetijstvu se je nadaljevala »rakava pot«. Naša želja je bila, da se na Blokah ponovno vzpostavi kmetijska dejavnost kot pomemben gospodarski subjekt.

Obdobje šestnajstih let je dolgo. Kaj se je v tem času dogajalo?

Bloški zadrugniki smo mnenja, da je imetje, ki je bilo dano v združeno zadrugo Cerknica naše in da imamo pravico do njega. To nam bi bil osnovni kapital, ki bi nam omogočil pričetek delovanja. Zahtevali smo ga nazaj. Temu se je uprla KGZ Cerknica. Tako smo svoje pravice želeli iztožiti na sodišču.

Sodišče pa žal ne kaže nobenega interesa, da se problem reši in zadevo morda celo namenoma zavlačuje v nedogled. Razprave sklicuje zelo poredkoma in svoje odločitve, ki jih sprejme, neprestano spreminja. Čeprav pravda že poteka desetletje in pol, ni še nobenega znamenja, da se bo sploh končala. Sami ustanovitelji pa žal nimamo ustreznih sredstev, ki bi bila naš zagonski kapital. Situacija je tako, žal, povedano po šahovsko v pat poziciji.

Kako pa gledate na družbene in ekonomske spremembe, ki so se zgodile v tem času?

V obdobju zadnjih dvajsetih let se je ogromno spremenilo. V tem času smo doživeli več sprememb kot morda prej celo stoletje. Demokratičen političen sistem je ponovno uvedel pravico do privatne lastnine. Evropa, o kateri smo nekoč le sanjali, je prišla k nam. Hkrati z Evropo je prišla tudi globalizacija oziroma globalno tržišče. Trg je nasičen s proizvodi, tudi s kmetijskimi in živilskimi. Ker je kmetijskih proizvodov preveč, Evropska unija vzpodbuja ekstenzivno proizvodnjo. V bistvu želi kmetijske površine le ohran-

iti kot potencial za prihodnost, ko bo potreba po hrani morda narasla. Kmetje, ki so vselej v zgodovini bili pod udarom davkov in drugih obveznosti, sedaj dobivajo finančno pomoč za ohranjanje kmetijskih virov. Vse to pa negativno vpliva na samo proizvodnjo.

Kot ugotavljate, so se razmere v slovenskem prostoru močno spremenile. Tudi gospodarska moč je posameznim subjektom močno narasla. Zadruginištvo pa se je razvilo na gospodarski moči in političnem sistemu, ki je obstajal v času pred prvo svetovno vojno. Ali lahko v našem času zadruginištvo v tisti klasični obliki sploh še obstaja?

To je zelo smiselno vprašanje. Čeprav je danes ekonomska moč vsakega posameznika mnogo večja kot nekoč, vselej čutimo obstoječi čas in še posebej prihodnost kot skrb in breme. Običajno je takšno breme lažje prenašati, če si vključen v večjo skupino, ki se medsebojno podpira. Kakršna koli zadruga pa mora iskati nove vsebine in nove prijeme, ki so potrebni za ta čas. V delovanje zadruga bi bilo potrebno vložiti veliko novega znanja in idej ter zgraditi vizijo. Tu predvsem mislim, kako tržiti ekološko pridelane proizvode, da bodo našli kupca, ki jih išče in je pripravljen tudi ustrezno plačati. Dodatno pa bo potrebno iskati tudi dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Ponuja se nam turizem,

vendar ni primeren za kogarkoli. Poiskati bo potrebno še nove možnosti.

V zadnjem desetletju se je na Blokah zaprlo kar precej hlevov oziroma drugače povedano; ljudje so prenehali kmetovati. Kako gledaš na to dejstvo?

To je žalostno dejstvo in ne daje vzpodbud ter volje za delo. Res pa je tudi, da nas je še kar nekaj, ki z velikim veseljem kmetujemo in posodabljammo času primerno naše kmetije. Vendar smo si tudi mi že nabrali leta. Osebo pa sem vendar optimist in sem prepričan, da bodo Bloke ostale poseljene in se bodo našli ljudje, ki bodo še naprej kmetovali.

RAZGOVOR Z ŽUPANOM JOŽETOM

DOLESOM

Kakšen je vaš pogled na položaj kmetijstva in vloga kmetijske zadruga na Blokah?

Položaj kmetijstva se je v zadnjih petdesetih letih v Sloveniji pa tudi na Blokah zelo spremenil. O tem je bilo povedanega in napisanega že zelo veliko, tako o vzrokih kot tudi posled-

spora je potrebno ovrednotiti za primer, da bo spor razrešen v korist KGZ Bloke ali v korist KGZ Cerknica. Potrebno se je vprašati, kaj bodo Bloke s tem pridobile oziroma izgubile in še pomembneje, kaj bo s tem pridobil oziroma izgubil bloški kmet.

Kako vplivajo posledice sodnega spora med kmetijskima zadrugama na bloškega kmeta in razvoj Bloške planote?

Omenjeni sodni spor, ki traja že 15, let verjetno nima pomembnejšega vpliva na razvoj kmetijstva, saj KGZ Cerknica na našem področju nemoteno opravlja svoje naloge. Zelo negativno pa je ta spor vplival na razvoj Bloške planote. Naj na tem mestu spomnim, da smo leta 1999 pridobili novo samostojno občino Bloke, ki je na številnih področjih premaknila kolo razvoja v pozitivno smer. Razvoj Blok, še posebej občinskega središča v Novi vasi, pa bi bil lahko še hitrejši in opaznejši, če ne bi bil obremenjen s sporom med kmetijskima zadrugama.

Na Blokah bi vsekakor potrebovali sodoben trgovski center, nujno bi bilo potrebno obnoviti ter vdahnuti novo vsebino zadrugnemu objektu v Novi vasi (Modičeva hiša), že pred leti bi se lahko drugače razrešil problem razpadajoče mlekarne, v Novi vasi bi potrebovali tudi sodobnejšo tehnično trgovino. Z realizacijo teh idej, ki so seveda izvedljive, bi danes občinsko središče in občina Bloke izgledala drugače kot sedaj. Ob analizi tega stanja pa seveda tudi ne morem mimo vitalnih zemljišč v Novi vasi, ki jih imajta v lasti zadrugi v sporu. Občina Bloke si že vrsto let prizadeva pridobiti zemljišča za ureditev nogometnega igrišča, potencialni investitorji si prizadevajo pridobiti zemljišče za izgradnjo doma za starejše občane. Zadrugi v sporu razpolagata tudi z velikimi zemljišči, ki so po prostorskem planu občine Bloke namenjena za širitev naselja v Novi vasi, na katerih bi bilo možno zgraditi številne nove individualne stanovanjske hiše. Vse te možnosti so zaradi spora na sodišču le pobožna želja

oziroma mrtva črka na papirju.

Kakšne so vaše ideje oziroma pobude za rešitev tega spora?

Na občini Bloke si že od začetka našega delovanja prizadevamo pospešiti rešitev tega spora. V ta namen smo že v začetku organizirali tripartitne razgovore ob prisotnosti predstavnikov obeh zadrug. Na žalost takrat do konkretne rešitve oziroma dogovora ni prišlo. Kasneje smo vzpodbujali sodišče k hitrejši rešitvi tega sodnega spora. Večkrat smo tudi pozivali in vzpodbujali obe zadrugi k razgovorom glede iskanja ustreznih rešitev.

Menim, da je po 15 letih mrtvega teka nastopil čas, da se ta problem na ustrezen način zaključi. Seveda je za nastalo situacijo sokriv tudi neučinkovit sodni sistem v naši državi. Iz odgovora ministra za pravosodje, ki smo ga letos pridobili preko našega poslanca v obliki poslanskega vprašanja oziroma odgovora, je tudi moč sklepati, da se ta sodni spor ne zaključi tako dolgo tudi zaradi neaktivnosti tožene in tožeče stranke, ki ne poskrbita za dostavo ustreznega dokaznega materiala, ki ga potrebuje sodišče za odločitev v tem sporu.

Osebo si še vedno želim in se bom po svojih najboljših močeh tudi v bodoče prizadeval, da bi ta problem v dobro nadaljnjega razvoja Blok čimprej uspešno razrešili. Glede na dosedanje izkušnje pa ne pričakujem, da bo v kratkem prišlo do ustrezne sodne rešitve, saj imata obe strani v tem sporu možnost, da se na kakršen koli sklep sodišča pritožita, kar bo imelo za posledico, da ta spor ne bo rešen še vrsto let.

Zato menim, da se je potrebno začeti pogovarjati s ciljem, da se poišče ustrezna izvensodna poravnava. V primeru, da bi sprti strani izrazili potrebo po mojem sodelovanju, bom v tej mediaciji z veseljem sodeloval, seveda z namenom, da se za Bloke poišče optimalno ugodno rešitev tega spora.

Pogovarjal se je Stane Korenjak

icah, ki jih občuti posamezen kmet in družba kot celota. Temu ustrezno se je spremenila tudi vloga kmetijske zadruga, ki v zadnjem obdobju deluje v glavnem le še kot trgovec z namenom odkupa viškov kmetijskih pridelkov. Kmetijska zadruga Cerknica pa je poleg tega zadržala in razvila še trgovino za prodajo prehranskih izdelkov v različnih krajih južne Slovenije, saj imajo po navedbah direktorja Marjana Kržiča že 23 trgovin.

V luči trenutne dejavnosti kmetijske zadruga Cerknica pa je potrebno na novo ovrednotiti tudi pomembnost sodnega spora med kmetijsko zadrugo Bloke in KGZ Cerknica glede delitve premoženja, ki na žalost traja že 15 let. Pomembnost oziroma nepomembnost tega

Kratek pregled

Novolit skozi novejši čas

Po osamosvojitvi Slovenije v devetdesetih letih, ko je firma stopila na samostojno pot, se je znašla pred najpomembnejšo nalogo oz. izzivom; ohranitev gospodarskega subjekta v novih okoliščinah. V sklopu tega cilja je bilo potrebno dvoje, in sicer razvojno investicijski preboj, torej odločitev kam, v kaj in v katero smer, ter lastninsko prestrukturiranje s ciljem ohranitve domačega lastništva, kar je eden izmed pogojev za obstoj in razvoj firme na Blokah.

NOVOLIT PRED LETOM 1990

Kot srečno okoliščino lahko smatramo, da podjetje deluje v panogi gradbeno toplotnih izolacij, tako da ciklična konjunkturo recesijska nihanja, ki so se in se stalno izmenjujejo skozi čas, niso resno ogrozila podjetja. Prenekatero primerljivo slovensko podjetje se je v tem času znašlo v takšnih ali drugačnih oteževalnih in težkih okoliščinah, ki so povzročile, da je prenehalo ali pa poniknilo kot del velikih globalnih korporacij.

V tem času je bilo sprejetih veliko pomembnih odločitev, ki so ohranjale podjetje. Za razvojni preskok pa lahko izpostavimo dve prelomnici.

Ena izmed za razvoj podjetništva na Blokah pomembna prelomnica je bila še za časa Jugoslavije in sicer postavitve avtomatizirane linije, za proizvodnjo lahkih gradbenih plošč v letu 1975, ko je bil obrat v Novi vasi sestavni del Gramexa iz Ljubljane. Druga pomembna prelomnica pa je bila nedvomno v letu 1998, ko se je pričela proizvodnje stropora.

To je bila odločitev, ki je omogočila in zatem tudi terjala nadaljnja sprotna vlaganja takorekoč celotne ustvarjene akumulacije v prostor, zgradbe in tehnološko opremo. To je razširilo proizvodni program Novolita in rast obsega proizvodnje v Novi vasi po letni stopnji, ki se je gibala med 10 in 15 % letno.

Poleg omenjenega se je podjetje v tem obdobju moralo prestrukturirati po Zakonu o lastninskem preoblikovanju. Proces je potekal sredi devetdesetih let in bil zaključen v letu 1996. Takrat je bil Novolit vpisan v register kot delniška družba s skoraj 300 delničarji, katerih število se je v naslednjih letih zmanjševalo.

Preostala lastniška struktura ima danes enako vizijo in cilje, kot jih je imela družba v obdobju, ko je stopala na samostojno pot v devetdesetih letih. To je dolgoročen obstanek, razvoj ter rast v panogi, kjer je podjetje Novolit medtem postalo še bolj prepoznavno in uveljavljeno. Te cilje bo moč dosegati z oplemenitvijo vseh razvojnih potencialov, ki jih podjetje danes ima, to pa so kadrovske oziroma človeške potencialne, tehnične oz. tehnološke zmožnosti ter tržne pozicije in tržne priložnosti, ki se odpirajo in ponujajo inventivnim in inovativnim (tudi v recesijskih časih).

NOVOLIT DANES

Kako se v Novolitu spopadamo z letošnjo gospodarsko recesijo?

Seveda vsesplošna gospodarska recesija kot posledica globalne finančne krize ni zaobšla Novolita.

Gradbeništvo, ki je za našo dejavnost panoga, na katero smo ves čas najbolj naslonjeni, je pravzaprav vseskozi »težka« panoga, ki ima svoje zakonitosti. Najbolj izrazite so slaba plačilna disciplina ter sezonska nihanja, ki otežujejo in terjajo veliko prilagodljivost proizvodnega procesa.

Po nekajletni zaporedni rasti obsega gradenj smo konec lanskega leta doživeli zasuk. Upad nepremičninskega trga in zmanjšanje obsega novogradenj je prinesel težje čase tudi za nas, industrijo gradbenega materiala. Obseg naročil iz področja industrije, ki je v zadnjih letih postala naš pomemben trg v okviru stropor embalaže, je prav tako doživel močan izpad.

Zato smo izvedli prilagoditve števila zaposlenih, skrajšali delovni čas na 36-urni teden, delavnik in prerazporedili delovni čas v skladu z dinamiko naročil.

Ker je toplotna izolacija zgradb eden izmed prvih in temeljnih ukrepov varčevanja z energijo, smo v letošnjem letu pričeli nadaljnemu povečevanju debeline toplotno izolacijskih oblog, kar je z vidika naše proizvodnje v veliki meri kompenziralo zmanjšan obseg gradenj. Drugo pomembno dejstvo, ki nam pomaga v teh zaostrenih časih, pa je razširjen proizvodni program. Novi proizvodi, ki nam jih omogočajo proizvajati vsa ta dosedanja vlaganja in razširitve, so se pokazali kot izredno pomembna postavka pri ohranjanju obsega realizacije.

V tem trenutku se ugiba, kako bo v naslednjem letu. Ali je recesija dosegla dno? Ali prihaja še drugi val? Vsekakor bo treba pričeti naslednje leto previdno, paziti na vse stroške, posvečati veliko pozornosti kakovosti prodaje (plačila) in upoštevati zakonitosti, ki veljajo v težjih razmerah poslovanja. Porasta obsega novogradenj v naslednjem letu ne gre pričakovati. Povpraševanje bo na področju sanacij obstoječih objektov (dodatna izolacija), povečevanje povpraševanja po še debelejši izolaciji in po proizvodih z izboljšanimi toplotnoizolacijskimi lastnostmi, ki smo jih lani oz. letos uvedli v redno proizvodnjo.

Iztok Škrlič

Med Slovenijo in Avstralijo

Tomaž Ponikvar je po rodu pravi Bločan, tako z mamine kot z očetove strani. V devetdesetih je njegova družina za boljšo prihodnostjo odšla v Avstralijo. Po dveh mesecih bivanja v tuji deželi se je takrat petletni Tomaž s svojimi vrstniki že pogovarjal v tekoči angleščini. Tujo kulturo je hitro sprejel, zato sta ga starša vedno znova opominjala na njihove korenine v daljnji Sloveniji, kamor so se tudi večkrat

Tomaž Ponikvar

vrnili na krajši dopust. Usodnega poletja 2006 je na obisku v Novi vasi spoznal Dunjo, ki je Tomaževo življenje obrnila na glavo. Od tistega poletja je postal razpet me Blokami in Avstralijo. Dunja in Tomaž sta pravi dokaz, da znani rek »daleč od oči, daleč od srca« ne drži vedno. Njuna ljubezen je premagala razdaljo in tako se je decembra lani vrnil v Sloven-

ijo. Nekaj mesecev pozneje sta si tudi uradno in slovesno drug drugemu obljubila večno zvestobo. Tomaž pravi, da vedno sledi svojim željam in idejam, ne glede na to, kaj si drugi mislijo oziroma se nekaterim zdi celo nemogoče.

PRED ODHODOM

Na svoje otroštvo pred odhodom v Avstralijo imam komaj kaj spominov. Najbolj mi je ostalo v spominu sankanje, ko sem se pazil pri stari mami v Ravnah. Prvi pravi spomini so iz Avstralije, ko sem začel obiskovati osnovno šolo. Najbolj zanimivo se mi je zdelo, ko sem pri sošolcih videl, da jim doma za malico narežejo neolupljeno banana in potem vsak košček posebej olupijo.

NAREDI NEKAJ IZ SEBE

(MAKE SOMETHING OF YOURSELF)

Moja starša sta bila takrat še zelo mlada, za odhod sta se odločila, ker sta stremela k boljšemu življenju in sta se zavedala, da nobena priložnost ne pride sama od sebe. Predvsem pa je k tej odločitvi veliko pripomogel očetov brat Ivan, ki je že živel v Avstraliji in je bil zelo zadovoljen s tamkajšnjimi razmerami. Iz Slovenije smo odšli februarja 1988 in spomnim se, da je oči že takoj drugi dan po prihodu začel delati. Tudi jaz sem takoj začel obiskovati šolo, čeprav nisem poznal niti ene angleške besede. Skozi otroško igro sem se veliko naučil in tako sem že po dveh mesecih tekoče govoril angleško. Po enem letu bivanja v Avstraliji sta bila starša dokončno odločena, da ostanemo, ter kupila

Henley Beach, obala ob mestu Adelaide.

hišo v novem predmestju mesta Adelaide.

Starša sta me vedno spodbujala, naj se pridno učim, da si bom pridobil čim več znanja in uspehov. V prvem šolskem letu sem govoril angleško kot drugi sošolci, v drugem razredu pa sem bil nagrajen za najboljše branje. Starša sta bila od doma navajena, da se moraš truditi in nekaj narediti iz sebe, to sta prenesla tudi name.

NA BLOKAH MEDVEDI,

V AVSTRALIJI MORSKI PSI

Obmorsko mesto Adelaide leži na jugu Avstralije in je peto največje mesto na tem kontinentu. Ima 1,1 milijona prebivalcev, kar je polovico manj kot znaša celotna populacija v Sloveniji, in ima več kot 160 različnih narodnosti. V Avstraliji je Adelaide znano predvsem kot družinsko mesto. Mnogo delovnih mest prinaša gradbeništvo in rudarstvo. Glede na to, da je obmorsko mesto, ima tudi lepe plaže. Novembra in decembra, ko je na južni polobli poletje, se morski pes lahko približa obali. Za varnost je poskrbljeno tako, da vodno gladino opazujejo z letali. V primeru, če se morski pes preveč približa obali, opozorijo kopalce. Žrtev je zelo malo, lahko bi ga celo primerjali z medvedom na Blokah. Glede na to, da smo živeli dokaj blizu obale, cca 15 km stran, smo se večkrat popoldne s prijatelji odpravili lenarit na plažo. Ne znam pa si predstavljati, kaj bi delal en teden na morju, tako kot ima večina Slovencev navado, da si poleti privoščijo enotedenski ali pa celo daljši oddih na morju. V Avstraliji precej drugače pojmujejo preživljanje dopusta. Večkrat si ljudje vzamejo podaljšan vikend in se z avtom odpravijo v večja mesta, ribarit, kampirat ali pa na kakšen drugačen način izkoristijo proste dneve.

Avstralske domače živali.

KAKO PREŽIVETI V TUJI DRŽAVI

Oče je najprej delal v lesni industriji, mama pa se je kot medicinska sestra zaposlila v

Prometni znak v Victoriji za tujce.

bolnišnici. Spomnim se, da je celotno obdobje mojega šolanja opravljala nočno delo. Tako naju je s sestro, ko se je vrnila z dela, peljala v šolo. Leta 1995 se je oče odločil, da gre na svoje in si pridobil dovoljenje za gradbenika. Postopoma je nabavil strojno opremo in začel z izkopavanjem oz. pripravljanjem terena za gradnjo hiš in podobno, kar še vedno opravlja.

AVSTRALSKA ŠOLA

Obvezno šolanje v Avstraliji se začne pri petih letih. Avstralcji to prvo leto poimenujejo sprejemno leto (reception), kar pomeni, da šola na nek način otroka postopoma pripravi na pravo šolo. Od prvega do sedmega razreda je osnovna šola (primary school), od sedmega in 12. razreda pa srednja šola (secondary school). Zadnji dve leti (11. in 12. razred) se učenci usmerjajo ter pripravljajo na maturo. Ker me je zanimalo inženirstvo, sem si izbral predvsem naravoslovne predmete, uspešno sem opravil maturo in se vpisal na University of South Australia, smer elektronika in mehatronika. Diplomiral sem marca 2008, ko sem bil že redno zaposlen v podjetju, ki raziskuje in proizvaja opremo za aviacijo, kjer sem tudi opravil pripravništvo. V istem podjetju sem tudi 16 mesecev delal na projektu za radarske sisteme za opremo helikopterjev.

BLOŠKO BINTJE NE OBRODI

Na začetku smo se veliko družili v slovenski skupnosti in z našimi sorodniki. Tudi moj dober prijatelj izvira z Dolenjske. Lani smo skupaj v Sloveniji pričakali novo leto. Oče je vedno rad videl, da smo doma govorili slovensko, za kar sem mu tudi hvaležen, saj bi sicer slovenščino hitro pozabil. Veliko bloških navad smo obdržali, tudi to, da smo enkrat

na teden za kosilo gotovo jedli ješprenj ali pa zelje in za veliko noč potico in pirhe. Moja priljubljena avstralska jed je jagnjetina na žaru in sveži morski sadeži, kar tu pogrešam. Zelo je priljubljena azijska hrana, ki je enostavna za pripravo, pa še zdrava je, saj vsebuje veliko zelenjave. Mami ima gredo, ki jo zelo rada obdeluje. Zaradi neprimernih tal žal ne moremo gojiti domačega krompirja, čeprav smo že poskušali, pa se ni najbolje obneslo. Nam pa uspevajo marelice, pomaranče in limone.

VRAČANJE V SLOVENIJO

Na poletne dopuste na Blokah imam zelo lepe spomine. Veliko smo se družili s sorodniki in kot najstnik sem užival v vožnji z motorjem, saj je bilo malo prometa in starši so se počutili bolj varno v domačem okolju. Z Dunjo sva se spoznala leta 2006 in od takrat naprej vrnitev v Slovenijo ni bila več nemogoča. Zdaj bo že eno leto, od kar sem se vrnil. Vedel sem, da je to najhitrejša pot, da se ustaliva. Tudi poroka je bila najbolj smiselna v Sloveniji, ker večina najinih sorodnikov živi tukaj. Pogrešam starše in predvsem sestro, saj se zelo dobro razumeva. Zelo jim je bilo težko, ko so zvedeli za mojo odločitev. Hkrati pa so ponosni name in me podpirajo, ker vedo, da sledim svojim željam. Na začetku sem bil pol leta zaposlen v podjetju Riko v Ribnici. Moram reči, da sem v tem obdobju izboljšal svojo slovenščino, predvsem na področju strokovnega izrazoslovja.

Glede razvoja na Blokah nisem preveč optimističen, saj opažam, da mladina odhaja v mesta. Eden od razlogov je gotovo tudi pomanjkanje delovnih mest za izobražene kadre. V času gospodarske krize je služba za nedoločen čas in gotova prihodnost večini nepoznan pojem. V Avstraliji, kljub recesiji, ki

je že dosegla svoj vrh, mladi lažje dobijo redno delo. Glede na to, da je minimalna bruto plača enkrat višja kot v Sloveniji, cene stanovanj in hiš pa so primerljive s slovenskimi, imajo mladi v Avstraliji veliko boljše pogoje za osamosvojitve.

Ker je težko in nehvaležno posploševati družbeno klimo, sploh v teh negotovih časih, kljub vsemu ostajam optimist. Na Blokah se počutim spet domač in so mi vedno bolj všeč. Poleti je vse zeleno, pozimi pa belo, vsi na vasi se poznajo in se družijo med seboj, sploh poleti, ko so veselice. Ker sem odraščal v mestu,

Tomaž na Granite Island 80 km južno od Adelaide (cel otok je iz granita).

mi je ta način življenja še toliko bolj zanimiv. Življenje je polno sprememb, vsečnih in nevšečnih, pa vendar na koncu večkrat pridemo do zaključka, da se večina stvari zgodi z razlogom.

Anja Anzeljc

Tomaževa razširjena družina v Avstraliji, zadnja žurka, preden se je lani vrnil v Slovenijo.

Bloški korak včeraj, danes, jutri

GLASILO BLOŠKI KORAK PRAZNUJE V DECEMBRU 2009 SVOJO DESETO OBLETNICO. PO DESETH LETIH DELOVANJA, PREBIJANJA DO TAKIH IN DRUGAČNIH INFORMACIJ, PRIKAZOVANJA DOGODKOV BLOŠKI JAVNOSTI DOMA IN PO SVETU SMO Z UREDNIKOM GLASILA STANETOM KORENJAKOM, Z NJEGOVIM RAZVOJEM IN VLOGO, KI JO PRIDOBIVA TUDI IZVEN BLOK, VEČ KOT ZADOVOLJNI. PO TEM, KO JE PRED TISTIM BOŽIČEM IZŠLA PRVA ŠTEVILKA BLOŠKEGA KORAKA, JE MED NEKATERIMI ZAVLADAL PREPLAH, MED DRUGIMI NAVDUŠENJE, TRETJI PA NISO NATANČNO VEDELI, KAJ HOČEMO. VESELA SEM, DA SE Z NJIM RAZVIJAJO TUDI BRALCI KORAKA IN DA SE Z BRALCI RAZVIJAMO TUDI MI. OB DESETLETNICI PA SEM NAREDILA NEKAKŠNO ANKETO O GLASILU V ZADNJIH DESETH LETIH IN JO RAZNESLA MED POSAMEZNE LJUDI IZ RAZLIČNIH KRAJEV. DOBILA SEM RAZLIČNA MIŠLJENJA IN ODGOVORE. VPRAŠALNIKE SEM RAZVRSTILA TUDI GLEDE NA STAROST, IN SICER V DVE SKUPINI. V PRVI SKUPINI SO BILE OSEBE OD 16. DO 40. LETA, V DRUGI SKUPINI PA OD 40. DO 86. LETA. IN RAVNO TA STAROSTNA RAZLIKA JE BILA POSEBEJ ZANIMIVA PRI ODGOVORIH GLEDE VLOGE GLASILA.

Že pri prvem vprašanju **Menite, da je glasilo naredilo napredek na celotnem spektru načrtov, idej in zamisli?** se je pokazalo različno mišljenje. Osebe druge skupine, torej od 40. – 86. leta so s 96 % podale odgovor DA, medtem ko je prva skupina s 94 % odgovorila, da bi lahko bilo bolje. Posebej zanimivo je bilo videti odgovore na drugo vprašanje, ki se je glasilo **Ali bi se moralo glasilo tudi tehnološko razviti ter imeti svojo tehnično izvedbo spletne strani?** Obe skupini sta bili enakega mišljenja, in sicer, da bi se moralo glasilo tudi tehnološko razviti ter imeti svojo spletno stran. To je odgovorilo kar 94 odstotkov vprašanih. Tretje in četrto vprašanje je bilo: **Če bi še enkrat začenjali z ustanovitvijo glasila, bi kaj naredili drugače? Glasilo je bilo pred leti drugačno, če sedaj pogledate nazaj, bi ga spremenili?** Vsi so si bili podobnega mnenja, in sicer so v veliki večini odgovorili z odgovorom NE oziroma NE VEM. Zanimivo pa je bilo zopet peto vprašanje, ki se je glasilo **Kaj si predstavljate kot glavni cilj naslednjih števil?** Složno so izbrali odgovor, da bi napisali refleksijo o aktualnih družbenih in športnih dogodkih. Zanimivo pa je tudi to, da je bil eden od možnih odgovorov prikazati refleksijo o aktualnih političnih dogodkih in tega odgovora ni obkrožil nihče, torej 0 % zanimanja za politične zadeve. Pri šestem in sedmem vprašanju, ki sta se glasila: **Koliko let izhaja Bloški korak in na koliko časa izide,** so v veliki večini vedeli, koliko let izhaja in kako pogosto. Zopet pa je prišlo do manjših razlik med starostnima skupinama pri osmem vprašanju: **Vam je obširnost in raznolikost glasila všeč?** Prva skupina je odgovorila s 50 %, da ji je obširnost in raznolikost glasila všeč in ravno s toliko procenti tudi znikala. Medtem ko je druga skupina s 86 % odgovorila pritrdilno. Presenetljivi odgovori pa so bili pri devetem vprašanju: **Bi radi o kakšni temi videli več govora?** na katerega je prva skupina odgovorila, da bi v glasilu radi videli več zapisanega o ekstremnih športih. Druga skupina pa si želi kaj več o zgodovini Blok. Predvsem zanimivi so bili odgovori pri desetem vprašanju, in sicer, **kaj naredijo, ko dobijo glasilo.** Druga skupina, torej nemladostniki, so na vprašanje z 98 % odstotki odgovorili, da ga v celoti preberejo. V prvi skupini ga 47 % preleti ali sploh ne prebere, 48 % jih prebere teme, ki jih zanima-

Prva seja uredniškega odbora. Z leve: Rado Ponikvar, Stane Korenjak, France Škrabec in Milena Mišič. Manjka Janez Praprotnik, ki je začetek seje malo zamudil.

jo, 5 % mladine pa ga v celoti prebere. Enajsto vprašanje **Mislite, da je hierarhija dogodkov in vsebina dobro razporejena in napisana?** ni prineslo posebnih odgovorov in so vsi odgovorili podobno, in sicer z odgovorom DA. Pri dvanajstem vprašanju, ki se je nanašalo na prihodnje cilje oziroma **kaj si v prihodnje želijo od glasila,** sta bili obe skupini podobnega mišljenja, in sicer za razširitev. Pa bom skočila na zadnje, štirinajsto vprašanje, **kako bi dosegli, da bi glasilo brali po celotni Sloveniji.** Odgovori so bili raznovrstni in vsak po svoje zanimiv, pa naj bo v obliki komplimenta ali »pozitivne« kritike. Predlogi so bili, da bi povečali naklado in ga poslali po Sloveniji, saj tudi drugje živijo bloški ljudje, da bi bilo treba več pisati o bloških ljudeh, kulturi ter zgodovini notranjskega naroda, na drugi strani pa so pohvalili, da se glasilo pošilja v tujino, kjer se ljudje bolj zanimajo za dogajanje pri nas. Je bila pa tudi kritika, ki mi je ostala v spominu in sem jo vzela kot pozitivno, in sicer da se v tem glasilu preveč hvali, nič pa se ne kritizira in pa da se v veliki meri piše o gospodarstvu in asfaltiranju cest. Ostalo je še eno vprašanje, in sicer, **kdo se jim je po pisanju člankov najbolj vtisnil v spomin.** Največkrat so omenili osebo, ki ima največ izkušenj s tem glasilom, ki mu je predala dušo in srce in to je urednik Bloškega koraka Stane

Korenjak. Zato mu tudi čestitam. Lepe besede so namenili tudi Mihi Knavsu, Mihi Mišiču in Mateju Kljunu. Ob tej priložnosti pa se tudi zahvaljujem vsem, ki so mi izkazali podporo kot novinki pri glasilu.

Klavdija Doles

MNENJE UREDNIKA

Pred kakšnim mesecem sem Klavdijo poprosil, da naj ob desetletnici glasila naredi razgovor z nekaj krajani o pomenu in vsebini Bloškega koraka. Samoiniciativno se je odločila za bistveno zahtevnejšo nalogo in med bralci napravila pravo raziskovalno anketo. Na splošno mi ljudje, s katerimi se srečujem, vselej povedo, kako odlično glasilo imamo. Kritiko slišimo oziroma dobimo le, če smo koga osebno zavestno ali nezavestno prizadeli. Tukaj pa so rezultati močno raztreseni. To mogoče koga preseneča, vendar realistično gledano, so pričakovani. V okviru uredniškega odbora jih bomo z vso resnostjo analizirali. Tukaj pa moje osebno mnenje o dveh ali treh stvareh.

Da mladi malo ali nič ne berejo Bloškega koraka, je pač dejstvo. V uredništvu si vselej prizadevamo pasti tako, da bi bile teme tudi za mlade zanimive. Tako smo uvedli rubriko

»študent naj bo«, pišemo o diplomantih, porokah in podobno. Mlade vzpodbujam, naj postanejo dopisniki, pa običajno pravijo, da nimajo motivacije. Kakor koli, o bralni kulturi mladih bomo še razmišljali in skušali storiti kaj več.

Nekajkrat sem že dobil pobudo, da naj spravim Bloški korak na internet. Čeprav v nuji uporabljam za marsikaj tudi internet, me v celoti zadovoljuje branje s papirja. Vonj po tiskarski barvi neizmerno diši. Pobuda pa je v celoti legitimna. Upam, da bodo tisti, ki to znajo storiti, našli čas tudi za to.

Na koncu je še epizodna pripomba, da pišemo preveč hvalisavo in »pocukrano«. To je gotovo tema, ki se je moramo zavedati. V uredništvu smo se odločili, da vabimo k sodelovanju čimveč ljudi, ki so pripravljeni kaj napisati. Glasilo je toliko boljše, kolikor več ljudi ga ustvarja. Pišeš pa lahko le o vsebini, ki jo dobro poznaš in se z njo ukvarjaš. Ker pa imamo o sebi in svojem delu vselej dobro ali najboljše mnenje, je besedilo, ki se znajde na papirju, tudi malo »posladkano«. Kot urednika me čisto nič ne moti, če tako pišejo predstavniki o delu društev in aktivov civilne družbe, ki brezplačno porabijo ogromno časa, da njihovo društvo funkcionira in je v javno korist. Zares bi bilo nesramno gledati pod prste. Nekoliko moteči pa so tisti prispevki, ki jih napišejo dopisniki o svojem delu, s katerim se poklicno ukvarjajo, pa naj bo to javni ali privatni sektor. Tu pa je tendenca hvalisanja neokusna, saj za svoje delo prejemajo plačilo in so dolžni »tisto« delati. Tukaj bi bilo nekaj več samokritike zaželjene, saj Bloški korak ni namenjen le vaši promociji. Včasih pa kakšno kritiko tudi

Rokavice, ki jih uporabljamo pri kritiziranju.

v uredništvu le napišemo. Seveda to naredimo zelo z občutkom in kot imamo navado reči – delamo v rokavicah – pa tega morda vsi ne opazijo.

Nekoč mi je neka gospa upala v obraz povedati, da smo preveč »pocukrani«, za kar sem ji hvaležen. Ko pa sem jo povabil za sodelavko, se je umaknila.

Vse bralce pa vabim, da svoje mnenje sporočite na uredništvo. Tudi tisto, ko kritično razmišljate o našem glasilu. Ne bomo vam zamerili. Napotek za boljše delo nam bo.

Desetletje je za nami

Občinski svet leta 1999 imenoval uredniški odbor v sestavi: France Škrabec, Janez Praprotnik, Milena Mišič, Rado Ponikvar in podpisani kot glavni urednik. Ta uredniški odbor je pridno porival voz ter je zaslužen za delovanje skozi celo desetletje. Žal je od omenjene peterice Janez Praprotnik lahko sodeloval s svojo lepo umetniško besedo le tri številke. Po kratki in hudi bolezni, ki ji je podlegel, smo morali že v četrti številki objaviti le njegov pro memoria. Nasledil ga je Tone Urbas, ki je sicer bloški zet, vendar velik ljubitelj Blok. Z ogromno novinarskih izkušenj nam je znal vselej dobro svetovati, kako ustvarjati časopis. Izkazal pa se je še posebej kot mojster besede, ki zna tudi opazovati in poslušati, ko je predstavljal in odstiral bolj ali manj znane bloške obraze. Trenutno je malo premolknil, vendar pravi, da bomo kmalu spet lahko uživali v njegovih pripovedih.

Izven uredniškega odbora pa je smiselno omeniti še človeka, ki skrbi za lepo besedo. Osem let, vse do svoje smrti, je to delo z velikim veseljem in odgovornostjo opravljala Marija Korenjak. Velika zasluga pa ji gre, ker je

vselej dajala pobude, kako oblikovati vsebine, da bodo zanimive za bralca. Zadnji dve leti pa to delo prav tako z veseljem in optimizmom opravlja Jerneja Kovšca, ki je sicer profesorica za slovenščino na naši šoli. Za grafično obliko in prelom pa vsa leta skrbi Simon Korenjak. Pri delu mu pomagata Tadej Pavlič in Gregor Ulčar.

Da pa je naš časopis dočkal desetletnico, je gotovo zasluga številnih dopisnikov. Seveda vas je veliko preveč, da bi vas lahko poimenoval. Nekateri ste ob pobudi, da kaj napišete rekli, da vam pisanje ne leži. Kasneje ste se pa tako izurili, da bi lahko pisali tudi za profesionalne časopise.

Ko Bloški korak vstopa v novo desetletje, sprejmite vabilo za sodelovanje. Napisati prispevek za časopis ni tako težko, kot je videti. Le malo truda in volje je potrebno. Imeli pa boste zgotovo zadovoljstvo, ko boste ugotovili, da tudi vi prispevate delček h kulturi kraja in njegove prihodnosti.

Glavni urednik Stane Korenjak

»Lahko je napisati, da je Bin Laden baraba, saj ga nikoli niste videli in ga tudi ne boste. Skrit pa je tako, kdo ve kje. Težje je kritizirati nekoga, s katerim se srečujete vsak dan.«

**Drago Mislej
Mef, publicist**

»Predvsem sem bralec. Berem predvsem iz užitka in to popolnoma nenačrtno, pač kar mi pride pod roke, romane in kratke zgodbe, eseje in kritike, znanstvene razprave in navodila za uporabo.«

**Aleš Debeljak,
publicist in
pesnik**

Turizem na pohodu

Kaj moramo vedeti, preden se odločimo za kmečki turizem?

stran: 7

Vesel božič

Bogastvo praznovanja in tradicije.

stran: 10

Akademik Božidar Lavrič

Sto let po njegovem rojstvu.

stran: 12

Bloški teki bodo

Priprave za organizacijo tradicionalne predletve so stekle.

stran: 17

Glasilu občine Bloke

Letnik 1, številka 1, januar 2000, cena: brezplačno za vsa gospodinjstva na področju občine Bloke

Veselo božično praznike in srečno novo leto!

Postavili smo temelje občini Bloke

Po več kot štiridesetih letih je slovenski parlament ustanovil občino Bloke. Po zakonu je občina pričela delovati 1. 1. 1999. Občinska uprava in organi občine smo morali tako prebrskati vse začetniške težave. Seveda imamo že kaj za pokazati, tako da bo v prihodnje nekoliko lažje.

Za nami je prvo leto delovanja občine Bloke. Zato je prav, da se ozremo na prehojeno pot in pregledamo, kako je potekala ustanovitve in nadaljnje delovanje. V novoustanovljeni občini je bilo potrebno vse aktivnosti začeti na novo. Naši prvi koraki so bili usmerjeni v vzpostavitev formalnih pogojev, ki so potrebni za delovanje vsake občine. Tako smo že na prvih sejah občinskega sveta, ki so potekale v januarju in februarju, izvolili vse potrebne komisije občinskega sveta, nadzorni odbor in formalizirali občinsko upravo v minimalni

zasedli. Vsa novoizvoljena delovna telesa občinskega sveta, občinski svet in občinska uprava so takoj začeli z resnim in odgovornim delom. Tako smo že v zgodnjem sponzorskem času sprejeli dva temeljna akta, ki jih mora imeti vsaka občina, in sicer statut in poslovnik občine Bloke. Vzporedno s temi aktivnostmi smo se lotili tudi prenove prostorov, v katerih deluje občinska uprava ter postopno sestanki in seje občinskega sveta ter ostalih delovnih teles. Da bi prenovno opravili čim ceneje, smo v te aktivnosti vključili delavce, ki so zaposleni preko javnih del, strokovna

dela pa so opravili obrtniki iz področja občine Bloke. Za vzpostavitev normalnih pogojev dela občinske uprave smo našli tudi novo pisarniško polištevno ter njuno računalniško opremo. Tako organizirani smo se nato lotili naslednje pomembne naloge – prehod na samostojno financiranje. Za ta prehod je bilo potrebno izvesti nekaj nalog, in sicer sprejeti zaključni račun za leto 1998, sprejeti proračun za tekoče leto ter izpeljati delilno bilanco z občino Loška dolina. Dobro sodelovanje z občino Loška dolina je bilo ključno za uspešno

Nadaljevanje na 3. strani.

Občinskemu glasilu na pot

Pred nami je prva številka glasila občine Bloke. Veseli in ponosni smo, da nam je izšla uspela že v prvem letu delovanja. S tem korakom smo se tudi na področju informiranja postavili ob bok večjim občinam, ki imajo v izdajanju občinskih glasil že dolgoletno tradicijo.

Pobudo za izdajo glasila smo prejeli že pred nekaj meseci. Nekaj časa smo potrohvali za razmislek, kako se lotiti dela v finančnem in organizacijskem smislu. Vedeli smo namreč, da moramo poiskati ustrezen način, kako objektivno obveščati vse občane o dejavnostih, ki se in se bodo odvijale na področju občine.

Občinsko glasilu bo predvidoma izhajalo štirikrat letno. V hodoče imamo namen vsebino glasila še razširiti in olagati z raznimi prispevki, ki jih bodo prispevala društva in posamezniki. Občinsko glasilu bo odprtega tipa, veseli smo vsakega članka oziroma pobude o vsebinskih in oblikovnih dopolnitvah. Ob tej priložnosti vabim k sodelovanju vse, ki bi kakorkoli želeli sodelovati in olagati vsledno tega glasila.

Vseposred je že čutili praznično vzdušje. Ob tej priložnosti vam iskreno zaželim v prihajajočem letu vsega, kar si sami najbolj želite. Lepo prazničite v krogu svojih najdražjih, pozabite na vsakodnevne skrbi in si naberte novih moči za vstop v novo tisočletje.

Župnik Jože Dolak

Zgodba ravniškega vodnjaka za mlajše rodove

B'č mi pravijo.

Moje ime izhaja menda iz besede beč, ki po slovarju slovenskega knjižnega jezika sicer pomeni sod (posoda za tekočino).

Tukaj, pod »ulcami« (cesta z gorenje vasi), v centru vasi Ravnik in v taki obliki obstajam že najmanj od leta 1891, ko so mi na stranico, ki gleda proti cesti, vklesali letnico izdelave.

Le-to je financiral grof Auersperg – Turjaški v zameno za »tale« (dele parcel, dele zemljišč) Ravničanov v Iški, ki jih je potreboval za izdelavo cest za dostop do svojih gozdov.

Seveda sem kot močan izvir, v katerem voda nikoli ni presahnila, kolikor komu seže spomin nazaj, obstajal že prej.

Vas Ravnik je bila tako kot mnoge druge naselbine zasnovana ob vodi, viru življenja. Tukaj, v moji bližini, se je dogajalo marsikaj. Živahno je bilo čez cel dan, mnogokrat pa tudi ponoči. Marsikatera huda beseda je padla ob meni, marsikatera smešna se je razdrla, kakšen pretep, kakšna glava ohladila, pa tudi kakšna ljubezen se je tukaj porodila. Skratka, vse družabno življenje se je odvijalo tukaj, ob meni.

V »koritu« (v korito), ki je sedaj izdelano iz betona, v

prvotni obliki pa je bilo leseno, je speljan stalni odtok iz mojega izvira. Korito je služilo za napajanje živine iz vseh vaških kmetij. Navadno se je gnalo »ne udo« (na vodo) zjutraj in proti večeru. Dekleta in žene so prale »žj'hto« (perilo) v potoku Ravniščica, ki teče tod mimo. Vodo za sprotno potrebo v gospodinjstvu so člani družine – navadno mlajši – zajemali v b'č' in jo nosili domov s »kanglami« (vedri), za večje potrebe, predvsem za kuhanje »skuhe« (hrana za prašiče), ali za umivanje (ponavadi v nedeljo pred mašo) pa so uporabljali »bače«.

Celotna bača je zgledala takole:

Lesen sod za cca 300 litrov vode (pozneje tudi pločevinast) z ravnimi ali malo ukrivljenimi dogami (deščicami) je bil v ležečem položaju s »ketno« (verigo) ali »žlajdro« (veriga za spenjanje ročic pri vozu) pripet na prvo premo lesenega voza.

Sod so polnili s »korcem« (posoda z dolgim ročajem za zajemanje tekočine), in sicer skozi odprtino na vrhu.

Da se voda ni razlivala, so imeli poseben pripomoček »lijak« (priprava za zlivanje tekočine v posodo skozi majhno odprtino). Le-ta je bil lahko okrogel ali pravokoten. Vrhnja odprtina je bila zamašena z lesenim zamaškom, ovitim v kakšno cunjo ali papir.

Podobno je bilo pri iztoku iz bače. Odprtina je bila na zadnji strani bače. Podstavili so posodo, lonec ali kanglo,

odstranili lesen zamašek in iztočili vodo.

Spredaj je bil z »jermičkom« (járem – lesena vprežna priprava, ki se da živali na vrat) vprežen navadno vol (lahko tudi krava), s katerim so vodo odpeljali domov.

Za mene, za korito in okolico so vaščani lepo in vzorno skrbeli. Večkrat na leto (obvezno pa pred prazniki) so izpraznili vodo, z vrbovimi metlami in sirkovimi krtačami očistili kamen in beton, pokopali plevel, pokosili zarastlo travo. In moja voda je bila vedno dobra, čista in bistra.

Vendar pa, življenje se je v prejšnjem stoletju odvrtilo z bliskovito naglico.

Tudi skozi Ravnik so napeljali vodovod, voda priteče v

vsako hišo in ni je potrebno več voziti, ne nositi. Živine ni potrebno napajati pri mojem koritu, saj so kmetije skorajda izumrle. Perilo perejo stroji.

Žal pa jaz, stri b'č, ugotavljam, da so prebivalci našega planeta mnogo preveč razsipni s porabo vode. Malo me je strah moje prihodnosti. Kaj, če bom nekega dne presahnil? Presahnili bodo tudi drugi izviri, ljudje nas bodo zastrupili z lastnimi odpadki.

Brez vode pa ni življenja ...

Zato, človek, tudi ti malo popazi na ta naš planet. Za mene in za vse izvire vode na tem svetu ...

Zora Obreza

Po 42 letih dela v novski šoli se upokojuje Kristina Hace – Tinča

Otroci nikoli niso hudobni

V ŠOLSKI KRONIKI ZA ŠOLSKO LETO 1967/68 BEREMO: V ŠOLSKEM LETU 1996/97 SO DELALI NA TUKAJŠNJI ŠOLI MED DRUGIMI TUDI ŽAGAR KRISTINA, KI JE PRIŠLA IZ RAKEKA, KJER STANUJEJO STARŠI, NOVA VAS JE PRVO NJENO DELOVNO MESTO.

UČILA BO 4. RAZRED TER TEHNIKO V PETEM, SEDMEM IN OSEM RAZREDU.

Za Kristino Hace, takrat še Žagar, se je tako začela poklicna pot. V tokratni številki vam jo predstavljamo, saj je celih dvainštirideset let, en mesec in 16 dni poučevala učence na Blokah. Verjetno bi na Blokah težko našli koga, ki bi ne poznal Tinče, ki je učila matematiko. Preden bomo podrobneje predstavili njeno delo, še nekoliko prelistajmo strani šolske kronike iz tega leta.

Učenci so bili naročeni na sledeče mladinske liste: Ciciban (65), Kurirček (35), Pionir (20) ter Pionirski list 95.

Med šolskim letom so si vsi učenci naše šole ogledali v Velikih Blokah več poučnih filmov.

Ob zaključku šol. leta so izvedli posamezni razredi krajše in daljše enodnevne izlete. Najdaljši izlet je bil od Novega mesta in doline reke Krke, Brežic, muzej in stari del mesta Zagreba in živalski vrt. Ena skupina pa je nadaljevala pot v Kumrovec.

Učenci 8. razreda so si ogledali Brest.

Učenci so bili med letom v glavne zdravi. Daljših bolezni ni bilo. Učenci 1. in 8. razreda so bili večkrat cepljeni. (kozam, davici in gripi)

zelo oddaljenega leta 1967, ko je Kristina Hace pričela svojo službo na Blokah. Če pozorno preberemo in primerjamo z današnjimi časi, lahko zapišemo, da pravzaprav niti ni bilo tako drugače kot danes. Spremenile so se le vsebine in poudarki pri šolskem delu in učiteljica Kristina Hace je bila sopotnica vsemu temu dogajanju.

Rojena na Rakeku je kar dobra štiri desetletja opravljala svoje delo v novovaški šoli; od prvega do zadnjega dne v isti službi. Pa v šolo v Novi vasi ni prvič vstopila kot učiteljica,

Prva generacija Tinčinih učencev na Blokah ...

Šolski prevozi so bili redni. Le v Ravnik ni mogel nekaj časa avtobus, ker so bili zameti. Tudi občinski kombi je večkrat odpovedal, ker je bil že močno izrabljen.

Medšolsko tekmovanje med centralnimi šolami občine Cerknica v prometu, fiziki, slovenskem jeziku in glasbi. Tekmovanje je trajalo mesec dni tako, da je bilo tekmovanje samo ob sobotah in nedeljah v vsakem kraju drugje. Za 10 vprašanj iz vsakega predmeta za vsako šolo na vsakem tekmovanju dve vprašanji. Zaključno tekmovanje je bilo na dan mladosti v Cerknici. Učenci šole Nova vas so dosegli največ točk in tako tudi prvo mesto.

Druga skupina učencev je tekmovala iz zgodovine v temi Vietnam. Tudi v tem tekmovanju so dosegli prvo mesto.

Od 10. do 20. junija je občina organizirala Šolo v naravi na Debelem Rtiču za vse učence 4. razreda. Poleg plavanja in iger na prostem so imeli učenci še pouk SPN, da bi dobro spoznali naše morje in kraje ter živali našega Jadrana.

... in zadnja

Uspeh ob zaključku leta je bil zadovoljiv. Učenci, ki so napredovali z negativnimi ocenami, so dobivali pomoč od 25. avgusta do 5. septembra. Učenci so prihajali k pouku redno in radi.

Šola ima na razpolago številna sodobna učila. To so diaprojektorja za dnevno svetlobo in temo, episkop, gramofon, magnetofon, kinoprojektor in številne filme.

Ni nobenih pojavov, ki bi na Blokah turizem poživil, čeprav je cesta od Grahovega do Police bila letos asfaltirana. Tudi snežne razmere niso bile ugodne za smuko.

Povečalo pa se je število medvedov na področju Pogača-Blošček-Županšček. Lovci so nameravali kupiti na Češkem plemenske zajce. Češka kriza je to preprečila.

Brezposelnosti ni na Blokah. Delovno moč dobiš takoj.

To je le nekaj utrinkov iz šole in časa iz že

pač pa kot pomočnica svojega očeta, ki je konec poletja, leta 1967, pleskal šolo pred pričetkom novega šolskega leta. V tistih dneh je ne vedoč, da bodo čez nekaj dni to že njeni učenci, spoznala nekaj sedmarjev in osmarjev. V spominu ima Lojzeta Škrabca, Janka Šraja ...

Zgodilo pa se je tako, da so v Novi vasi nujno potrebovali učitelja za četrti razred. Našli so njo, ki je bila sicer že dodeljena za poučevanje v Cerknici. Šolo je v sredini septembra leta 1967 prestopila kot učiteljica. Prvo leto je poučevala v četrtem razredu, prav tako drugo šolsko leto. Zaradi prostorskih težav je imela učilnico kar v Blaževi hiši, kjer je bila tudi šolska kuhinja. S svojimi četrťarji je nato napredovala v peti razred. V tistem času je učila tudi glasbeni pouk in telovadbo. Po treh letih je pričela s poučevanjem matematike, in tu se pravzaprav začel zgodba o Tinči kot učiteljici matematike.

Želela si je postati učiteljica, pravi. Ko je še hodila v osnovno šolo in so šli v sedmem

razredu na izlet v Ljubljano, pa so šli mimo gimnazije Ledina, se ji je ta stavba zdela silno imenitna. »Sem bi pa jaz hodila,« pobrska po spominu, zakaj je učiteljica. Želja se ji je uresničila in nikoli ni razmišljala, da bi v življenju opravljala kakšno drugo delo. Iz časa, ko se je pripravljala na svoj učiteljski poklic, ima v spominu nasvet svoje mame, ko ji je dejala, da gre vsaka mama v šolo z velikim strahom, zato naj pri otrocih vedno poišče kaj dobrega. Tega se je večkrat spomnila.

Svojo službo je pričela v stari šoli v Novi vasi. S kredo, tablo, v šolski kroniki beremo, da so imeli tudi grafoskop. Pred njo je sedelo 32

Matematiko, ki se marsikomu zdi kar trd oreh, je skušala učiti tako, da bi jo otroci razumeli.

Pa še na nekaj je opozorila. Otroke na Blokah je zelo dobro poznala, tudi družine, v katerih so rasli. Nezanje oziroma težave pri šolskem delu niso bile vedno odraz otrokovega nede-la ali nesposobnosti. Takih otrok ni hotela prezreti in bili so ji blizu. Tisti otroci, ki jim je bila razredničarka, so ji nekako bolj ostali v spominu, saj se je srečevala tudi z njihovi starši. Hkrati tudi pove, da meja med učiteljem in učencem mora obstajati, saj sta na različnih bregovih reke. To pa seveda ne pomeni, da mora biti učitelj hladen in nedostopen.

matematične znanosti, s katero je Kristina Hace seznanjala generacije Bločanov. Vsako leto so se preizkusili na matematičnih tekmovanjih in tekmovanjih iz logike ter bili dovolj uspešni za srebrna in zlata priznanja. Med njenimi učenci je tudi nekaj takšnih, ki so se odločili za študij matematike.

Učiteljica Tinča pa ni učila le matematike. V letih svojega službovanja je počela marsikaj. Nekaj časa je bila celo zborovodja šolskega pevskega zbora, vodila je modelarski krožek, prometni krožek, obrambo in zaščito, skupaj z možem, tudi učiteljem Vinkom Hacetom, sta pričela s fotokrožkom,

Tinča pri delu v razredu

otrok. Prvi septembrski teden so skupaj z ravnateljem pripravljali drva, enkrat tedensko malicali zelje in repo, pridelovali krompir na šolski njivi pri Fari, v šoli kisali zelje, imeli pouk dopoldne in popoldne. Če so prišli otroci v šolo mokri in sneženi, so se morali najprej posušiti, v telovadnico so hodili peš v Novo vas, si skupaj v šoli po televiziji ogledali skoke v Planici ... Tako nekako je zgledal šolski vsakdan.

Po štiridesetih letih pred njo sedi pol manj otrok, ki se v šolo pripeljejo s kombijem, malicajo tudi pico, na voljo so računalniki, projektor, interaktivna tabla itd. itd.

Pa je kaj takšnega, kar je bilo v otrocih takrat, in je danes še vedno?

Je, odgovori. Nekaj, kar učitelj opazi v očeh otrok takrat, ko vidi, da so razumeli snov, ki jo razlaga. To je veliko zadoščenje v učiteljskem poklicu in zelo zelo lep občutek. Tega žara pri otrocih, ko se nekaj naučijo, čas ne odnaša in to je bila vedno njena motivacija pri delu.

Pa kakšnem se vam zdi ta mladi rod? Otroci zame nikoli niso bili hudobni, saj njihovih lumparij nisem jemala za ne vem kakšno hudobijo. Res pa je, da si leta nazaj otroci niso upali opravičevati, če so morda pozabili domačo nalogo, njihovi izdelki so bili ličnejši, pove pa še nekaj, kar verjetno kar drži, pravi namreč, da je predstavljivost otrok danes slabša; včasih so si veliko lažje predstavljali dolžinske in površinske enote.

Pove nam tudi za družino na Blokah, ko je bila razrednik štirim petinam njenih članov. Najprej očetu, čez štiri leta je bila njegovi bodoči ženi, seveda ona tega takrat še ni vedela, ko so se čez leta rodili otroci, je bila najprej razrednik njuni hčerki, čez štiri leta še sinu, najmlajšemu otroku pa ne, ker v zadnjih letih ni več opravljala dela razredničarke.

Ulomki, načrtovanje, funkcije in enačbe, to je še posebej rada učila, so le del

ki je imel uspešno nadaljevanje. Zelo zavzeto se je lotila in kar nekaj časa vodila tudi šolsko navijaško skupino učenek, ki so s svojimi nastopi spodbujale košarkaško ekipo na tekmovanjih šolske košarkaške lige. S to skupino so dosegle dobre rezultate na tekmovanjih navijaških skupin v Ljubljani.

Štiri desetletja, preživeta v šolski stavbi, so učiteljici Tinči podarila ogromno spominov. Z mnogimi Bločani je v njihovih mladih letih prehodila del poti, zato to ne more kar tako v pozabo. Ljudje smo pač takšna bitja, ki s sobivanjem drug v drugem vedno pustimo neke sledi. Ko se danes srečuje s svojimi nekdanjimi učenci, nima občutka, da je ne bi hoteli srečati. In to ji veliko pomeni.

Zapis o učiteljici Tinči bomo končali z željo po zdravih in ustvarjalnih dneh, ki jih od letošnjega novembra dalje preživlja kot upokojenka.

Jerneja Kovšca

Lepo je biti v šoli (1. r.)

RES JE, V ŠOLI NE POZNAMO BESEDE DOLGČAS. UČIMO SE ŠTEVILKE, PREPOZNAVAMO GLASOVE, USTVARJAMO ZGODBICE, SE IGRAMO GLEDALIŠKE PREDSTAVE, POJEMO, PLEŠEMO, TELOVADIMO. PRIVOŠČILI SMO SI KOSTANJEV PIKNIK, OGLED KMETIJE, OBISKALI SO NAS ČEBELARJI, PREDVSEM PA SKRBIMO ZA NARAVO, VARČUJEMO PRI UPORABI PAPIRNATIH BRISAČK, UGAŠAMO LUČI, LOČUJEMO ODPADKE IN IZ NJIH USTVARJAMO. TAKO JE NASTAL ROBOT SMETOŽER IN IMENA IZ ODPADNIH KROGCEV.

VELIKO SMO NAREDILI IN VELIKO DELA NAS ŠE ČAKA. TODA PRIHAJA NAJPOMEMBNEJŠE – DECEMBER, ČAS, KO NAS OBIŠČEJO DOBRI MOŽJE. PRAV GOTOVO BO VSAJ EDEN OD NJIH OBISKAL TUDI NAS – ŠOLARJE. V PRVEM RAZREDU NENEHNO TEČEJO DEBATE O PISMIH MIKLAVŽU, NAROČENIH DARILIH ITD. PREBERITE, KAKO O MIKLAVŽU RAZMIŠLJAJO OTROCI.

ALJOŠA

Miklavž ima kapo in palico. Pride z jelenčki, če ni snega, gre pa peš, potem mu pa kakšen avto ustavi in ga pelje naprej. Miklavž darila kupi v trgovini ali pa mu jih naredijo parkeljni, nekaj jih naredijo pa delavci, ki znajo dobro delati igrače. Parkeljni jih gredo iskat z vrečo in jih prinesejo Miklavžu.

ZARJA

Miklavž ima nizko kapo, pa ves je bel, spremljajo ga parkeljni. Miklavž živi na Triglavu, tja pride z jeleni in sanmi, če ni snega za jaha jelene. Igrače mu pomagajo narediti angelčki. Če mu zmanjka papirja za zavijanje daril, jih zavije kar v veje.

NUŠA

Miklavž ima dolgo brado in veliko kapo, na kapi je pa križ narisan. Igrače dobi v gozdu, poseka drva in iz tistega lesa naredi igrače, pomagajo mu skratki. Denar dobi pa tako - ko damo župniku kuvertice, v njih je denar, ta denar gre iz vse Slovenije v Ljubljano. Tam

ga zberejo in podarijo Miklavžu. Tako on lahko kupi igrače. Parkeljni prisluškujejo, potem pa slišijo, kdo nagaja, tisti ne dobi darila.

ERIK

Miklavž živi v ledeni hiši, polni snega. Ima rdečo visoko kapo, rdečo obleko, ki je puhasta, pa malo bela. Po igrače gre kar v Baby center, po denar gre na banko. Oči ga je videl v Ljubljani, ko je šel po pleničke za Igorja. Parkeljni pomagajo Miklavžu, otroke pa vzamejo, če nagajajo.

JAKOB

Miklavž je velik in rdeč, ima čarobno moč in živi v nebesih. Miklavž je prijazen in podari igrače, zato dobi denar in gre spet kupit nove igrače. Parkeljni dajo nesramnim otrokom šibo names-to igrač.

META

Miklavž živi v nebesih, na glavi ima krono, pa palico, zelo zvito palico. Po igrače gre v trgovino z igračami, pri tem mu pomaga-

jo angelčki. Denar si sposodi pri župniku, potem ko dobi denar po hišah na krožničkih, mu pa vrne. Jaz sem mu naročila sneg, tega pa ni potrebno kupiti. Parkeljni ob strani poslušajo, če kdo kriči - tistega vzamejo.

ANŽE

Miklavž ima veliko kapo s križem. Živi v hiši, polni igrač. Včasih gre po igrače kar v trgovino, denar za igrače pa dobi na banki. Kakšno igračo tudi sam naredi iz lesa.

JAKA

Miklavž živi v luknji v hribu, tam notri je majhna hiška. Darila pa kar pričara.

MANCA

Miklavž ima belo kapo s križem, bele noge, čevlje ima pa črne. Darila naredijo njegovi palčki, ki imajo zelo velik stroj. Miklavž denar dobi pri Bogcu. Parkeljni gledajo, če so otroci pridni, če niso, tolčejo z verigo po tleh.

JOŽE

Miklavž je velik, ima veliko brado, pa bele čevlje in kapo s križem. Darila mu pomagajo pripraviti in zaviti palčki. Darila ima v košari, kupi pa jih v trgovini z igračami. Parkeljni po oknu ropotajo, če nisi bil priden. Ko se popraviš, pa ne pridejo več.

LUKA

Miklavž je velik, največji in bel, živi v nebesih pri Bogu. Miklavžu zmanjkuje denarja, ker mora nakupiti toliko dragih igrač. Menda pa mu denar pričara tudi čarovnik. Če nisi priden, ti parkeljni dajo palico.

Učiteljica Petja Ilejšič

Projekt »Zdrava šola«

»ZDRAVJE JE STANJE POPOLNEGA TELESNEGA, DUŠEVNEGA IN SOCIALNEGA BLAGOSTANJA.« SVETOVNA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA

Projekt vključuje 268 osnovnih in srednjih šol ter dijaških domov s koordinacijo Inštituta za varovanje zdravja RS. Naša šola je vključena že drugo leto. Osrednja tema letošnjega projekta je **Odnos-si**. Izbrana je zato, ker zdrave šole dojemamo zdravje celostno: zdravje izhaja iz odnosa do sebe, do drugih in do okolja.

Program ZDRAVA ŠOLA zajema celotno šolo, učence, učitelje in starše. Vsebine zdravja so vključene že v učne načrte, zelo pomemben pa je tudi vzgojni načrt, ki vsebuje vse elemente za vzpodbudo in uresničevanje zdravega načina življenja mladostnikov, staršev in okolja nasploh. Program je dolgoročno in intenzivno naravnan.

CILJI ZDRAVE ŠOLE SO:

- poskrbeti za tako okolje za delo in učenje, ki promovira zdravje: stavbe, igralne površine, pripomočki, varnostni ukrepi, šolska prehrana;
- spodbujati večjo odgovornost posameznika, družbe, skupnosti do zdravja;
- razvijati samospoštovanje pri učencih;
- spodbujati dobre medosebne odnose med učitelji in učenci, med samimi učenci ter med šolo domom in skupnostjo;
- omogočiti učencem čim več znanja in veščin, ki jih potrebujejo za odločanje, ki vpliva na zdravje.

Podpiramo pozitivno samopodobo vseh učencev in jim poskušamo prikazati, da vsak posameznik lahko prispeva svoj del k pozitivnemu življenju v šoli. S pomočjo podprojektov ustvarjamo dobre medsebojne odnose med učenci, učitelji in starši.

Z dosedanjim delovanjem smo si pridobili naziv ZDRAVA ŠOLA.

Mentor projekta Milena Mišič

Obisk kmetije pri Zabukovčevih

Na začetku smo se zbrali okrog zajčnika in dali zajcem hrano: rumeno korenje, zeljne liste, krmno peso in ječmen. Da dobijo vse potrebne snovi, jim dajo tudi zajčje brikete. Karmen je ostalim sošolkam in sošolcem postavila nagradno vprašanje: Kolikokrat dnevno je treba hraniti zajce? Kevin si je s pravilnim odgovorom (trikrat dnevno) prislužil nagrado.

Stopili smo do grede in si ogledali vrtnine, povonjali začimbe in izvedeli, zakaj je pomembno, da so v gredi zasajene tudi cvetlice živopisnih barv. Sprehodili smo se še nekaj korakov dlje, od koder se nam je odprl pogled na polje. Med travniki in drugimi njivami nam je mamica naše Karmen pokazala rjavo površino – njivo, kamor so posejali jesensko pšenico.

Videli smo tudi stroje in priključke, ki jih današnji kmetje uporabljajo pri delu na polju: traktor, brana, sejalnica, česalo, balirka, kombajn za žetev žita, prikolica, terenski motor.

Barbara Širaj

Projekt »Shema šolskega sadja«

SHEMA ŠOLSKEGA SADJA (SŠS) JE NOV UKREP SKUPNE KMETIJSKE POLITIKE EU, SEKTORJA SADJA IN ZELENJAVE. NAMEN TEGA UKREPA JE USTAVITI TREND ZMANJŠEVANJA PORABE SADJA IN ZELENJAVE IN HKRATI OMEJITI NARAŠČANJE TRENDA POVEČEVANJA POJAVA PREKOMERNE TELESNE TEŽE IN DEBELOSTI PRI OTROCIH IN MLADOSTNIKI TER KASNEJE PRI ODRASLIH. NA RAZPIS SE JE PRIJAVILA TUDI NAŠA ŠOLA IN BILA TUDI IZBRANA.

ZAKAJ SMO SE ODLOČILI ZA TAK PROJEKT

- Prehrana, bogata s sadjem in zelenjavo, je pomembna za zdravje, saj vsebuje številne, za normalno rast in razvoj nujno potrebne snovi, predvsem vitamine in minerale, nekateri izmed njih so tudi esencialni.
- V prehranskem smislu pa so živila iz skupine sadje in zelenjava pomembna ne le zaradi vsebnosti številnih hranil in dietnih vlaknin, ampak tudi zato, ker učinkovito redčijo energijsko gostoto sestavljenih obrokov. Zdrave prehranjevalne navade mladih so pomembne, saj prav zdravi vzorci prehranjevanja v otroštvu in adolescenci omogočajo optimalno zdravje, rast in intelektualni razvoj otrok.
- Na zdravstveno stanje prebivalstva v odraslem obdobju ima dolgoročne pozitivne oziroma negativne vplive prav način hranjenja v otroštvu in mladosti.
- V Sloveniji po podatkih Fakultete za šport delež normalno prehran-

Bosna in Hercegovina – država blizu nas

Pri uri SPOZNAVANJE OKOLJA v 3. razredu sem v okviru teme SVET OKOLI NAS v goste povabila Merisovo mamico, gospo Indiro Dulić, ki nam je pripovedovala o svoji rojstni državi.

Na zemljevidu smo videli, da država ne leži daleč od nas. Primerjali smo njihovo zastavo s slovensko in z zastavo Evropske unije ter ugotovili, da sta si zastava BIH in zastava EU kar podobni. Ogledali smo si njihove bankovce in kovance. Učence je zanimalo, koliko je deset konvertibilnih mark evrov. Odgovor je bil: pet evrov.

V roke smo prijeli njihov značilni mlinček za mletje kave in se posladkali z ratlukom, sladico, ki jo običajno uživajo ob pitju kave. Veliki večini učencev je bila zelo všeč.

Poslušali smo tudi njihovo narodno glasbo in spoznali, da njihova abeceda šteje več črk kot naša. Vsi smo z zanimanjem spraševali, kako se določene besede rečejo po bosansko. Spraševali bi še in še, a morali smo se posloviti.

Barbara Širaj

jenih mladih že dve desetletji upada, predvsem na račun deleža prekomerno težkih in debelih otrok.

NAČRT RAZDELJEVANJA

Šola mora razdeljevanje svežega sadja in zelenjave iz SŠS izvajati poleg redne šolske prehrane. To pomeni, da ne sme sadja in zelenjave, ki ga ponuja v redni prehrani, zamenjati s sadjem in zelenjavo iz SŠS. Sadje in zelenjava iz SŠS mora predstavljati dodatno vrednost k prehrani učencev. Da bi dosegli kontinuirano (npr. vsako sredo) razdeljevanje sadja in zelenjave, je v uredbi določeno, da se mora sadje in zelenjava razdeljevati vsaj 20-krat v šolskem letu. Ko je Evropska komisija pripravljala uredbo o SŠS in določila okvirne skupne višine pomoči za države članice, je predvidela, da bi zadostovala pomoč v vrednosti 6 EUR/otroka/leto, kar bi pomenilo enkrat tedensko razdeljevanje (30 obrokov) v vrednosti obroka 0,20 EUR.

Sadje in zelenjavo bodo učenci dobivali enkrat tedensko, to je ob petkih prvo uro.

Ker se nam zdi prehrana ključen dejavnik pri razvoju otrok, smo se v SŠS prijavi tudi v naslednjem šolskem letu.

Naša osnovna šola sodeluje evropskem »sistemu razdeljevanja sadja v šolah« s finančno podporo Evropske skupnosti.

Ravnateljica Milena Mišič

DOMAČI PRAZNIK

Vsako leto okoli devetindvajsetega novembra je pri nas domači praznik. Ta praznik je vedno vesel, ker takrat koljemo prašiča. Tistega dne smo ponavadi zelo utrujeni, ker je veliko dela z razkosavanjem pujsa. Zvečer pa vsa družina zgodaj leže k počitku. Ne vemo, ali se nas noge še držijo ali ne več. Ko naslednji dan vstanemo, imamo še veliko dela s klobasami, salamami in drugimi stvarmi. Sledi krajši počitek in najtežje delo – pomivanje posode. Kadar je treba pomivati, ni nikoli nikjer nikogar, ki bi rekel: »Bom jaz pomil posodo.« Z atijem morava prositi dekleta, da to opravijo. Tudi sam pomagam pri pomivanju in pospravljanju.

Tako se zgodi ponavadi vsako leto. Ko pa je domači praznik za nami, smo do naslednjih kolin prosti.

Lepo je doma gojiti in imeti žival, ampak zanjo je potrebno tudi skrbeti. Z njo je veliko dela. Kidati moram gnoj, kuhati krompir, repo ... Poskrbeti je potrebno za hrano in čistočo živali.

Čeprav imam veliko dela, že komaj čakam naslednjega praznika, ko bo spet veliko klobas, salam in dobrega mesa. Najraje pa imam domač »špeh«. Njamsi.

Primož Knavs, 7. razred

LOV NA KONJE

Zgodilo se je pred tremi leti. Oče je zjutraj spustil konje na pašnik in jim rekel: »Pridni bodite, pa ne smete velikokrat uiti.« Odšel je v hišo, kjer je bilo na mizi že pripravljeno kosilo. Čakali so samo še mene, da pridem iz šole, da se vsi zberemo za mizo in pojemo. Po kosilu smo šli vsak po svojih opravkih. Ženske so imele delo v hiši, mi pa v hlevu, saj so bili drugi konji še tam. Ura je bila štiri, čas za kavo za druge in čas za učenje zame. Ob osmih sem nehal in pregledal še programe na televiziji ter se odpravil spat, saj sem bil zelo utrujen. Hitro sem zaspal. Naenkrat pa je v sobo pridrvela sestra in izza vrat zavpila: »Konji so ušli, pridi jih pomagat lovit!« »Ja, ja, že grem,« sem ji odgovoril na pol v spanju. Ozrl sem se na uro. Kazala je deset.

Hitro sem se oblekel in stekel ven, kjer so me že vsi čakali. Oče je zavpil: »Pojdi poklicat sosede: Jerneja, Jureta in Aljaža!« Oddrvel sem in vse dobil. Začeli smo loviti konje. Sestra je prinesla kruh in konopce. Tri smo takoj ujeli, drugi pa so šli proti Bloški Polici. Z Juretom in Aljažem smo jih ujeli pri kamnolomu in jih pripeljali do doma. Oče in brat sta ujela še dve kobili, Jernej pa samo eno, ki je povzročala toliko težav kot deset kobil. Na koncu se je vse srečno končalo. Kobile so bile dobro, medveda ni bilo, a zame je bilo to lovljenje prava mora. Ves zaspam sem taval po poljih in gledal, kje me bo zagrabil medved, ki bo pricapljal iz kakšnega grma. Še tri noči sem sanjal o teh trapastih konjih in o kosmatincu – medvedu.

Štefan Lah, 7. razred

POTOVANJE V PRETEKLOST

Nekega dne sem hodil po podstrešju. Videl sem polno starin, med njimi motor in čudno napravo. Obrisal sem jo s krpo in ugotovil, da je neke vrste številčnica. Segala je od leta 1500 do 2009, kar se mi je zdelo čudno, saj je bila naprava videti zelo stara. Še malo sem pobrisal njeno površino in nehote pritisnil na gumb. Videl sem tunel svetlobe, raznih stvari ter vzorcev.

Čez nekaj časa sem se zbudil iz nezvesti. Ker sem bil še vedno omotičen, sem previdno zapustil podstrešje. Na cesti sem zagledal konje in ljudi, ki so bili oblečeni v stara oblačila. Mislim sem, da so maškare ali kaj podobnega. Zlagoma se mi je nehalo vrteti in zavedel sem se, da sem v času reformacije.

Pogledal sem v našo hišo in za mizo sta sedela moja pra-pra-pra stara starša. Nobeden od njiju me ni poznal in tudi jaz nisem njiju.

Napotil sem se na vas, kje sem naletel na bradatega moža. Zdel se mi je znan, zato sem ga zasledoval. Na vprašanje, kdo je, mi je odgovoril, da je Primož Trubar. Hitro sem iz žepa potegnil telefon in ga fotografiral za spomin. Začel je bežati, saj sta ga lovila dva moža. Spomnil sem se snovi iz zgodovine in slovenščine, da je bil preganjan. Mimoidočega

sem vprašal, katero leto se piše. Odgovoril je, da 1550. Pomislil sem, da Trubar ravno takrat izda prvo slovensko knjigo.

Ponovno sem ga srečal. Ravno je zlezel iz skrivališča, kjer je na mizi ležala knjiga. Vprašal sem ga, kaj piše. Odvrnil je, da vidim rokopis Abecednika.

Nato si je izposodil konja ter se odpravil v najbližjo tiskarno. Seveda sem šel za njim. Opazil sem letak, nalepljen na steno, na katerem je bil narisano Primožev obraz, pisalo pa je, da ga iščejo.

Zavedel sem se, koliko težav je imel pri pisanju in tiskanju knjig, saj so ga že dalj časa preganjali.

Pomislil sem, da lahko ujamejo tudi mene in me obtožijo bogokletstva. Hitro sem stekel v njegovo rojstno hišo in jo fotografiral s telefonom. Posnel sem več slik. Zapustil sem hišo in stopil na prostor pred cerkvijo, kjer so prodajali odpustke. Naredil sem še nekaj fotografij in stopil nazaj na časovni stroj. Pritisnil sem več gumbov in povlekel za ročice. Spet sem videl tunel svetlobe in veliko oblik. Znašel sem se doma, leta 2009. Pozabil sem na fotografije v telefonu in pomotoma pobrisal spominsko kartico, časovni stroj pa ni več deloval. Izgubil sem vse dokaze o potovanju skozi čas in srečanju s Primožem Trubarjem, vendar tega dneva ne bom nikoli pozabil.

Gal Vavtar, 9. razred

4. razred
Skupaj
gre lažje

V ČETRTEM RAZREDU SMO SE PRI PREDMETU DRUŽBA POGOVARJALI O SODELOVANJU IN SKUPINSKEM DELU. OTROCI SO OB DELU TUDI SAMI SPOZNA- LI, DA JE S SODELOVANJEM LAŽJE OPRAVITI DANO NALOGO.

RAČKA

*Račka čofotačka,
ti si avtotačka,
ti zelo dobro miši loviš
in dobro letiš.*

Anita, Žak, Jan, Teja

ŽELVA

*Ta želva naša
je kakor kaša.
Premika se,
a nikamor ne gre.
Ker je ta želva naša
kakor kaša,
ki nikamor ne gre,
je konec pesmice.*

Jaka, Veronika, Tilen

MAČKA

*Biba na drevesu sedi,
pa jo mačka vidi
in se za njo zapodi.*

Pavel, Jani, Laura, Benjamin

Pripravila Nina Zver

Informativa '10

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani med 29. in 30. januarjem 2010 pripravljamo vseslovenski sejem izobraževanja, štipendiranja in zaposlovanja – Informativo '10.

Na sejmski prireditvi se bodo na enem mestu predstavili programi slovenskih in tujih izobraževalnih institucij, štipenditorji in zaposlovalci, programi državnih institucij, založniki, mediji, strokovna združenja, študentske, dijaške, nevladne in druge organizacije, ponudniki didaktičnih pripomočkov idr. Na sejmu se bodo tako predstavili vsi, ki so pomembno vpeti v verigo izobraževanja in zaposlovanja.

Celovite informacije z različnih področij in panog omogočajo, da obiskovalci v najkrajšem času na enem mestu najdejo vse pomembno za odločitev o nadaljnjem šolanju in poklicni karieri. Sejem je namenjen tako učencem, dijakom in študentom, kot tudi njihovim staršem in odraslim, ki se želijo izobraževati ter učiteljem, profesorjem in strokovnim delavcem.

Za več informacij obiščite spletno stran www.informativa.si.

Svetovno prvenstvo psov v sledenju na Bloški planoti vsak dan bližje

V začetku novembra letos je bila na Bloški planoti predvidena zaključna preizkušnja psov v sledenju za leto 2009. Organizatorju se je prijavilo rekordno število udeležencev; kar 51 tekmovalnih parov v treh kakovostnih razredih naj bi nastopilo. Žal smo delali račun brez krčmarja, saj je nekaj dni pred tem »nasulo« snega, ki ga tudi dež ni spremenil

Tudi dekleta se ukvarjajo s sledenjem

v tekoče stanje. Tako je generalka pred svetovnim prvenstvom odpadla, oziroma smo jo morali prenesti v nižje ležeče kraje. Okolica Grosuplja in Ljubljansko barje sta po sili razmer gostila nastopajoče na zadnji preizkušnji, ki nam je dala tudi najboljše v državi in seveda tudi člane državne reprezentance, ki se bo aprila pomerila na Bloški planoti z ostalimi tekmovalnimi pari iz Evrope, Amerike in Japonske. Upamo lahko, da bo vsem takrat vreme bolj priaznosljivo.

In kdo so bili najboljši na preizkušnjah psov v sledenju v letu 2009? V razredu, kjer nastopajo mladi psi, je bil najboljši mešanec Šap z vodnikom Marjanom Selinškom iz Ptuja. V razredu, kjer nastopi od psov in vodnikov zahtevajo že kar dobro usposobljenost, je konkurenco premagal nemški ovčar Erasmus, ki ga je uspešno vodil Štrancar Stano iz Ajdovščine. Od najboljših psov in vodnikov pa se je zahtevalo vrhunsko znanje. Državni prvak v sledenju oziroma iskanju pogrešanih oseb je postal nemški ovčar Kvant. Z vodnikom Rajkom Žagarjem iz Kočevja sta letos pokazala najboljšo pripravljenost. V aprilu se mu bo na Bloški planoti pridružil še drugi član reprezentance Danijel Lipič iz Murske Sobote. Z nemško ovčarko Zalo bosta poskušala še tretjič osvojiti naslov svetovnega prvaka v sledenju.

Ob vsem tem pa organizatorji marljivo

pripravljamo posamezne dele prvenstva. Do konca novembra smo pripravili in umestili v prostor dovolj sledi, na katerih bodo svoje znanje preizkušali psi. Pripravili smo celotno logistiko, tako prihoda tekmovalcev in gledalcev na Bloško planoto kot posamični potek preizkušenj za vsak dan posebej. V naslednjih dneh čakamo obisk glavnega sodnika svetovnega prvenstva, ki si bo ogledal do sedaj opravljeno delo. Ker bo zaključek prvenstva 18. aprila 2010 v Novi vasi, pripravljamo že celodnevni nastop kinologov iz celotne Slovenije in prikaze različnih uporabnosti psov, za sam zaključek pa bomo pričeli pripravljati scenarij z akterji s tega področja v januarju 2010. Ob zaključku prvenstva bomo ponudili dovolj prostora tudi vsem tistim, ki želite predstaviti Bloke, izdelke, življenjske običaje itd.

Tako kot pri vsaki taki ali drugačni prireditvi v današnjih časih se tudi mi srečujemo predvsem z enim velikim problemom, ki mu pravimo denar. Na tem področju smo zelo aktivni, vendar je recesija zadala zelo močan udarec in vse težje in težje je priti do sponzorjev in donatorjev. Ker pa smo večni optimisti, upamo,

da bomo tudi ta problem rešili.

Do konca leta je rok za prijavo posameznih ekip. Prijave počasi kapljajo in sedaj že lahko napišemo, da bomo drugo leto pozdravili tekmovalne pare iz Hrvaške, Rusije, Švedske, Nemčije, Danske, Slovenije, Nizozemske in Slovaške. Te ekipe se do sedaj že prijavile.

Ob koncu leta naj se v imenu organizatorja svetovnega prvenstva psov v sledenju zahvalim prebivalcem Bloške planote, lastnikom zemljišč, Občini Bloke, Turističnemu društvu Bloke in članom Lovske družine Martin Krpan za pomoč in razumevanje pri dosedanjih pripravah na to prireditvev. Upam, da bomo tudi v letu 2010 še naprej tako dobro sodelovali in ta košček Slovenije in sledenje kot kinološko zvrst predstavili širši slovenski javnosti, lepote pokrajine pa ponesli tudi v države vseh udeležencev svetovnega prvenstva.

V letu 2010 želim bralcem Bloškega koraka in ostalim prebivalcem Bloške planote veliko zdravja, poslovnih uspehov, predvsem pa veliko osebnih sreč in zadovoljstva v krogu svojih bližnjih, prijateljev in znancev.

Brane Puš

Najboljši trije v državi v letu 2009; z leve proti desni Lipič Danijel in Zala, državni prvak Rajko Žagar in Kvant ter Silvo Lovrenčič in Dago. Na sliki so še predstavnica glavnega sponzorja Damjana Sever, podpredsednik komisije za šolanje psov pri KZS Marš Miran in podpredsednik Kinološke zveze Slovenije Aleksander Česnik.

Kirgizistan, tako čudovit in tako nepoznan

SREČO IMAMO, DA ŽIVIMO V OKOLJU, KJER NAM NIČESAR NE PRIMANJKUJE. POLNA MIZA HRANE IN STREHA NAD GLAVO NAM PREDSTAVLJATA NEKAJ SAMO PO SEBI UMEVNEGA. JE PA KLJUB VSEMU OKROG NAS POLNO NESREČNIH OBRAZOV IN MARSIKATERI JE POSLEDICA OBČUTKA NEUSPEHA, NEDOSEŽENIH CILJEV ... V OBSTOJEČI DRUŽBI NAS JE NAMREČ POGOLTNILA ŽELJA PO USTVARJANJU IMETJA, KI NI NIKOLI DOVOLJ IZPOLNJENA, AMPAK VEDNO HOČEMO LE VEČ IN VEČ. ZATO STALNO DRVIMO, VELIKOKRAT TUDI DRUG MIMO DRUGEGA, IN SE NE ZMENIMO ZA OSAMJENEGA, NE ZMENIMO SE ZA TISTEGA V POMANJKANJU IN NE ZA ONEGA OBUPANEGA.

Je pa na svetu na srečo tudi veliko ljudi, ki razmišljajo drugače in svoje življenje poredijo drugim, višjim ciljem. Ti ljudje svoje življenje nesebično namenijo ljudem, ki njihovo pomoč potrebujejo. Eni izmed takih so tudi misijonarji.

Ker njihovo delo že od malega občudujem, je že dalj časa v meni tlela tiha želja po možnosti, da bi se jim lahko za kratek čas pridružila in jim po svojih močeh pomagala. Priznati moram, da sem sama z obstoječim načinom življenja preveč »okužena«, da bi bila pripravljena vse pustiti za seboj in preostanek svojega življenja nadaljevati po njihovi poti.

Zato sem bila zelo vesela, ko sem izvedela za progam POTA v okviru Mladinsko-informacijskega centra (MIC), ki deluje pri župniji Sv. Jožef v Ljubljani. V okviru tega programa mladi (lahko bi rekla bolj »mladi po srcu«) vsako leto odhajajo v različne dežele po svetu, kjer delujejo misijonarji. Najprej sem si seveda želela v Afriko ali Indijo, saj sta bili to deželi, ki sta mi bili najbolj poznani po misijonarskem delu. Potem pa so me na MIC prosili, če bi hotela v Kirgizistan, saj med prostovoljci za to deželo ni bilo interesa, ker naj bi

se tja prostovoljci iz Slovenije letos odpravili prvič. V tej deželi deluje slovenski misijonar pater Janez Mihelčič in poljski misijonar brat Damian Dwojciec. Slednji je zaprosil, če bi lahko skupina slovenskih prostovoljcev letos prišla tja in mu pomagala pri vodenju mladinskih taborov, ki jih vsako leto organizira za tamkajšnjo mladino. Priznam, da nad ponujenim sprva nisem bila najbolj navdušena. Kako le, saj sem za to deželo skoraj prvič slišala in o njej nisem vedela popolnoma ničesar, razen to, da je tam nekje v bližini Rusije in da se tudi približno ne nahaja v Afriki ali pa Indiji. Zato si nisem mogla predstavljati, da bom tam lahko doživela svojo »misijonsko« izkušnjo. Vendar glede na moje prepričanje – da če pristopiš stvarjem z dobrimi nameni in stvari počneš s srcem, potem bodo tvoja dejanja gotovo obrodila sadove in dosegla pravi namen in to kljub temu, če se stvari ne odvijajo skladno z načrti – prošnje seveda nisem mogla odkloniti.

KIRGIZISTAN – NEPOZNANA DEŽELA

Z enim stavkom bi Kirgizistan lahko opisala kot prečudovito deželo, ki jo poleg velikega

Kje je Kirgizistan?

bogastva naravnih lepot bogatita tudi odprtost in prijaznost ljudi, zaradi katerih se tam lahko zelo hitro počutiš kot doma.

Je ena od petih srednjeazijskih – nekdanjih sovjetskih republik, ki se je v letu 1991 pojavila na svetovnem zemljevidu kot neodvisna država. Meji s Kazahstanom, Kitajsko, Tadžikistanom in Uzbekistanom. Leži v gorah Srednje Azije in je pretežno gorata dežela. Obsega 199.900 km² – to je slabih 10 Slovenij. Je izredno gorata pokrajina, saj gore pokrivajo kar 94 % celotne površine (80 % površja je na nadmorski višini več kot 1500 m in skoraj polovica več kot 3000 m nad morjem).

Prebivalstvo se približuje številu 5 milijonov. Najpomembnejša etnična skupina v državi

so Kirgizi, ki so zgodovinsko potomci turških nomadskih plemen, gojiteljev ovac, konj in jakov. Rusi zastopajo 9 % prebivalcev in so skoncentrirani na severu države. Na jugu živijo Uzbeki, ki predstavljajo 14,5 % prebivalstva. Poleg tega v državi živijo še Tatari, Ujguri, Kazahi, Ukrajinci, Nemci ... Vsega skupaj naj bi bilo tam najmanj 80 narodnosti. Uradna jezika sta kirgiški in ruski.

Religiozno prevladujejo muslimani (75 %), vendar v večini niso radikalni in imajo precej svoboden odnos do te vere. Mošeje naj bi obiskovalo le kakih 10 % ljudi. Pravoslavni je 20 %, evangeličanov in baptistov 5 %. Krščanstvo se je v Kirgizistanu pojavilo v zgodnjem srednjem veku s prihodom nestorijancev, v 14. in 15. stoletju pa so frančiškanski misijonarji pričeli s pravo evangelizacijo lokalnega prebivalstva. Konec 19. stoletja so v to deželo prispeli tudi poljski in nemški naseljenci, ki so bili prav tako katoličani, v tridesetih in štiridesetih letih prejšnjega stoletja pa je sovjetski voditelj Stalin v Kirgizistan deportiral na desettisoče katolikov. Versko življenje se je ohranilo predvsem v družinah. Zlasti Nemci so bili strnjeno naseljeni, a se jih je po padcu komunizma 90 % izselilo v Nemčijo. Prva legalna župnija je bila ustanovljena v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Na koncu osemdesetih so jezuiti prevzeli skrb za katoličane v tej državi, ki naj bi jih bilo sedaj le okoli 600. Trenutno tam deluje 13 misijonarjev in sester.

Sicer pa je Kirgizistan revna dežela. Leta 2005 je tam zaradi revščine izbruhnila tudi revolucija. Večina državljanov je brez dela in lahko jedo pretežno tisto, kar sami pridelajo na svojih poljih. Upokojenci dobijo manj kot 10 EUR na mesec, kar tudi približno ni dovolj za preživetje. Delavec na polju za 10 ur trdega dela v vročini dobi manj kot 1 EUR plačila na dan, učiteljska plača pa znaša okoli 35 EUR. Za primerjavo naj povem, da kg mesa stane cca 2,5 EUR, za 1 EUR pa lahko dobiš okoli 8 enot kruha (op.: enota kruha je tu mišljen kruh v velikosti debele palačinke). Veliko otrok je brez domov ali pa delajo, namesto da bi hodili v šole. Izven večjih mest ni nobene medicinske oskrbe, v mestih pa je vso zdravstveno oskrbo potrebno plačati, kajti zavarovalnisistem tam ni urejen. Poglavitna problema sta poleg revščine alkoholizem in razbite družine.

Veliko družin od spomladi do jeseni živi v gorah, kjer si postavijo jurte. To so okrogli kupolasti šotori z lesenim ogrodjem, na katerega navadno napnejo klobučevino in kože. Postavijo jo zelo hitro – v nekaj urah. V jurti je peč, od koder sega dimnik proti vrhu, kjer je odprtina. Na sredini strehe ima veliko luknjo, ki se čez dan ob lepemu vremenu lahko odpre. Tla so obložena s preprogami, kjer je čez dan na sredini postavljena velika nizka miza. Čez noč to mizo nagnejo ob steno in spijo na tleh. Ljudje, ki živijo v jurtah, so nomadi, saj se pogosto selijo za boljšo pašo za

Naša ekipa (od desne proti levi) Benjamin, Tina, Petra in Alenka ter spredaj poljski misijonar brat Damian

Lekarn je vsepovsod polno. Samo na tej sliki lahko vidimo dve.

Še vedno pogosto prevozno sredstvo

svoje črede. V hribih na svoj način krojijo kože in pridelujejo različne mlečne izdelke. Najbolj tipični so »kymyz« – fermentirano konjsko mleko, »airan« – neke vrste razredčen jogurt, malce kiselkastega okusa, »kurut« – posušene slane jogurtove/sirove kroglice (meni osebno niso šle dobro po grlu, so pa pri njih zelo priljubljene in jih je dobro jesti predvsem poleti, saj se z njimi dobro nadomesti zaradi pomanjkanja izgubljene elektrolite) in »kaymak« – kiselkasta smetana iz navadno prekuhanega ovčjega mleka, ki jo uporabljajo tudi kot maslo. Čez zimo pa se ti ljudje vrnejo v svoje preproste domove po vaseh.

Peka kruha na tržnici

Sicer pa so ljudje izredno prijazni in gostoljubni. V zvezi s tem lahko opišem tudi eno izmed svojih prijetnih izkušenj. En dan (v času med dvema taboroma, na katerima smo delali), sem šla na dolg sprehod ob reki, in tam videla ogromno družin, ki so imeli piknike. Vsi so mi prijazno mahali in kazali, naj pridem k njim. Nekaj časa sem jim samo mahala nazaj, potem pa sem se eni veliki družini le približala. Takoj so me posedli na tla in mi postregli z »šašljikom« – ovčjimi ražnjiči in solato. Vsi so bili okrog mene in ker nam je bilo kmalu jasno, da se zaradi slabega razumevanja jezika prav veliko ne bomo mogli pogovarjati, smo se večino časa samo smejali in uživali ob prijetni energiji, ki nas je obdajala. Zapeli in zaigrali so mi tudi nekaj njihovih čudovitih pesmi, nato pa smo se objeli in si pomahali v slovo.

Ena izmed posebnosti v Kirgizistanu je tudi način sklepanja zakonske zveze. Do nedavnega so se te sklepale z ugrabitvijo neveste, sedaj pa se tovrstni način na srečo počasi umika. Ugrabitev poteka tako, da si fant, ko se odloči za poroko, izbere dekle. Navadno skupaj z nekaj prijatelji najamejo avto in sledijo dekletu, ko ta hodi po ulici. Nato skočijo iz avtomobila, jo zgrabijo in odpeljejo k njemu domov. K njeni družini potem pošljejo nekoga, da jih s tem seznani. Ugrabljeno dekle je zadržano, dokler se nekdo iz njene družine ne pride pogovoriti o tem, ali se s poroko strinjajo, strinjati pa se mora tudi ona. Naj bi pa bilo njeno strinjanje v marsikaterem primeru tudi neke vrste prisilno. Dekle se namreč zaveda, da je verjetno potem nihče več ne bo hotel. Ker je bila toliko časa v fantovi hiši, je tako na nek način zaznamovana, med drugim tudi zaradi tega, ker je to velik razlog za dvom v njeno spolno ne-

dotaknjenost. Čeprav naj bi bilo ugrabljanje nevest v Kirgizistanu že leta 1994 zakonsko prepovedano, se to ponekod še vedno izvaja, saj zakon ni preveč obvezujoč. So pa mladi, na srečo tudi fantje, vse bolj naklonjeni porokam iz obojestranske ljubezni, zato je veliko ugrabitev sedaj tudi vnaprej dogovorjenih (kar pomeni, da se imata dekle in fant že prej rada in se za ugrabitev dogovorita). Sicer pa se na splošno poročajo zelo mladi, še posebno velja to za dekleta. Če je ta stara malo preko 20 let in še vedno neporočena, naj bi se iz nje že marsikje norčevali in jo klicali »stara devica«, česar pa se večina deklet zelo sramuje.

Gospodarski razvoj v večini zavira korupcija, ki je razvejana na vsakem koraku, tako v visokih krogih kot nižje. Tam za denar dobiš skoraj vse. Za nekaj evrov si lahko kupiš voziški izpit, zdravniško licenco ali pa kakršnokoli diplomu. Prav zato veliko otrok čez leto raje dela, kot da bi hodili v šole, na koncu leta pa za protiplačilo učitelju dobijo pozitivne ocene in tako naredijo letnik. Izredno podkupljiva je tudi policija. Policistov je na vsakem koraku polno in ustavljajo vse povprek. Šoferji imajo vedno pripravljenega nekaj denarja, ki ga stisnejo policistu v roko, ko jih je ta ustavil. Zelo lahko je dobiti tudi diplomu farmacevta, zato so v Kirgizistanu zelo popularne lekarne in se nahajajo na vsakem vogalu, tako v mestih kot vaseh. Izdajanje računov, kot smo jih pri nas vajeni, pa je v tej državi, razen v večjih trgovinah, popolna neznanka.

V zvezi s kupovanjem diplom je tu zadeva precej neprijetna, tudi kar se tiče zdravniške oskrbe. »Pravi zdravniki« (torej tisti, ki so si svojo licenco priučili in ne kupili) menda delujejo le v glavnem mestu države, Bishkeku. Drugje pa naj bi bili bolj neke vrste »vračiči«. V zvezi s tem bi povedala prigodo iz našega tabora. En mlad poljski jezuit, ki je skupaj z nami sodeloval pri organizaciji katoliškega tabora, je kar naenkrat skoraj oglušel. Ker se stanje več dni ni izboljšalo, se je le odločil za obisk zdravnika. Glede na to, da smo bili od Bishkeka oddaljeni blizu 500 km, je poiskal zdravniško oskrbo v bližnjem majhnem mestecu. Tam mu je »zdravnik« predpisal neko mazilo in mu naročil, naj ga večkrat na dan stisne na žličko in segreje z ognjem ter si ga vliva v ušesa. Pacient ga je pridno ubogal, kar pa se mu ni najbolje obrestovalo. Že po enem dnevu namreč so se naglušnosti pridružile še hude bolečine in iz ušes mu je pričela teči tudi kri. Takrat pa nas je na taboru slučajno obiskala ena farmacevtka, ki se je na svoje delo dobro spoznala. Ko je pogledala njegovo mazilo, mu je takoj strogo prepovedala njegovo uporabo, kajti šlo naj bi za neko izredno agresivno mazilo, ki se uporablja za odstranitev kurjih oči. Pozneje je ta fant v Bishkeku obiskal pravega zdravnika in zgodba je dobila srečen epilog.

Nadaljevanje prihodnjik.

Jurte v hribih Song Kul

Vračanje Krpana na Bloke

Počasi in težavno se Martin Krpan le vrača na Bloke, kjer je bil vse od časa, ko je Fran Levstik objavil svojo povest o Martinu Krpanu in kjer ima svoje domovanje. Mnogi kraji v Sloveniji, če le imajo kakršnokoli sv. Trojico ali kakršenkoli Vrh, so si ga skušali prilastiti, ne glede na to, da je Fran Levstik v svoji povesti o Martinu Krpanu napisal, da je bil Martin Krpan doma na Notranjskem. Vse težave Bločanov izvirajo v glavnem iz tega, ker imajo samo vas Sveto Trojico, nimajo pa vasi Vrh. Vsa dokazovanja o tem, da je vas Zavrh dejansko Levstikova odnosno Krpanova vas Vrh, pri ljudeh mnogo ne zaležejo. Ljudje hočejo konkretne dokaze, to je, da bi na tablah, ki označujejo naselje, kakor tudi na hišnih tablicah, pisalo Vrh.

Konec letošnjega leta je izšla knjiga z naslovom Martin Krpan, diplomat in vojak, ki jo je napisal dr. Milan Jazbec. Knjiga je zanimiva, poučna, njen tekst je razumljiv in bi jo priporočil za branje. Pričakoval sem, da bo v knjigi napisano, da je bil Martin Krpan doma iz 1106 m visoko ležeče vasi Vrh na vrhu gore Lonica na Pivškem ali pa iz rezervne lokacije te vasi na Vlačnem v podnožju te gore. Moje predvidevanje se ni uresničilo, avtor knjige je zavzel nevtrarno stališče. Takole piše: Ti kraji (pri tem ima avtor v mislih vasi Sveto Trojico in Vrh) so znani in določljivi, pa vendar je prostorski vidik povesti kljub temu do določene mere odprt in nedoločen. Danes ne vemo, kje je bil Vrh pri Sveti Trojici, ključni kraj celotne povesti (konec citata). Iz seznama literature, ki jo je avtor uporabil pri pisanju knjige, je razvidno, da je razpolagal tudi z mojo razpravo z naslovom Čigav je Martin Krpan, Levstikov literarni junak, ki je bila objavljena v Bloškem koraku. Vsaj neizpodbiten dokaz, kje se nahaja vas Sveta Trojica, bi bil lahko uporabil. Kljub temu sem bil prijetno presenečen in vesel, ker se ne piše več o Martinu Krpanu, doma s Pivškega, kar je dejansko velik napredek pri umeščanju Martina Krpana nazaj na Bloke.

Nekateri slovenski slavisti, člani slavističnega društva, katerega predsednik je bil Silvo Fatur, so na široko pisali, kako Krpanova kobilica otovorjena z angleško soljo nosi tovor po strmi gori v 1106 m visoko ležečo vas Vrh, kjer naj bi bil doma Martin Krpan. Vas naj bi se nahajala ob božjepotni cerkvi sv. Trojice na samem vrhu gore. Pisci teh člankov so sedaj utihnili. Ta Krpanova vas bi lahko bila zaradi višinske lege evropski fenomen, ker je v Evropi samo nekaj vasi s to nadmorsko višino. Sedaj tudi ni več zaslediti pisanja, kako Krpanova kobilica nosi sol v rezervno vas Vrh, ki se nahaja na Vlačnem, na vznožju gore Lonica. Tudi občina Pivka je prenehala prirejati razna slavlja in bučne festivale v čast Martina Krpana, kjer je bila glavna oseba v Martina Krpana

preoblečen dramski igralec.

Poleg dveh že objavljenih dokazov o kraju Krpanove vasi Vrh bom prikazal še en dokaz; tokrat z obširnejšimi in bolj natančnejšimi podatki.

Kot pravi avtor povesti, je bil Martin Krpan doma iz Vrha pri Sveti Trojici na Notranjskem. Pri tem smo lahko popolnoma prepričani, da je Sveta Trojica vas, kakor je vas tudi Vrh. Da ugotovimo lokacijo Levstikove vasi Sveta Trojica, se je treba obrniti telefonsko, elektronsko ali pismeno na Geodetsko upravo RS v Ljubljani. Dali bodo podatek, da obstaja v Sloveniji samo ena vas z imenom Sveta Trojica ter da se ta vas nahaja na severnem predelu Bloške planote. Ker se vas Vrh nahaja po podatkih v povesti pri vasi Sveta Trojica, je treba vas Vrh tako iskati v območju, ki se razprostira okrog vasi Sveta Trojica. V navedenem območju okrog vasi Sveta Trojica se nahaja le ena cerkev, ki je podružniška cerkev trojiške fare, to je cerkev sv. Urha na Nadliškem griču. Ko je bil Martin Krpan na Dunaju, je rekel, da bi šel rad domov, da bi slišal zvon, ki poje na Vrh pri Sveti Trojici. To pomeni, da to ni zvon iz farne cerkve v vasi Sveta Trojica, ampak je zvon iz podružniške cerkve sv. Urha, ki se nahaja na severo-vzhodni strani območja okrog vasi Sveta Trojica, kjer iščemo vas Vrh. S tem podatkom smo zmanjšali površino terena, kjer bi se lahko nahajala vas Vrh za približno 75 %. To zmanjšano območje se tako nahaja okrog cerkve sv. Urha, ki stoji na Nadliškem griču. Sedaj razčlenimo stavek Martina Krpana, ki ga je izrekel Brdavs, tik preden ga je obglavil. Takole je rekel: »Mudi se mi domu za peč: znaj, da komaj čakam, da bi zopet slišal zvon, ki poje na Vrh pri Sveti Trojici«. V tem stavku Vrh ni ledinsko ime, ker tega ledinskega imena v predelu okrog cerkve sv. Urha ni. Z besedo Vrh tudi ni mišljen Nadliški grič, na vrhu katerega stoji cerkev sv. Urha, ampak je mišljena vas Vrh, rojstni kraj Martina Krpana. Martin Krpan bi rad tako slišal zvon, ki poje v njegovi rojstni vasi Vrh, to pa je lahko edino zvon iz cerkve sv. Urha. Ta ugotovitev pa ni v skladu z dejstvom, da cerkev sv. Urha pripada vasi Zavrh. Tako naj bi cerkev sv. Urha pripadala dvema vasema, to je vasi Zavrh in vasi Vrh. Vemo pa, da je določena cerkev lahko pripadala le eni vasi. Iz tega dejstva lahko zaključimo, da je vas Vrh dejansko vas Zavrh. Tako ugotovimo, da je Fran Levstik vas Zavrh preimenoval v vas Vrh. To je napravil toliko lažje, ker je za to vas mnogo bolj primerno ime Vrh.

Zgornjo ugotovitev o lokaciji vasi Vrh lahko podkrepimo še z drugimi podatki. Na območju okrog cerkve sv. Urha, kjer iščemo vas Vrh, se nahajata dve vasi, to je Zavrh in Polšeče, ter dva zaselka, Pajkovo in Ravnice. Vsi štirje

kraji so lahko kandidati za Levstikovo vas Vrh. Zaselek Pajkovo ima le eno hišo, ki je služila potrebam dvorca Turjaških grofov v tem kraju in zato izpade iz kandidature. Zaselek Ravnice je premogel le dve hiši in je precej oddaljen od cerkve sv. Urha in ga tudi lahko črtamo iz seznama. Tako ostaneta le vasi Zavrh in Polšeče. Po intuiciji in podobnosti imen Zavrh in Vrh se lahko z veliko stopnjo verjetnosti odločimo za vas Zavrh.

Če hočemo poiskati Krpanovo vas Vrh, se moramo obvezno odpraviti na teren v območje vasi Sveta Trojica. S seboj je treba vzeti geodetsko-topografsko karto M 1:5000, knjigo Levstikove povesti o Martinu Krpanu ter vse pridobljene potrebne cerkvene podatke, ki se nanašajo na to območje. Na osnovi lege vasi in cerkva na tem območju, njihove medsebojne oddaljenosti, nadmorske višine ter še drugih podatkov, pridobljenih na terenu in dobljenih s karte kakor tudi na osnovi preučitve in razumevanja določenih stavkov v povesti o Martinu Krpanu, nenadoma dojamemo, da je Krpanova vas Vrh dejansko vas Zavrh.

Občina Pivka načrtuje, da se bo na območju njihove občine, v bližini Slovenske vasi, zgradila Krpanova vas Vrh. Bločani že imajo vas Vrh, kjer je bil doma Martin Krpan. Potrebno se je samo dogovoriti z Zavrhčani, da se na njihovih hišnih tablicah zbršeta prvi dve črki ter da se stvar uredi pri upravnih organih. Ker se na Blokah že nahajata naselji Veliki Vrh in Lepi Vrh, ne bi bilo nič narobe, da Bloke dobijo še Krpanov Vrh.

S tem, ko bi vas Zavrh, ki se nahaja pri vasi Sveta Trojica, preimenovali v vas Vrh, bi Bloke mnogo pridobile na turističnem pomenu. Mislim, da ni Slovenca, ki si ne bi želel vsaj enkrat v življenju obiskati teh čudovitih krajev, od koder izhaja največji slovenski literarni junak, ki je poznan tudi drugod po svetu, saj je bila knjiga o Martinu Krpanu z Vrha pri Sveti Trojici prevedena v mnoge jezike. S tem preimenovanjem vasi bi tudi prenehalo stalno otepanje z vsiljivci, ki si hočejo prilastiti Martina Krpana. S tem preimenovanjem pa bi tudi izrazil zahvalo Franu Levstiku, ki je Notranjcem, še posebej pa Bločanom, podaril največjega slovenskega literarnega junaka.

Ko bi naselje Zavrh preimenovali v Vrh, bi Zavrh dobil ime, ki mu bolj odgovarja. Vas Zavrh se ne nahaja za vrhom neke gore, ampak se nahaja na vrhu relativno ozkega, skoraj pet kilometrov dolgega grebena, ki se vleče vse od zaselka Ravnice pa do naselja Sveti Vid na Vidovski planoti in ločuje sotesko-kanjon Iške od cajnarske doline.

Bela gora

*Tam, v tistem lepem in skrivnostnem delu
naše domovine,
tam, kjer se Dinaridi že počasi pripravljajo
na srečanje z alpskimi strukturami,
tam, kjer istrski paraavtohton prehaja v
tržaško-komenski kras,
tam, kjer naša največja divja gozdna površina
daje dom, zavetje živalim ... pa tudi ljudem,
tam, kjer so nekoč prebivali pastirji,
oglarji in dninarji,
tam, kjer so svojčas gospodarili tujci,
»ravbarji«, »raubšici« in »kontrabantarji«,
tam, kjer danes načrtno gospodarijo
domači gozdarji in lovci,
tam, kjer se še lahko pogovarjaš s tišino,
tam prebija oblake kraljica nealpskih gora – bela
gora ali Snežnik.*

KRSTNI LIST GORE

Že Rimljani so goro dobro poznali, imenovali so jo Bela gora, Germani, prvi lastniki gozdne divjine z belo goro, so jo krstili Schneeberg (snežna gora), naš veliki raziskovalec in popotnik J. V. Valvazor, ki si je neuspešno prizadeval stopiti na goro, (gora ga je pustila le v svojo bližino), jo je prvi poimenoval Snežnik. Snežniško gospostvo z več kot 18 000 ha je bilo od leta 1853 v lasti nemških knezov Schoenburg-Waldenburg. Ko smo se Slovenci v letu 1918 poslovili od rimsko-katoliškega avstroogrskega cesarja in od evropske zveze narodov ter prešli pod balkanskega pravoslavne kralja, so hoteli ubožani prebivalci Loške doline snežniško gospostvo zadržati zase, vendar je nemire v Loški dolini prav kmalu spet spravil v normalen red vojaški polk iz Čabra. Le manjši del snežniškega gospostva je prešel pod kraljevino SHS, kajti premeteni nemški veleposestniki so si pridobili novo državljanstvo in s tem obdržali primat nad gospostvom. Na večjo težavo pa so naleteli na italijanski strani tedaj nepravilno razdeljene Slovenije. Da so obdržali posesti na italijanski strani, so velikodušno podarili italijanskemu fašističnemu prvaku B. Mussoliniju vrh Snežnika, ki je bil za nemške posestnike ekonomsko nezanemljiv. Italijani kot znani vojaški strahopetci so na gori najprej postavili vojaško utrdbo, šele nato so ji dali ime Monte Albio. Leta 1924 pa je Mussolini nagradil s Snežnikom najbolj priljubljenega fašističnega pesnika Gabriela d'Annunzija, mu podelil plemiški naslov in ga poimenoval po gori Monte Nevoso (Snežna gora).

Ljudje so ga kasneje različno imenovali, vendar ga je vedno spremljal pridevnik, da ga ne bi zamenjali z drugimi Snežniki, ki so v njegovi neposredni okolici. Naši pradedje so ga imenovali Bloški Snežnik (zelo nenatančno), kasneje Laški Snežnik (italijanski), zemljepisno je največkrat zapisan kot Notranjski Snežnik, oziroma bolj natančno Ilirskobistriški Snežnik.

Kraljica nealpskih gora – bela gora ali Snežnik

Danes ga najdemo na zemljepisnih kartah kot Veliki Snežnik (1796 m). Naši sosedje Hrvati pa ga imenujejo Kranjski, Slovenski, Postojnski Snežnik. V njegovi neposredni okolici sta še dva lepota z istim imenom, Goteniški Snežnik (1289 m - v Jugoslaviji je spadal pod zaprto področje Gotenice, zato je bil obisk nemogoč) in hrvaški Snježnik (1505 m), ki je poleg Risnjaka (1528 m) ponos Gorskega Kotarja.

Snežnik je kopasta gora z mogočnim in s čudovitim pogorjem (okoli 85 km²), ki se s svojimi komolci naslanja na Gorski Kotar na jugovzhodu in na Javornike na severozahodu. Pogorje sestavljajo Veliki Snežnik (1796 m), Mali Snežnik (1689 m), na vzhodni strani se orglasto dvigujejo nad strašno gozdno divjino skalnate Holarine (1685 m). Na severni strani se nad Leskovo dolino (793 m) čez kotanjasto skrivnostno živalsko pokopališče Pekel mogočno dviga Kalvarija (1075 m). Gozdna površina pogorja nudi ogromne količine hrane tako živalskemu kot rastlinskemu prebivalstvu. Bogastvo naravnih zanimivosti in znamenitosti rastlinstva in živalstva je zaščiteno v snežniškem rezervatu. Njegova meja je zelo preprosta: vse, kar je višje od nadmorske višine 1600 m, je snežniški botanični rezervat.

UTRINKI IZ GEOLOGIJE IN MORFOLOGIJE

Snežniško pogorje, ki je del Dinarskega gorstva, je visoka kraška planota, z visokimi kopastimi vrhovi. Gora nosi nekaj laskavih imen: je najlepša in naša najvišja nealpska gora in je tudi najvišja gora Krasa.

Pogorje je zgrajeno iz apnenca, večinoma kredne (od 135 do 65 mil. let) starosti, sam vrh Snežnika pa je zgrajen iz jurskega (od 200 do 135 mil. let) apnenca. V zadnjem dolgotrajnem ohlajevanju Zemlje pred 10.000 leti, ko je nastala zadnja ledena doba, so nastali veliki ledeniki, ki so brusili in drobili tudi tukajšne dvignjeno ozemlje in ustvarili posebne oblike

ozemlja, ki ga imenujemo kras (kras je staro ljudsko ime za kamnito ozemlje, zadnja ledena doba traja še danes, Grenlandija, Antarktika so prekrite še vedno z ledeniki). Za nastanek krasa je potrebna kamnina iz apnenca, voda in določeni kemijsko-fizikalni podnebni pogoji. Snežniško pogorje kot dvignjen kamninski masiv oblikuje korozija (glodanje) in preperevanje kamninske sestave. Zaradi tukajšnjih obilnih padavin površinska voda topi in razjeda podlago in izginja v podzemlje. Pri tem procesu nastajajo v kamnini značilne oblike, ki so svojstvene samo za kras. Geološka zgodovina je oblikovala, človek pa je s svojim pozornim ogledovanjem in bistrrostjo poimenoval kraj s primerno pisno besedo, v kateri so skrite posebnosti in značilnosti kraškega površja snežniške planote:

- podolja, doline, globeli, drage, grabni, doli, doliči, škraplje, žlebi, žlebiči in škalnice,
- kotanje, dnjače, vrtače, lijaki in dninke,
- mlake, luže, izviri, kali in kaliči,
- brezna, špilje, spodmoli, zatrepi in jame.

Skratka, če hočemo pozorno prisluhniti simfoniji zvočnosti, dolžini in barvi izgovorjenega imena, že zaslutimo obliko in velikost kraškega površja.

Snežniška planota deluje tudi kot velika streha, ki zbrano vodo odvaja v kraško podzemlje in prav ta voda je rojstvo reke s sedmimi imeni Ljubljane. Iz zadnje ledene dobe se tukaj še sledi ledeniške morene (melišča), mladih ledenodobnih usedlin (Gomance) in globokih dolin (Mašun, Leskova dolina). Celotno pogorje je narinjeno pravokotna na dinarsko smer, naravno čelo poteka na jugozahodni strani pogorja. Pogorje preide na jugovzhodu v Gorski Kotar in na severozahodu na Javornike. Na zahodu ga obkrožajo Pivška kadunja in dolina reke Reke, na vzhodu pa Loška dolina in Babno Polje.

Nadaljevanje prihodnjšč.

Manfred Deterding

Bloške gospodinje Zarja tudi letošnjo jesen aktivne

Minilo je že kar nekaj časa od našega oglašanja, vendar to ne pomeni, da smo prenehale s svojim delovanjem. Nasprotno. Ravno letošnja jesen je bila najbolj delovna v naši sekciji. Prizadevne članice smo se kar dobro odrezale na Mihaelovem sejmu, ki je bil letos še posebej dobro obiskan. Naše stojnice so premogle raznorazne dobrote, ki so hitro pošle. Seveda smo imele letos tudi novost. Mesarski mojster z Gline, Lahov po domače, se nam je pridružil in pri nas prodajal suhomesnate specialitete, ki so bile pretežno iz konjskega mesa. Res smo bile atraktivne – kot vedno.

Po uspešni sezoni se nam je zdelo pomembno, da jo tudi primerno zaključimo. Iskale smo primerno priložnost in jo tudi našle. Z našim g. župnikom smo se dogovorile, da bomo sodelovale pri nedeljski maši na zahvalno nedeljo. Seveda je z veseljem privolil. Rečeno, storjeno. Cerkev smo primerno okrasile in pri sami maši sodelovale pri branju beril, prošnji in zahval. Na naše povabilo so se te zahvalne maše udeležili skoraj vsi, ki smo aktivno sodelovali na Mihaelovem sejmu, z županom Jožetom Dolesom na čelu. Po zaključeni slovesnosti smo se zbrali na kmečkem turizmu pri Knavsu na Runarskem, kjer smo se ob dobri hrani in kapljici malo poveselili, seve-

da skupaj z g. župnikom in g. županom in kovali načrte za prihodnost. Res je bilo veselo.

Ker pa nas v decembru obiskujejo dobri možje, smo tudi letos pripravile zdaj že tradicionalno Miklavževo stojnico. Pred turistično pisarno, pri lokalu Kava bar Tanja, v središču naselja Nova vas, smo postavile dve stojnici, ki sta se šibili od dobrot in

slaščic, pripravljenih od pridnih rok naših članic. »Tržnica« je bila dobro obiskana, vztrajale pa smo do prodaje naših zalog.

Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila vsem prizadevnim članicam za sodelovanje, naši šoferki Mileni za prevoz ustrezne opreme, gospe Tanji Lavrič za gostoljubnost in pa seveda še posebej Občini Bloke ter g. županu Jožetu

Dolesu za pomoč pri izvedbi vseh naših aktivnosti.

Prepričana sem, da bomo kot doslej s skupno močjo v prihodnosti uspeli pripraviti še številne prireditve.

Pa lep pozdrav,

Marija Jakopin,
sekcija Turističnega društva
bloških gospodinj »Zarja«

Bloške gospodinje na zahvalno nedeljo

Miklavž pri Fari

Na predvečer praznika sv. Miklavža se je ta tudi mudil pri Fari. Pričakalo ga je veliko bloške mladeži, ki verjamejo v človeško dobroto. In sveti Miklavž je bil za gotovo dober človek, saj jih je tudi letos obdaroval.

Debela pesa

V jeseni, ko se pospravljajo poljski pridelki, nam veliko veselja naredijo posebej veliki plodovi. Nekje v Prlekiji so letos pridelali peso, ki je tehtala čez 100 kg. To debelo rdečo peso pa je pridelal Andrej Drobnič Matjažkov iz Nemške vasi na svojem vrtu v Nemčiji, kjer sicer stalno prebiva. Tehta kar celih pet kilogramov. Pojavil se je problem, kje dobiti tako velik lonec, da bo šla vanj.

Čebelarско društvo Bloke

Nova vas je razvilo svoj prapor

Po blagoslovu je prapor prevzel praporščak Janko Kranjc

Prapor smo razvili na slovesnosti v petek, 4. 12. ob 17. uri, v za ta namen lepo okrašeni telovadnici osnovne šole v Novi vasi. Z udeležbo na tej slovesnosti so nas počastili gostje: župan in boter prapora g. Jože Doles, podpredsednik ČZS in slavnostni govornik g. Aleš Rodman, predsednik ZČD Cerknica g. Janez Palčič, član UO pri ČZS g. Anton Žnideršič ter predsedniki in člani iz društev ZČD Cerknica. Prisotni so bili tudi donatorji za spominske trakove, ostali krajan in seveda domači čebelarji. Po uvodni besedi voditelja slovesnosti g. Dušana Kaplana je sledil prihod gostujočih praporščakov na prizorišče. Po državni himni, ki jo je zapel PZ LD Martin Krpan, je imel predsednik ČD Bloke pozdravni nagovor s kratko zgodovinsko predstavitevjo delovanja društva in nalogah za naprej. Slavnostni govornik pa je bil podpredsednik ČZS g. Aleš Rodman. V govoru je poudaril simbolni pomen prapora za člane društva ter nam predstavil novo blagovno znamko »Slovenski med z geografsko označbo«, s katero bomo slovenski čebelarji

dokazovali pristnost in kvaliteto naših medov. PZ LD Martin Krpan nas je razveselil še s tremi pesmimi, pristrčen nastop pa so pripravili tudi učenci osnovne šole. Višek slovesnosti je bilo razvitje prapora. Med čudovitim izvajanjem »Čebelarške himne«, zapel jo je pevski zbor učiteljc ob spremljavi klavirja, violine in kitare, je prapor razvil g. župan in ga predal predsedniku ČD. Nato so donatorji pripeli svoje spominske trakove, domači župnik g. Lojze Hostnik pa je prapor še blagoslovil. Po predaji prapora praporščakoma je sledilo pobratenje s prisotnimi praporji. Za konec slovesnosti nam je pevski zbor učiteljc zapel še dve pesmi. Vabilu na pogostitev so se odzvali vsi udeleženci.

SKORAJŠNJIH 33 LET ČD BLOKE NOVA VAS

Čebelarско društvo »Bloke« Nova vas je pred dvema letoma praznovalo 30-letnico svojega delovanja. Takrat smo se tudi začeli pogovarjati o razvitju društvenega prapora, vendar nam iz finančnih

razlogov in časovne stiske to ni uspelo. Dogovorili pa smo se, da društveni prapor razvijemo v najkrajšem možnem času. Še posebej nas je k temu vzpodbudilo »Občinsko priznanje«, ki smo ga prejeli ob 30-letnici delovanja. Prapor smo razvili ob bližnjem godu sv. Ambroža, zavetnika čebelarjev in skorajšnji 33-letnici našega društva.

Čebelarjenje na Bloški planoti je seveda mnogo starejše od teh skoraj 33 let. Za to imamo mnogo materialnih dokazov in ustnih pričevanj, nimamo pa nobe-

nih pisnih virov o organiziranosti v zveze ali takratne družine. Tukaj bi omenil pripoved krajan z Velikega Vrha o čebelarjenju njegovega deda nekje med obema vojnama. Vsako zimo je izdelal več deset kranjčev, jih spomladil naselil z roji, naložil na voz in odpeljal do trgovca s čebelami. Ko je lovil roje, je trpelo kmečko delo, vendar je s prodajo rojev tako dobro zaslužil, da je družina že od tega kar dobro živela. Med materialnimi dokazi izstopajo nekateri predmeti iz časa takoj po 1. svetovni vojni, ki jih hrani naš čebelar, ter lesena točila za med, ki so bila izdelana med vojnoma (čebelar-mizar iz Metulj). To kaže na za takrat zelo napredno čebelarjenje z AŽ panji. Na podstrešjih starejših hiš, skednjih in še kje pa se še danes najdejo razni kranjči. Vojna vihra 2. svetovne vojne je tako ali drugače odnesla precej čebelarjev in s tem verjetno tudi raznih pismenih dokazov o njihovi morebitni organiziranosti. Za čas po 2. svetovni vojni je značilno, da je bilo na Bloški planoti več čebelark kot čebelarjev. Takrat je začelo čebelariti kar nekaj mlajših čebelarjev, ki so bili kasneje nosilci razvoja čebelarstva na tem področju. V tistem času so bloške čebelarje vključili v kmetijsko zadružno, kasneje pa so nekateri postali člani ČD Cerknica. Leta 1977 pa je sedem domačih čebelarjev v vaški gostilni ustanovilo ČD »Bloke« Nova vas in od takrat

ZAKAJ SV. AMBROŽ ZAVETNIK ČEBELARJEV?

Legenda pripoveduje, da se je Ambrožu kot dojenčku, spečemu v zibelki na domačem dvorišču, na glavo usedel roj čebel. Pestunja, ki ga je varovala, je začela kričati in klicati na pomoč. Ambrožev oče je ukazal, naj otroka pustijo pri miru, saj je kot izkušen čebelar vedel, kako je potrebno ravnati v takem primeru. Roj je čez nekaj časa odletel, ne da bi spečega dojenčka pičila ena sama čebela. Oče je po tem dogodku otroku dal ime Ambrozij. Ambrozija je grški izraz za mano, ki naj bi bila hrana za bogove in je dajala večno mladost in nesmrtnost. Ambrož je odrasel v slavnega vojskovodjo, leta 374 pa je bil izvoljen v milanskega škofa, čeprav ni imel nobene cerkvene izobrazbe. Živel je od leta 340 do 397. Po smrti je bil proglašen za svetnika, naši predniki-čebelarji pa so ga imenovali za svojega zavetnika.

društvo vseskozi uspešno deluje. Sčasoma so se društvu priključili vsi čebelarji s tega področja. Prvih dvajset let delovanja se je društvo vzdrževalo izključno z lastnimi viri (članarina, prostovoljno delo, odrekanje stroškom itd.). Po ustanovitvi samostojne občine Bloke so se stvari izboljšale. Občina je preko svojih razpisov začela sofinancirati naše programe na področju izobraževanja, strokovnih ekskurzij in nabavi merilne opreme za terensko analizo medu. Hkrati nam je s svojimi prireditvami in delovanjem drugih društev omogočila naše sodelovanje in promocijo čebelarskih pridelkov (pohod po Krpanovi pot, Mihaelov sejem). Na podlagi vseh teh dejavnikov se je ČD številčno močno okrepilo. ČD Bloke je verjetno med najhitreje razvijajočimi se društvi v Sloveniji v zadnjih

desetih letih. Trenutno nas je 42 članov, naslednje leto pa se nam bodo pridružili še štirje novi. Danes sodelujemo na vseh ravneh čebelarske organizacije in skupnih akcijah. V okviru ZČD Cerknica se skupno izobražujemo, obiskujemo prireditve na zvezni ravni in prirejamo strokovne ekskurzije. Prav tako smo aktivni na lokalnih prireditvah. Zavedamo se, da nas v prihodnje čaka še veliko dela. Usposobiti in izobraziti je potrebno vse začetnike, stalno doizobraževati ostale čebelarje, posebno na področju zdravstvenega varstva čebel, popestriti moramo tudi našo ponudbo, saj danes večinoma čebelarimo le na med. Naravne danosti imamo tudi za razvoj EKO čebelarjenja v okviru EKO kmetij. Nenehno moramo spodbujati javnost k ohranjanju čiste narave in pravilni uporabi fitofarmaceutskih sred-

stev, saj bomo le tako čebelarji še naprej lahko zagotavljali kakovostne in varne pridelke. Potrebno je vseskozi ozaveščati širšo javnost o pomenu čebeljih pridelkov in njihovih blagodejnih učinkih na človekovo zdravje. Kot vidimo, nas čaka še veliko dela, vendar sem prepričan, da bomo zmogli, saj v našem društvu vlada delovno in prijateljsko vzdušje. Pri vsem tem pa ne smemo nikoli pozabiti na našo največjo dolžnost, to je ohraniti čebelarstvo na Bloški planoti.

ZAHVALA

Čebelarsko društvo »Bloke« Nova vas se zahvaljuje vsem darovalcem in donatorjem za spominske trakove, posebej še Občini Bloke in županu g. Jožetu Dolesu-botru prapora. Prav posebej lepo se zahvaljujemo OŠ

za sodelovanje pri pripravi in okrasitvi telovadnice, učencem osnovne šole in mentoricam za pripravljen nastop, pevkam pevskega zbora OŠ ter ravnateljici ge. Mileni Mišič za njeno sodelovanje pri pripravi in izvedbi slovesnosti. Hvaležni smo tudi »Pevskemu zboru lovske družine Bloke«, ki nas je razveselil s svojim nastopom. Hvala podpredsedniku ČZS g. Alešu Rodmanu za povedane besede in druženje z nami, vsem predsednikom ČD in praporščakom pa za sodelovanje. Posebna zahvala Mišu Strmanu-akademskega slikarju za njegov trud pri snovanju prapora, saj je vse na praporu njegovo avtorsko delo. Hvala tudi vsem, ki ste poskrbeli za pogostitev po končani slovesnosti.

Stanislav Car

Mednarodni dan invalidov

V začetku decembra smo se v prostorih našega društva v Cerknici zbrali predstavniki MDI naših treh občin, da se spomnimo in počastimo Mednarodni dan invalidov.

Predsednica Društva je prebrala poslanico ministra za delo, družino in socialne zadeve g. Svetlika, v kateri je poslal tudi čestitke invalidom ob njihovem prazniku.

Seznanjeni smo, da je Ministrstvo za delo poslalo v javno razpravo predlog Zakona o izenačevanju možnosti invalidov. Ta naj bi preprečeval in odpravljal diskriminacijo in jim nudil enake možnosti. Zakon naj bi tudi v večji meri kot do sedaj omogočil zagotovitev invalidskih pripomočkov invalidom s težko gibalno oviranostjo, za gluhe – naglušne, za slepe – slabovidne in druge. Namen in cilj zakona je, da bi invalidi imeli enake možnosti na vseh področjih življenja, predlog pa bo v javni razpravi do sredine januarja 2010.

V nadaljevanju smo pregledali celoletno delo našega društva in ugotovili, da je Pro-

gram dela za leto 2009 v celoti izpolnjen, potrdili pa smo tudi predlog delovnega koledarja za naslednje leto.

Obeležje Mednarodnega dneva invalidov smo zaključili s predavanjem univ. dipl. soc. ped. Divne Klanfar na temo kandite, morebitne povzročiteljice slabega počutja. Kandita je glivica (kvasovka), ki se nahaja v ste-

nah črevesja, dihal in plodil, na koži in na sluznicah. Ga. Klanfar nam je na zelo poljuden in razumljiv način posredovala informacije o primarni preventivi – kako preprečiti negativno delovanje glivice na naše zdravje in tako zagotoviti boljše vsakodnevno počutje. Podobna predavanja bi bila tudi v bodoče zaželjena in dobrodošla za širšo skupnost v

naših občinah.

Ob tej priložnosti vsi člani upravnega odbora MDI želimo našim članom invalidom ter vsem ostalim bralcem naših občinskih glasil lepo preživete božične praznike, v novem letu pa zdravja in poguma za premagovanje vsakodnevnih težav.

Za MDI, Jožica Škrlič

Mercator center v Postojni

Turistično društvo Bloke je dobilo povabilo za udeležbo na prireditvi Notranjska se predstavi, ki je potekala v Mercator centru v Postojni. Na njej so se predstavili turistični ponudniki in turistična društva iz občin Bloke, Cerknica in Loška dolina. V preddverju Mercatorjevega centra je bilo veselo kot že dolgo ne. Na več kot desetih stojnicah so lahko obiskovalci izvedeli vse o turistični ponudbi na Notranjskem, poskusili dobrote tradicionalne notranjske kuhinje, suhomesnate izdelke in se zabavali ob plesu folklorne skupine z Rakeka in harmonikašev z Menišije. Turistično društvo Bloke se je predstavljalo skupaj s Kmetijo Knavs. Največje zanimanje je naša stojnica požela z degustacijo salam iz konjskega mesa in kruha iz skrivnostne mešanice moke.

Potepanja

Septembra je na Bloke prišel glavni urednik revije Potepanja Matej Zalar z namenom, da naredi reportažo o Blokah in turistični ponudbi, ki bi utegnili zanimati potencialne turiste. Po začetnih težavah, ko je sam poskušal najti rimski zid, se je oglasil v TIC Bloke, kjer smo mu z veseljem posredovali vse potrebne informacije in mu preskrbeli gospoda Hitija za vodnika po Krpanovi poti. Rezultat pa je reportaža oziroma predlog za izlet v reviji Potepanja na 16 straneh. Podrobno je opisal vse znamenitosti, ki jih lahko vidimo na Blokah, posebej pa je opisal Krpanovo pot, Krpana, bloško smučanje, kulinariko, Kadice in rimski zid. Revija je bila naprodaj na bencinskem servisu v Novi vasi in v TIC Bloke. Kdor pa jo želi imeti doma, jo lahko še vedno naroči pri izdajatelju, podjetju AS-Press iz Ljubljane.

KrpanKa ali po poti Martina Krpana

V letu 2008 je bilo Turistično društvo Bloke uspešno na razpisu Ministrstva za kmetijstvo za sredstva iz programa LEADER, ki je podprt tudi s sredstvi Evropske unije. To je bil takrat nov program, kjer se je v fazi razpisa pojavljalo kar nekaj nejasnosti, ki so nam kot prijavitelju povzročala veliko težav. Ker so sredstva donatorska, razen obveznega lastnega deleža ni potrebno vračati. Tako je razumljivo, da donator v skrbi za koristno porabo denarja zahteva vrsto pisnih- birokratskih postopkov, s katerimi skuša zagotoviti učinkovitost projekta. TD Bloke je kandidiralo s projektom KrpanKa – ozaveščanje za razvoj turizma na Blokah. Prijava, ki jo je izdelala Jana Kus Veenvliet, je bila najprej sprejeta, kasneje pa so ugotovili, da jo moramo dopolniti. V sodelovanju in z nasveti Lili Mahne nam je to tudi uspelo. Vodja projekta Stane Korenjak je imel kar nekaj težav pri organizaciji, saj smo zaradi dopolnjevanja in popraviljanja vloge že zamujali

pri začetnih terminih za izvedbo. Kakorkoli, še pravočasno smo uspeli podpisati donacijsko pogodbo in opraviti ustrezna dela ter pripraviti in poslati poročilo, ki je osnova za pridobitev denarja. Pri tem je bila velika nevšečnost zlasti v tem, ker je potrebno predhodno opraviti vsa dela ter jih tudi plačati. Za društvo je ta finančni pogoj velika težava.

Po novem letu smo končno pričeli z delom na projektu. Najprej nam je Mišo oblikoval oznake ter izdelal celostno podobo za Krpanovo pot. Traso smo ponovno kar nekajkrat prehodili in analizirali. Seveda pa smo sprotno analizirali pojave naravne in kulturne dediščine, ki smo jih želeli vplesti v pot. Rešiti je bilo potrebno tudi soglasja z lastniki zemljišč, po katerih pot pelje. Tudi to nam je uspelo in traso smo speljali tako, da pelje ob dvajsetih točkah naravne in kulturne dediščine.

Tako smo pričeli z delom. Kot posebnost naj naštejemo samo

nekatero. Celotna pot je dobila nove informacijske in markacijske oznake. Žmalkovo pajštbo, ki je bila v razpadajočem stanju, smo udarniško obnovili, in na pohodu v njej že ob uradnem Krpanovem pohodu sušili »škundre«. Na novo smo označili domnevni dom Martina Krpana pri sv. Urhu. Pomnik bloškemu volu, ki je nastal na pobudo Jožeta Zakrajška in ga je skupaj z Mišom Strmanom tudi izdelal, smo postavili ob Krpanovi poti, v vasi Zavrhu. Izdelali smo nove brošure, ki so sedaj na voljo v treh jezikih, dobite pa jih v TIC Bloke ali pa v bloških gostilnah. Postavili smo tudi dve počivališči za utrujene pohodnike, ki sta bili nekomu tako zelo všeč, da je za masivno mizo in klopi kmalu po pohodu tako poskrbel, da jih je odpeljal najbrž na svoj vikend.

Tako preurejena Krpanova pot je sedaj na voljo popotnikom ali tu-

ristom ob vsakem letnem času, da jo z vodnikom v roki sami prehodijo. Ob vsakoletnem Krpanovem pohodu imamo zelo veliko pohodnikov. Najbrž že kar preveč. Turistično društvo pa želi pot ponujati skozi vse leto. To jim je sedaj tudi omogočeno.

Kot sem že omenil, je že sam razpis moral zadoščati številnim pogojem, ki zahtevajo veliko potrpljenja ter uradniškega dela. Temu so podobna tudi zaključna poročila, vendar nam je z nasveti dobrodušno svetoval Primož Pahor iz RC Kočevje Ribnica. Za prijaznost se mu tudi zahvaljujemo.

Vsem, ki so sodelovali pri izvedbi projekta, se iskreno zahvaljujemo in upamo, da bomo tako dobro sodelovali tudi pri novih projektih Turističnega društva Bloke.

Matej Pakiž

Brucovanje pri Fari

Za nami so štirje večji projekti, ki ste se jih pridno udeleževali dija-ki, študentje in tudi vsi ostali. Na Škisovi tržnici v Ljubljani smo se pridružili stojnici Notranjskega študentskega kluba, kjer smo vas ob-vestili, da je BOŠ zopet v polnem zagonu. V sklopu Heksnfesta smo ju-nija pripravili Žur s skupino Christine, kjer smo plesali in se zabavali do jutranjih ur. Za novopečene bruce in seveda tudi vse ostale zabave željne študente pa smo v sredini oktobra pripravili brucovanje s skupi-no Drug problem.

Turnir v namiznem nogometu

Leta 2006 sta slavila Janez in Primož.
Kdo bo stopil na stopničke leta 2010?

Dovolj o preteklih projektih. 16. januarja pripravljamo turnir v ročnem nogometu, kjer vse člane čaka brezplačna pijača in tudi za prijavi-no vam ne bo treba odšteti niti evra. Kako pa postanete naš član? Enostavno. Prinesete potrdilo o vpisu in izpolnite prijavnico. Mi vas pričakujemo od 18.00 naprej. Začnite trenirati!

Občni zbor NŠK

V začetku novembra smo se udeležili občnega zbora Notranjskega študentskega kluba (NŠK), kjer smo se zavzeto borili za svoje pravice. Predsednik BOŠ-a Žiga Modic je bil izvoljen v upravni odbor NŠK-ja, ki se redno sestaja in pripravlja nove projekte za notranjske študente.

Nadaljevalni plesni tečaj

Po brucovanju smo ugotovili, da Bločani nujno potrebujemo plesne vaje. Takoj smo šli v akcijo in 10 parov že kar nekaj tednov pridno pleše vsako soboto v BOŠ-evih prostorih.

23. januarja se prične nadaljevalni plesni tečaj, ki se ga lahko udeležite pari, ki plešete že v začetnem tečaju, in tudi novi pari. Interesenti se javite na št. 040 529 031. Koliko in kaj ste se naučili, pa nam boste lahko pokazali na žurih, ki jih bomo v pomladnih mesecih pripravili za vas. Se vidimo!

Diplomanta

MIHA KNAVS

Uspešno je konec septembra diplomiral Miha Knavs z Velikega vrha. Diplomiral je pri predmetu slovenska mladinska književnost IV, svoji nalogi pa je dal naslov »Slovenske dramatičarke in njihova dela po letu 1980«.

Miha je obiskoval Filozofsko fakulteto Univerze v Mariboru, smer Slovenski jezik in književnost (pedagoška smer). Študij si je izbral zaradi ljubezni do našega jezika in branja. Poklic profesorja se mu je

vedno zdel imeniten, saj imaš tako možnost vplivati na mlade ljudi, ki iščejo svojo smer v življenju. Umetnost, literatura in jezik pa človeka gotovo definirajo.

Pred študijem je imel, kot pravi, »romantično predstavo o nepoznanih rečeh«, saj si je predstavljal, da bo študij dal večjo težo literaturi, kot jo dejansko je, in to je bilo zanj rahlo razočaranje. Tekom študija je pogrešal možnosti za študijske izmenjave s tujino. Študentje so se tudi borili, da bi v kurikulum vključili predmet retorike, saj so to spretnosti, ki jih profesor še kako potrebuje. A žal jim tega ni uspelo doseči.

Študentska leta so mu bila pri srcu zaradi spoznavanja novega okolja, neizmerne študentske svobode, govornih vaj, pravopisa ter vseh predmetov iz književnosti.

Miha s študijem letos še ne namerava nadaljevati, zaposlen pa je že kar nekaj časa. Na delo se vozi v Ljubljano, zato si v prihodnosti želi preseliti v našo prestolnico ali pa poiskati delo bližje doma. Tujina mu predstavlja stalni izziv in ga mika, a zaenkrat ostaja le pri občasnih obiskih in raznih sodelovanjih. Miha pravi, da bo tudi za to še čas.

Dunja Volf Ponikvar

Petri na fotografiji družbo delata sinova Luka in Jaka.

PETRA ANZELJC

Petra je diplomirala 16. oktobra letos na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo, smer Varstvo pri delu in požarna varnost. Naslov njene diplomske naloge se je glasil »Odpadki in regijski centri za ravnanje z odpadki«.

Za ta študij se je odločila, ker se ji je zdel zanimiv in razgiban. Najbolj so ji bile všeč različne vaje ter ogledi v sklopu predmetov.

S študijem zaradi pomanjkanja časa zaenkrat še ne namerava nadaljevati, trenutno pa išče zaposlitev.

Alenka Ponikvar Gornik

Alenka in Simon

Bločana Alenka Anzeljc s Studenca in Simon Pavčič z Runarskega sta si slovesne poročne zaobljube izpovedala 5. septembra 2009.

Zlata obročka sta si najprej izmenjala pred Bogom v podružnični cerkvi sv. Petra na Studencu. Cerkvena poroka je bila prelepa. Ob tej priložnosti se lepo zahvaljujeta g. Lojzetu Hostniku za čudovit obred, Studenčanom pa za ganljiv govor. Civilni obred se je odvil na gradu Snežnik. Sledila je ohcet v gostilni Rigler na Bloški Polici. Svatje so se vrтели ob zvokih ansambla Tri Špica. Ko so odhajali domov, je bilo že jutro, zato sta Alenka in Simon najbolj vztrajne povabila k sebi na jutranjo kavo.

Pred pomembnim dogodkom so vaščani obema postavili mlaje. Simon se je s selitvijo k svoji dragi izognil šrangji, saj Alenka še vedno ostaja vaščanka Studenca.

Alenka in Simon se poznata že vrsto let, saj sta skupaj gulila šolske klopi v osnovni šoli. Iskrica ljubezni je med njima preskočila pred dobrima dvema letoma in pol. Letošnjo pomlad sta sklenila,

da se vzameta. Začela sta s pripravami na veliki dan.

Mladoporočenca se najlepše zahvaljujeta staršem, pričama, sorodnikom, prijateljem in vaščanom za vso pomoč in podporo.

Srečno!

*Alenka Ponikvar Gornik in
Dunja Volf Ponikvar*

Joža in Anton Zgonec

Antonava zlata poroka

*Po ugledal sem te, mi srce zadrhtelo je ...
Ko pogledala si me, mi srce zaigralo je ...
Ko ogovorila si me, sem ostal brez besed ...*

V mesecu juniju 1957 sta se spoznala Joža in Anton. Kot so včasih rekli, je Anton s trebuhom za kruhom prišel v Martinjak, kjer je živela Joža. Tako sta se v nekem večeru predstavila drug drugemu in med njima je vzknila ljubezen.

Čez dobri dve leti, 28. 11. 1959, sta si obljubila večno zvestobo. Po poroki sta se skupaj preselila v Grahovo. Rodile so se jima tri hčerke in sin. Čez dobrih 24 let so

Edina in Erik

jateljstvo, spoštovanje ter čut pripadnosti drug drugemu.

Domači, prijatelji in znanci so bili ob njuni odločitvi za poroko nekoliko presenečeni. Erik poudarja, da se z Edino ne ozirata na pričakovanja drugih, temveč delata to, kar čutita sama.

Zaljubljenca sta se poročila 29. avgusta letos, v Vogošči v Sarajevu. Po poroki so s pričama odšli na koso ter tako proslavili njihov veliki korak.

*Alenka Ponikvar Gornik in
Dunja Volf Ponikvar*

Jubileji

Erik Samida iz Nove vasi in njegova izvoljenka Edina sta se spoznala na plesnih vajah salse. Edino so navdušili Erikovi črno-beli plesni čevlji. Takoj sta se ujela. Drug na drugem jima je bila vseč sproščenost, odprtost in razigranost. Ko je prijateljstvo preraslo v ljubezen, je bila v njunem odnosu vedno prisotna tudi požrtvovalnost, medsebojno pri-

V uredništvu imamo vselej težave z ugotavljanjem, kdo so diplomanti, poročenci in drugi jubilarji o katerih je lepo, da kaj napišemo. Samoiniciativno sporočite vesel dogodek v vaši družini ali pri prijateljih na naš email bloski.korak@bloke.si.

Uredništvo

se preselili na Radlek k Antonovi materi, saj so poleg zidali novo hišo. Kmalu za tem, po približno slabih treh letih, pa so se že vselili. Ker pa sta se v teh 50-ih letih zakona imela rada, se spoštovala ter podpirala drug drugega v zdravju, bolezni, sreči in nesreči,

sta zopet stopila pred oltar in obnovila stare zaobljube.

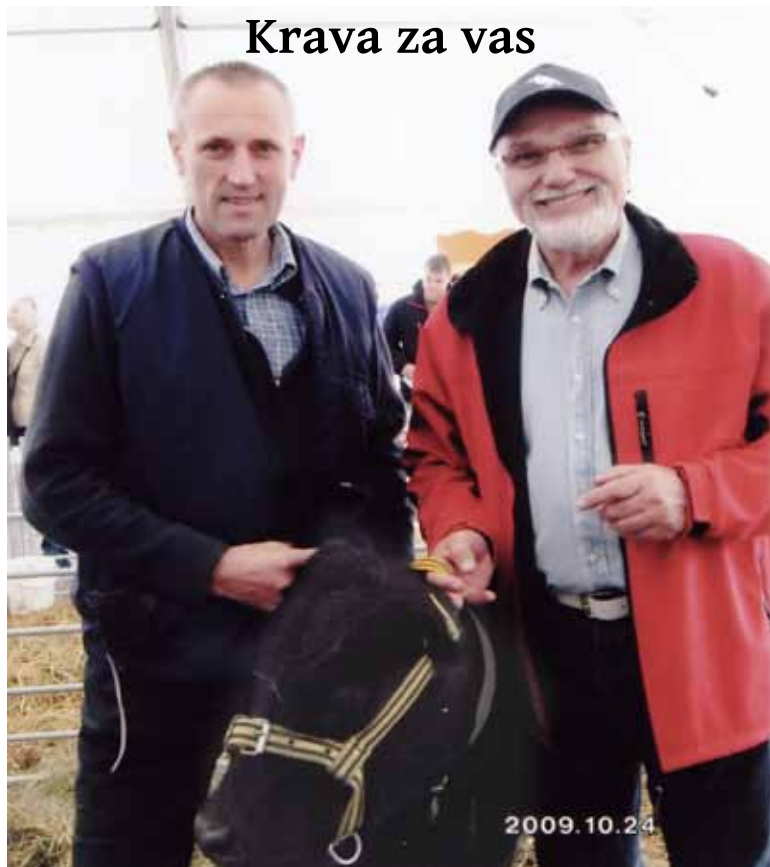
Vsi bližnji in ostali pa vama želimo še veliko zdravih, srečnih in veselih skupnih let zakona.

Simona Knavs

Zlatoporočenci v družbi domačih

Krava za vas

Na sejmu Dnevi kmetijstva, ki je bil v mesecu oktobru v Kopru, je znani slovenski odvetnik in borec za pravično mejo med Slovenijo in Hrvaško Danijel Starman razstavljal mini kravo, pasme Dexter. Krava zraste le do višine enega metra in tehta le okrog 200 kg. Daje tudi več kot 10 litrov mleka in ima zelo okusno meso, primerljivo tudi za izdelavo sira. Je zelo mirne nature in jo lahko otroci celo jahajo. Za rejo in vzdrževanje je nezahtevna. Starman meni, da lahko takšno kravo redi vsakdo, ki ima le malo večji vrt. Namesto da se poleti trudite s kosilnico, vam trato popase krava.

Sejem Dnevi kmetijstva je obiskal tudi Janko Šraj iz Ravnika. To malo govedo ga je navdušilo in meni, da imamo na Blokah res prave pogoje za rejo le-tega. Pri nas je pač veliko domačij, ki so premajhne za ekonomsko kmetovanje. Takšna mala živalca pa je za okras hiše, za igro otrok in še koristi imate od nje. Če vas je reja tega malega goveda zamikata, lahko pokličete Janka, ki vam bo povedal, kje ga je moč kupiti.

Območno združenje
Rdečega križa
Cerknica - Loška dolina - Bloke

Spoštovani,

obveščamo vas, da bo v našem okolišu potekala redna

KRVODAJALSKA AKCIJA.

- **v torek, 29. decembra '09**, od 7. do 15. ure, v OŠ Cerknica
- **v sredo, 30. decembra '09**, od 7. do 13. ure, v OŠ Cerknica
- **v četrtek, 31. decembra '09**, od 7 do 13 ure, v OŠ Stari trg

Zaradi prihajajočih počitnic in letnih dopustov lahko pride do pomanjkanja zaloga krvi in predvsem tudi povečanja števila prometnih nesreč.

Zato vas prosimo, da se krvodajalske akcije **udeležite v čim večjem številu**, saj je naša akcija **v tem času** ključnega pomena za reševanje življenj.

Vljudno vabljeni.

Tretja Slovenska košarkarska liga

Tri zaporedne zmage bloških košarkarjev v državnem prvenstvu

Košarkarska ekipa Bloke Novolit je letos prvič pričela s tekmovanjem v 3. Slovenski košarkarski ligi (SKL). Prvo tekmo so bloški košarkarji igrali na gostovanju pri Gorenji vasi in izgubili z rezultatom 88 : 63. V drugem krogu so igrali doma v Cerknici proti ekipi Kranjska Gora. Kljub začetnemu vodstvu bloških košarkarjev so bili na koncu boljši gostje, ki so zmagali z 57 : 67.

Sledila je tekma v gosteh pri ekipi Šenčur CPK mladi, ki se bodo letos, glede na prikazano igro, zelo verjetno potegovali za prvo mesto. Začetek tekme je kazal na visoko zmago domačih, saj je bil rezultat po dveh četrtinah že 42 : 29. Sledila je tretja četrtina, v kateri so bloški košarkarji prikazali dobro in borbeno igro. Začeli so zmanjševati razliko in v sredini tretje četrtine so se približali na vsega 7 košev. Ko je že kazalo na presenečenje, so domači igralci pričeli zadevati trojke ter so razliko do konca samo še povečevali in zmagali s 87 : 60.

V 4. krogu so košarkarji ekipe Bloke Novolit prvič okusili slast

zmage v tekmovanju na državni ravni. V gosteh so premagali ekipo Parkljev in slavili s 56 : 75. Igralci Blok so bili predvsem

nizirani tekmi in ob enkratnem navijaškem vzdušju so se bloški košarkarji v najboljši možni luči predstavili domačim gledal-

trta je ekipa Bloke Novolit (9), peti je 2003 Logatec (8), šeste so Žiri (8), sedma je Kranjska Gora (7) in osmi Parklji mladi (6).

v drugem polčasu veliko boljši od nasprotnikov. To jim je vlilo več samozavesti pred naslednjo tekmo, ki je sledila že naslednjo soboto, 24. 11. v Cerknici. V goste je prišla ekipa Žiri. V dobro orga-

cem in v napeti končnici porazili ekipo Žiri s 83 : 79. S to zmago so bili pozabljeni vsi napor, ki so jih imeli igralci v pripravljalnem obdobju. Za zmago gre velika zasluga tudi gledalcem, kajti ti so znali v ključnih trenutkih s svojim bučnim navijanjem dodatno motivirati igralce.

Tretjo zaporedno zmago so osvojili na gostovanju pri ekipi Javor Pivka. Z borbeno igro in medsebojnim sodelovanjem v obrambi jim je uspelo zaustavljati napade domačinov. To jim je omogočilo, da so odigrali veliko protinapadov, ter z natančnimi meti so polnili nasprotnikov koš. Po potrpežljivi igri so si pred zadnjo četrtino priigrali okroglih 10 točk prednosti. V končnici tekme so se domači igralci z točnimi meti za tri točke začeli zniževati razliko, vendar na koncu so bili boljši bloški košarkarji, ki so zmagali z rezultatom 74 : 86.

Vrstni red po 6. krogu: neporaženima Šenčurju CPK mladi (12 točk) in Gorenji vasi (10) sledi na tretjem mestu Javor Pivka (9), če-

KOŠARKARSKA LIGA OBČINE LOŠKA DOLINA

Ekipa bloških košarkarjev je pričela tudi s tekmovanjem v košarkarski ligi občine Loška dolina. Ekipi se je letos pridružilo devet mladih igralcev, ki nadaljujejo dolgoletno tekmovanje v tej ligi, kajti dosedanja igralci zaradi tekem v državni ligi ne bodo mogli veliko igrati. Mlada ekipa je do sedaj prikazala dobro igro, manjka jim še nekaj izkušenj in kot kaže, bodo šli po stopinjah starejših igralcev ter bodo v bodoče osvajali tudi višja mesta na lestvici. Po odigranih petih kolih so zabeležili eno zmago ter so trenutno na 6. mestu med osmimi ekipami.

Letos je opaziti, predvsem pri mladih, da se zanimanje za igranje košarke na Blokah močno povečuje. Telovadnica je med tednom dobro obiskana, ko pa pridejo ob koncu tedna še študenti in dijaki iz Ljubljane, pa postaja že premajhna za vse.

Boris Marolt

Za mlado ekipo tekmujejo: Otoničar Dejan, Pavčič Rok, Rot Blaž, Rot Tomaž, Anzeljc Žan, Ivančič David, Komidar Jaka, Kotnik Matic in Žagar Darko.

Ta trenutek še ne vemo, koliko snega nam bo v tej sezoni namenila zima. Upamo le, da ga bo dovolj za izpeljavo programa tekmovanj, ki je zelo obsežen. Zanimanje za smučarski tek v Sloveniji raste in vse več je tudi tekaških prireditev. Za sezono 2009/10 so že izdelani koledarji tekmovanj, ki nakazujejo izjemno gnečo. 30. in 31. januarja bo državno prvenstvo v teku na smučeh. V pokalu Geoplin je predvidenih 12 tekmovanj v otroških in 16 tekmovanj v odraslih kategorijah. Pri tem je TSD Novolit Olimpija organizator tekme 21. februarja na Blokah, v primeru pomanjkanja snega pa na drugem terenu. Biatlonci bodo tekmovali desetkrat. Razpisanih je tudi 9 maratonov in še 8 regijskih rekreativnih tekmovanj. Bloški teki imajo v tem koledarju rezerviran 7. februar, rezervnega termina pa skorajda ni. Med 25. in 31. januarjem bodo organizirane prve svetovne zimske masters igre (olimpijada veteranov), ki bodo za tekače in bi-

Smučarski tekači pa kar trenirajo

Del tekmovalne ekipe mlajše selekcije, ki sem jih uspel postaviti pred objektiv med treningom v začetku decembra na Studenem. V zadnji vrsti stojijo trener in vodja strokovnega sveta g. Franc Ivančič ter učitelj smučarskega teka Branko Kordiš in Franc Primožič.

atlonce potekale na Pokljuki, za udeležence drugih panog pa v okolici Bleda.

Na vse to pa se naši tekači že celo poletje in jesen vneto pripravljajo in zavzeto trenirajo. Trikrat tedensko potekajo treningi po ustaljenem programu, če se le da v naravi, sicer pa v telovadnici. Spremenjen je le način dela, saj se zaradi zmanjševanja stroškov treningi sekcij združujejo. Zato se tekači iz Loškega Potoka in Sodražice običajno pripeljejo na trening v Novo vas. Za tekmovalce, ki so že končali osnovno šolo, pa imamo organizirane treninge v Ljubljani. Po zaključku pretekle sezone je med tekmovalci prišlo do manjšega osipa, so se pa včlanili novi, ki skupaj s starejšimi tvorijo homogeno tekmovalno ekipo, ki ji povsem zaupamo. Verjamemo, da bodo tudi to sezono dostojno zastopali naše barve in barve sponzorjev, ki nam pomagajo financirati naš športni program.

V sredini oktobra se je zaključila nogometna liga občine Loška dolina. V prvem delu lige je tekmovalo 11 ekip, od tega dve ekipi z Blok, v drugem delu pa 9 ekip, kajti dve ekipi sta prenehali s tekmovanjem, to sta ekipi DŠR »Goran« Prezid in bloška ekipa Kb Tanja & G. Miklavčič.

Drugi del tekmovanja je potekal po sistemu play-off, in sicer tako, da je prvih pet ekip igralo v eni skupini za uvrstitev od 1. do 5. mesta, ostale štiri ekipe pa za mesta od 6 do 9. Ekipa Novolit Bloke je bila po prvem delu na 5. mestu. Po odlični igri v drugem delu so imeli, razen enega neodločenega rezultata proti ekipi Lunca bar, same zmage. S samo tremi prejetimi goli ter kar 15 danimi goli so v drugem delu med vsemi ekipami osvojili največje število točk. Letošnji zmagovalci je postala ekipa Lunca Bar, ki je v odločilni tekmi zadnjega

2. mesto nogometne ekipe Novolit Bloke

kola premagala ekipo Kozarišče Elgo – nova. Odlično drugo mesto je letos osvojila ekipa Novolit Bloke, kar je njen najboljši rezultat

v dolgoletnem tekmovanju. Tretje mesto je pripadlo ekipi Kozarišče Elgo – nova. Pokal za najboljšega strelca letošnje lige je tokrat os-

vojil Cvetko Simon s 25 danimi goli. Na koncu bi se še enkrat zahvalil vsem igralcem ekipe Novolit Bloke za njihovo požrtvovalno in kolektivno igro, s katero so navduševali ljubitelje nogometa ter povzročali težave nasprotnim ekipam.

Še veliko športnih uspehov tudi v bodoče.

Boris Marolt

KONČNA LESTVICA:

1. Lunca bar
2. Novolit Bloke
3. Kozarišče – Elgo nova
4. Bobr bar
5. Stari trg
6. Gostilna Rigler
7. Babno Polje
8. Veterani
9. Steles - Taši
10. Kb Tanja & G. Miklavčič
11. DŠR »Goran« Prezid

Bloški teki 2010 bodo predvidoma 7.2.2010.
Informacije na bloskiteki.com.

Snidenje sošolcev po 40 letih

Tudi mi smo ena tistih generacij osnovne šole Nova vas na Blokah, ki smo za ravnateljja še imeli tovariša Čebolina. Letošnje srečanje je bilo tretje po vrsti, dobili pa smo se 26. septembra na kmetiji Knavs na

Runarskem.

Odziv na povabilo je bil velik, saj so se srečanja udeležili vsi, razen treh sošolk, ki so se opravičile, in Lojzeta, ki slušbuje nekje v Rimu. Metka, Toni in Drago pa so

žal že pokojni. Povabili smo tudi našo dolgoletno razredničarko Mileno Kulič Favento, pa se je opravičila. Smo ji pa zato poslali razglednico s pozdravi. Prišel pa je tovariš Miklavž Novak – Niko, učitelj matematike in fizike, ki

ga skoraj nihče od nas ni videl celih 40 let. Nekatera dekleta so celo mislila, da je naš sošolec ...

Tudi tokrat smo si imeli veliko povedati. Dekleta so vsa poročena in imajo družine, razen Vesne, ki se je odločila drugače. Izbrala je namreč poklic, ki jo je odpeljal daleč v svet, med revne in pomoči potrebne, kjer skrbi za zdravje otrok in njihovo izobrazbo. Zato je nekaj posebnega, tudi zaradi zgodb, ki nam jih na naših srečanjih pripoveduje in se dotikajo »njenih črnih otrok«.

Fantje pa so zares še »fantje« in vsi ledik, če so »fraj«, pa niso hoteli pojasnjevati.

Morda je tudi zato čas tako hitro tekel, saj smo se imeli zelo lepo ob obujanju spominov na osnovnošolske dni. Ura je bila krepko čez polnoč, ko smo se začeli poslavljati. Upam, da se nam boste tisti, ki vas ni na fotografiji, na naslednjem srečanju lahko pridružili, saj bomo takrat že nekoliko resnejši, zagotovo pa starejši.

Marica Ponikvar

Pandemska gripa

ZIMSKI ČAS JE ČAS POČITKA IN PRAZNOVANJ, JE PA TUDI ČAS PREHLADOV IN BOLEZNI. LETOS NAS JE »RAZVESELILA« NOVA GRIPA, KI JO NEKATERI IMENUJEJO PRAŠIČJA, DRUGI BOLJ STROKOVNO AKUTNA OKUŽBA DIHAL Z VIRUSOM INFLUENCE A (H1N1)V. PRISOTNA JE PO CELEM SVETU, ZATO JO IMENUJEMO KAR PANDEMSKA GRIPA.

Pandemska gripa je akutna okužba dihal, ki jo povzroča nov virus gripe A (H1N1). Večina prebivalstva se s tem tipom virusa še ni srečala in nima imunosti, zato je verjetnost okužbe večja kot pri sezonski gripi. Virus se zlahka prenaša z osebe na osebo s kužnimi kapljicami in prek onesnaženih površin. Kužne kapljice prenašajo bolniki s kihanjem, kašljanjem in z glasnim govorjenjem, pa tudi z neposrednim telesnim stikom z obolelim (poljub, objem) in posrednim stikom prek kljuk in dru-

gih predmetov, ki jih onesnažijo z izločki dihal. Virus na naših rokah preživi zelo kratek čas, vendar ga v tem času, če nismo pazljivi, lahko preko oči, nosu ali ust vnesemo v telo.

BOLEZENSKI ZNAKI

Pandemska gripa poteka s podobnimi znaki in simptomi kot običajna sezonska gripa: povišana telesna temperatura, mrazenje, suh kašelj, bolečine v žrelu, zamašen nos ali izcedek iz nosu, bolečine v mišicah in kosteh,

glavobol, utrujenost, bruhanje, driska. Za večino ljudi je pandemska gripa blaga bolezen, saj si večina brez posebnega zdravljenja opomore v tednu dni. Pri osebah s kroničnimi obolenji pa okužba poteka težje, pa naj bo to okužba z virusom sezonske gripe ali okužba z virusom pandemske gripe. Večina smrtnih primerov je prav posledica zapletov bolezni pri ljudeh s kroničnimi boleznimi. Posebno pozornost zahtevajo okužbe z novo gripo pri majhnih otrocih, saj pri njih hitro nastopijo težave z dihanjem, koža pos-

tane modrikasta ali siva, bruhanje, se ne odzivajo na dražljaje iz okolice, nočejo piti tekočin in so razdražljivi. Tako lahko rečemo, da pandemska gripa najbolj ogroža kronične bolnike, majhne otroke in nosečnice.

PREVENTIVA

Širjenje okužbe z novim virusom gripe lahko zmanjšamo, če upoštevamo nekaj osnovnih pravil:

Pogosto umivanje rok je

Zaključena akcija zbiranja odpadne električne in elektronske opreme in sijalk

JP Komunala Cerknica in družba Zeos sta zaključili akcijo »Aparat ni za kosovni odpad«, to je zbiranje OEEO. Odmevna in uspešna akcija, ki je potekala v mesecu oktobru 2009 v občinah Cerknica, Loška dolina in Bloke, je občane opozorila in spodbudila k zbiranju te vrste kosovnih odpadkov, saj se večina te opreme dnevno uporablja v gospodinjstvih. Ker vsebujejo nemalo škodljivih snovi je zato pomembno, da se tovrstno opremo, ko odsluži svojo življenjsko dobo, pravilno obdela.

Za vse, ki jim je pot do Zbirnih centrov predstavljala težavo, pa smo tri sobote v oktobru organizirali dodatno zbiranje na posameznih lokacijah.

Vsak, ki je prinesel katerikoli električno ali elektronsko napravo, je z izpolnjenim kuponom sodeloval v nagradnem žrebanju za nov hladilnik. Vsi, ki so prinesli odpadno

sijalko, pa so prejeli majico.

V akciji je sodelovalo 252 občanov, ki so ločeno oddali kar 10.060 kg odpadne električne in elektronske opreme. To pomeni, da so občani vseh treh občin, v katerih je akcija potekala, v enem mesecu zbrali preko 0,60 kg na prebivalca občin Cerknica, Loška Dolina in Bloke. Pri zbiranju sijalk je sodelovalo 128 občanov.

Žreb za nov hladilnik je 11. novembra 2009 določil g. Franca Kovačiča iz Raven v občini Bloke, ki je hladilnik velikodušno podaril vaščanom.

Take in podobne akcije privabijo in spodbudijo pri ljudeh pozitivno razmišljanje o pomenu zavestnega zbiranja in pravilnega ločevanja odpadkov. S tem pa se spremeni tudi naš odnos do narave.

Nadja Kraševc,
JP Komunala Cerknica

vnesemo v telo.

Ko kihujemo ali zakašljamo, si usta pokrijemo s papirnatim robčkom, ki ga po uporabi varno odvržemo v najbližji koš. Če papirnatega robčka nimamo, lahko kihujemo v zgornji del rokava.

Izogibajmo se tesnim stikom z ljudmi, ki kažejo znake bolezni.

Osebi, ki ima znake bolezni, se brez zaščitnih sredstev ne približamo na manj kot en meter.

Če pri sebi opazimo bolezenske znake pandemske gripe, ostanemo doma in pokličemo osebnega zdravnika, ki nam bo svetoval, kako ravnati.

CEPLJENJE

Cepiti se – da ali ne, je letos pogosto vprašanje. Ljudje se o tem pogovarjajo v trgovinah, gostilnah, čakalnicah in ordinacijah. Mediji nas prepričujejo, kako

učinkovito je cepljenje, redno nas obveščajo o smrtnih primerih, ker se niso cepili in zato umrli. Nikoli pa ne omenijo, koliko jih je umrlo za sezonsko gripo, da je tisti dan smrt kosila tudi na cesti in vzela še več življenj, da si je nekdo vzel življenje, ker je ostal brez službe in ne vidi izhoda. Vse to povzroča med ljudmi zmedo, dvome, zato želijo izvedeti naše mnenje, kaj mi zdravstveni delavci mislimo o tem. Velikokrat je odgovor le, da je vsak odgovoren za svoje zdravje in tudi odločitev o cepljenju mora sprejeti sam.

Cepljenje je namenjeno vsem, še posebej je priporočljivo za ljudi z večjim tveganjem za težji potek bolezni. Cepijo se lahko otroci od 6. meseca dalje, nosečnice in doječe matere. Torej, če se boste odločili za cepljenje, se odločite sami, ne zato, ker so tako rekli na televiziji. Cepljenje lahko

spremljajo neželeni učinki. Med najpogostejšimi so lokalne reakcije na mestu cepljenja (zatrtdlina, oteklina, bolečina, rdečina), glavobol, bolečine v mišicah in sklepih, zvišana telesna temperatura in utrujenost. Navadno minejo v nekaj dneh. Če ste občutili kakšen neželen učinek in ste v dvomih, se posvetujte z osebnim zdravnikom. Resni neželeni učinki so redki.

Za tiste, ki se za cepljenje niste in se ne boste odločili, naj velja pravilo, da je preprečevanje bolezni vedno boljše od zdravljenja. Upoštevajte preventivne ukrepe. Če pa že zbolite, ostanite doma in ne raznašajte virusa naokoli.

Kljub črnogledim napovedim, da se pravi val gripe šele začne, vam želim lepo praznovanje ter veliko zdravja in optimizma.

Sonja Kraševc DMS

najučinkovitejša zaščita. Roke si vedno umijemo po kašljanju, kihanju, brisanju nosu in dotikanju površin, s katerimi je bilo v stiku veliko ljudi. Roke si vsaj 20 sekund temeljito umivamo s toplo vodo in milom, jih obrišemo s papirnato brisačo in z njo zapremo pipo. Kadar nimamo možnosti umivanja rok, so učinkoviti tudi alkoholni robčki.

Z rokami se ne dotikajmo oči, nosu in ust. Okužba se pogosto širi tako, da si z dotikanjem onesnaženih površin virus sami

Ko pride polnoč ...

NAJDALJŠA NOČ V LETU SE NEZADRŽNO BLIŽA IN ČE ŠE NE VESTE, KAJ BOSTE TAKRAT OBLEKLI, VAM TUKAJ PONUJAM NEKAJ MODNIH PREDLOGOV.

GLAMUROZNO

Za novo leto se lahko prepustite malo bolj glamuroznemu videzu. Prešiti kamni, bleščice in svetleči potiski na oblačilih so kot nalašč za praznično vzdušje.

Številne se za silvestrovo oblečejo v oblačila srebrnih ali zlatih barv. Roko na srce, ti dve žlahtni, lesketajoči se barvi, sta kot nalašč za tako glamurozni dogodek. In ker je različic v teh barvah res

neskončno veliko, je možnost, da na zabavi zagledate svojo modno dvojnico, zelo majhna.

Če ste se odločile za preprosto enobarvno obleko, ji lahko dodate svetleče ogrinjalo.

MALA ČRNA OBLEKA

Iz zagate vas lahko reši vedno elegantna, mala črna obleka, ki naj bi jo vsaka ženska imela v svoji garderobni omari. Tako preprosto obleko lahko nadgradite z izbiro pravih modnih dodatkov.

Črno obleko lahko poživite s torbico žive barve ali pa s svojo najljubšo ogrlico, uhani ali čevlji.

Za popestritev lahko uporabite letos izjemno moderen pas, ki ga namestite okrog pasu ali pod prsmi, in s tem dosežete bolj ženstveno silhueto.

Pri izbiri nakita in dodatkov pa le sledite nasvetu Coco Chanel – celotni kombinaciji vedno odvzemite en kos. Da vas ljudje ne bi zamenjali za božično jelko.

ELEGANTNE HLAČE

Če ne marate oblek, vam bodo k elegantnemu videzu pripomogle tudi široke hlače v kombinaciji s svilen bluzo ali zanimivo pletenino. Prav tako si lahko omislite tudi zanimiv suknjič in vse skupaj začinite z modnimi dodatki.

Široke hlače imajo to prednost, da jih lahko nosi vsaka ženska, ne glede na tip postave.

VISOK PAS

Ponovno si pot utirajo hlače in krila z visokim pasom. Tako krilo skupaj z bluzo, klasično belo majco ali pa preprostim pulijem tvori elegantno kombinacijo, medtem ko k širokim hlačam sodijo ozki zgornji deli. Krila z visokim pasom so običajno v oprijetem kroju, dolžine do kolen, ki prekras-

no poudarijo silhueto ženskega telesa.

Žal je visok pas eden tistih trendov, ki so bolj primerni za vitke in skladne postave. Tako je primeren le za tiste z res vitko postavo, ozkimi boki ter daljšim trupom. Visok pas namreč optično skrajša trup in zato ne bo primeren za tiste s krajšim trupom.

Pomembo pri vsem skupaj je tudi, da se oblečete glede na svoj tip postave. S tem ko poznate svojo postavo, tudi veste, kaj vam pristaja ter znate poudariti svoje prednosti in attribute ter skriti kakšno pomanjkljivost.

POSTAVA V OBLIKI HRUŠKE

(majhne prsi, ozek pas, raven trebuh in močne noge)

Najboljša rešitev so vertikalne linije, saj s tem optično zožate postavo. Spodnji del telesa naj bo v temnejših barvah, medtem ko z barvitimi, vzorčastimi in svetlimi barvami pritegnete pogled na zgornji del telesa. Krila oziroma hlače naj prosto padajo in sledijo liniji telesa.

DEŠKA POSTAVA

(majhne prsi, široka ramena, ozki boki in vitke noge)

Izberite nenavadne asimetrične kroje kril, obleke z različnimi dodatki in oprijete hlače ali kavbojke v vseh barvah in vzorcih.

POSTAVA V OBLIKI PEŠČENE

URE

(skladno telo z ozkim pasom)

Takšnemu tipu postave se najbolj prilagajajo ozka, do kolen segajoča krila, obleke brez naramnic, ter ozke jope in jakne. Ozek pas poudarite s pasovi in oblačili, ki se vam bodo v pasu tesno prilagala.

POSTAVA V OBLIKI JABOLKA

(povprečno velike prsi, trebuh, ki je večji od prsi, in ravna zadnjica)

Zgornji del oblačil naj bo zožan pod prsmi, majice pa dovolj dolge, da pokrijejo trebuh. Medtem ko naj bodo hlače in krila ravno krojeni.

Če pa boste novo leto pričakali na prostem, ga lahko dočakate modno oblečeni, brez strahu, da bi vas zeblo. Modni oblikovalci so namreč poskrbeli za tople in udobne smernice.

Modno zgodbo to zimo namreč pišejo mehke pletenine, dolgi šali in rokavice ter raznovrstna pokrivala.

Tokrat so še širše, še daljše in še toplejše, predvsem za tiste, ki mraz težko prenašajo. Oblike pletenih umetnin segajo od klasičnih do nenavadnejših, asimetričnih krojev z različnimi svetlečimi našitki. Klasične kose zastopajo jopice, ki segajo od sredine stegen do sredine meč. Vsem pa je skupna ena beseda: volumen, tako v materialih kot v krojih. Veliki pleteni kosi oblačil, v katere se lahko ovijete, delujejo zelo ženstveno, če jih dopolnite z velikim pasom. In barve? Od barv bosta prevladovali siva in temnomodra, ki izpodriva črno. Rdeča, rožnata, smaragdno zelena, rumena in oranžna.

Dober kompromis je ogromen, skoraj do tal segajoč šal, ki vas bo grel, hkrati pa boste z njim dale vedeti, da so vam modne zapovedi sezone še kako znane.

Ne smemo pozabiti na pokrivala, ki pomenijo piko na i celotnemu izgledu. Letošnji trend nošenja pokrival je takšen, da se nosi pravzaprav vse. Od baretk, pletenih kap, pa vse do kučem, ki še kako prav pridejo v mrzlih zimskih dneh.

Glede na to, da si na novoletni večer lahko privoščite divje modne krike, bodite vseeno pazljivi na to, da vam bo oblačilo in obutev udobna.

Pomembno je, da postavite udobje na prvo mesto. Stvari, v katerih se ne počutite dobro, tudi ne bodo videti dobro, zato izberite oblačila, ki se vam zdijo udobna.

Veliko modnih užitkov v novem letu vam želim!

Ana Modic

Tako je kuhala moja mama

Mesni zavitek in Miklavževe škorjice

TALE PRISPEVEK NI RAVNO V SKLADU Z RUBRIKO TAKO JE KUHALA MOJA MAMA. A ČAS SE SPREMINJA. V NOVEMBRU SMO IMELI KUHARSKI TEČAJ NA OSNOVNI ŠOLI V STAREM TRGU, KI GA JE VODIL ZNANI KUHAR GREGOR BIZANT, IN OD TAM DVA PREIZKUŠENA RECEPTA.

ZAVITEK IZ GOVEDINE IN ZELENJAVE

Sestavine:

- sveža, mleto govedina ali meso iz juhe
- malo pora
- korenček
- sol, timijan, drobnjak, peteršilj
- 2 jajci
- 1 zavitek listnatega testa

Recept je uporaben zato, ker lahko na ta način porabimo meso od nedeljske juhe, zavitek lahko pripravimo že dan prej, ga shranimo v hladilniku in naslednji dan spečemo, poleg tega pa je okusen tudi hladen, če ostane od kosila.

Če uporabimo sveže, mleto meso, ga prepražimo na olju, dodamo na kolobarčke narezan por, korenček, solimo in dušimo tako

dolgo, da por ovane. Ohlajenemu nadevu dodamo dve jajci, premešamo in namažemo po razvaljanem testu. Zavitek položimo v pomaščen pekač, ga premažemo z oljem in pečemo 30 minut na 200 °C, tako da rahlo porjavi.

Kot priloga zavitku prija krompirjeva solata.

Gospodinja, ki pozna svoje jedce, seveda lahko sestavine zavitka prilagodi željam družinskih članov.

MIKLAVŽEVE ŠKORJICE

Testo:

- 25–30 dag moke
- 4 dag kvasa ali ena kocka
- 2 žlici kisle smetane
- 4 dag sladkorja
- 2 jajci
- približno 1,5 dl mleka
- limonina ali pomarančna lupinica
- vanilin sladkor
- sol

Orehov nadev:

- 1 dl mleka

- 2 dag masla
- 4 dag sladkorja
- 25 dag mletih orehov
- cimet, vanilin sladkor
- 1 celo jajce

Sadni nadev:

- poljubno suho sadje (slive, rozine, marelice, jabolka ...)
- pomarančni sok, sladkor v prahu

Priprava tega peciva je podobna pripravi pice. Zamesimo srednje gosto testo, ki ga stepamo le toliko časa, da postane gladko in se ne prijemata posode (lahko z multipraktikom). Mleko, sladkor in maslo zavremo in poparimo orehe. Dodamo cimet in vanilin sladkor. Ko se ohladi, zamešamo jajce, če je masa pregosta, dodamo še žlico kisle smetane.

Vzhajano testo razporedimo po pekaču, namažemo z nadevom, potresemo s seseklim suhim sadjem in pečemo 15–20 minut na 250 °C. Po pečenih škorjicah pokapamo pomarančni sok in potresemo s sladkorjem v prahu.

Anica Zabukovec

Tudi na naši šoli bomo organizirali **KUHARSKI TEČAJ** na temo **PREPROSTE IN OKUSNE JEDI**, ki bo v petek, 15. januarja 2010, ob 18. uri. Vodil ga bo Gregor Bizant.

Število udeležencev je omejeno, zato pohitite s prijavi na **tel.: 031-672-980**.

Pobudnica izvedbe tečaja je ravnateljica Milena Mišič, sofinancira ga Občina Bloke.

Prisrčno vabljeni vsi ljubitelji kulinarike, vseh starosti.

V spomin

Andreju Intiharju

Letos pozno spomladi sva z Andrejem Intiharjem po domače Zimovim Andrejem s Škrabčega skupaj sedela v šolskih klopih OŠ Toneta Šraja Aljoše Nova vas. Organiziran je bil začetni tečaj računalništva za »tretjo generacijo« interese-
mentov. Andrej je bil zelo prizadeven, marljiv in poln načrtov, da si bo nabavil računalnik in nadaljeval z izobraževanjem.

Žal se je njegova življenjska pot nesrečno in prezgodaj končala. Ostalo je kar nekaj Andrejevih neuresničenih načrtov. V četrtek, dvaindvajsetega oktobra, smo se poslovili od preminulega Andreja in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Umrl je 19. 10. v UKC, Ljubljana.

Zimov Andrej je bil komaj dobro spočet, že je moral v izgnanstvo. Mlado nosečo, bodočo mamico Malko je italijanski okupator odpeljal najprej na otok Rab in nato v taborišče Gonars, kjer se je rodil Andrej 24. 01. 1943. Še preden so bodočo mamico odpeljali v taborišče, pa je ta isti okupator ustrelil njenega tasta Andreja in starejšega svaka, ki je bil tudi Andrej, dober lučaj od domače hiše. Mali Andrej in njegova mama teta Malka sta imela ogromno sreče, da sta preživela in se po propadu Italije vrnila živa domov na Škrabče.

Zakaj teta Malka? Andrejeva mama Malka je bila Neredova od Krampļjev. Njen oče Jurij Zakrajšek pa je hišno ime Neredov prinesel s seboj s Škufčega. Bil je starejši brat mojega starega očeta Petra.

Andrej je bi prvorojenec. Imel pa je še dve sestri in brata. Andrejevo rojstvo v taborišču sem v otroških letih dojemal z mešanimi občutki. Nisem mu zavidal, saj sem na lastnem očetu videl, kaj lahko taborišče naredi človeku, če sploh

Šolarji OŠ pri Svetem Duhu leta 1951. Andrej Intihar je deček, ki stoji na skrajni desni.

preživi. Ponosen pa sem bil, saj je bil Andrej za mene neke vrste junak. Pozneje, ko sem odrasčal, sem svoje mnenje nekoliko popravil in velik junak je postala njegova mama teta Malka. Lahko si samo predstavljamo, kaj vse je morala preživeti in pretrpeti od dne, ko jo je italijanski okupator odpeljal, do dne, ko se je vrnila na Škrabče k svojemu možu Zimovemu Francetu.

Komaj so potekla prva povojna leta obnove požganih domov in šol. Udarniška gradnja železnic in cest, že je moral mali Andrej v šolsko klop. Pisalo se je leto 1949, ko je Andrej pričel z nabiranjem znanja v prvem razredu osnovne šole pri Svetem Duhu. Šola je bila komaj za silo obnovljena, saj jo je okupator med vojno požgal. Imela je samo eno učilnico, tako da je bil pouk dvoizmenski, dva razreda dopoldan in dva razreda popoldan. Leto za Andrejem sem tudi sam zakorakal v hram učenosti. Andrej je bil že učenec drugega razreda. Prva znanja o pisanju in računanju nam je podal učitelj Jože Vrbec. Otroci, če ne vsi, pa gotovo dečki, se ga bolj spominjamo, da nam je prinesel prvo pravo usnjeno žogo, tako z dušo. Naučil nas je tudi prve nogometne veščine. Andrej je bil kar spreten in zagnan nogometaš.

Dobro se spominjam tudi prve-

ga športnega dneva v dolini pod Žmucavim, takoj za vasjo Zakraj. Nogometna žoga je bila glavni in edini športni rekvizit na Andrejevem in mojem prvem šolskem športnem dnevu.

Še preden sem končal štiriletno šolanje pri Svetem Duhu, pa je Andrej zbolel za hudo otroško boleznijo. Nekega oblačnega in meglenega dne me je mama poklicala in mi dejala, naj obiščem Andreja. Zelo sem bil vesel in hitro sem se odpravil, da si mama ne premisli. Celo pot sem razmišljal in planiral, kaj bova z Andrejem vse počela. Na pragu hiše me je pričakala teta Malka, Andrejeva mama, in me peljala v hišo k Andreju. Sedel je na postelji pod odejo, podprt z blazinami. Bil je bled kot zid in komaj senca Andreja. Usedel sem se na klop ob krušni peči in ostal brez besed. Andrejeva mama je hitro uvidevala mojo zadrego in me potolažila, da bolezen ni nalezljiva in da bo Andrej gotovo ozdravel. Še nekoč sem ga obiskal in vsakič ugotovil, da je iz dneva v dan boljšega zdravlja. Po nekaj mesecih je Andrej popolnoma ozdravel in že smo skupaj hodili v nižjo gimnazijo v Novo vas. Andrej že v drugi razred, jaz pa v prvi.

Jutranja pot v šolo je bila dolga cca. 5 km in je trajala okroglo uro. Pot domov je bila ravno tako dolga 5 km, trajala pa je običajno

dve uri ali več.

Poleti smo na poti domov izpopolnjevali akrobatske veščine (premeti in salte). Krivdo za to našo zagnanost je nosila zelo priljubljena tovarišica telesne vzgoje Slavica Zupanič. Andrej je bil zelo nadarjen akrobat, saj je posedoval vse lastnosti dobrega telovadca. Bil je nizke rasti, širokega prsnega koša in izredno močnih rok.

Pozimi pa smo pot do šole in nazaj običajno premagovali na smučeh, po možnosti z LATO okovjem in FEDERŠPONARJI. Vsak s svojimi sanjami postati Janez Polda ali Rudi Finžgar.

S priimkom Finžgar sva se z Andrejem srečala tudi, ko naju je takratna učiteljica šole pri Svetem Duhu Francka Hribar, poročena Anzeljc, povabila, da sva sodelovala v dramski skupini, ki je pripravljala dramsko delo z naslovom Veriga. To je bila za mene prva in zadnja igralska vloga, ni mi pa znano, če je bilo enako s prijateljem Andrejem.

Po osnovni šoli je Andrej nadaljeval šolanje na Srednji kmetijski šoli na Grmu. Po končanem šolanju se je zaposlil, odslužil vojaški rok v JNA in postal rezervni starešina. Poročil se je in ustvaril družino. Postal je oče sinu Borutu in hčeri Miri. Po petnajstih letih se je ločil in se vrnil na Bloke k staršem na Škrabče.

Izguba družine ga je zelo prizadela. Tudi sam je bil na tem, da se zgubi. S pomočjo staršev, sester in brata mu je uspelo. Bil je družbeno aktiven krajan »Krpanske dežele«. Postal je predsednik Društva upokojencev Bloke. Po smrti mame, očeta je že prej pokopal, je ostal zopet sam. Samota pa je tudi huda in nevarna bolezen, ki tudi ubija. Da je to res, nam je dokaz Andrej in njegov nesrečni konec.

Andrej je odšel, a spomin nanj bo ostal.

Franč Hiti-Udinov

Topla letošnja jesen

Že nekaj let se tudi na Blokah temperature nekoliko zvišujejo in jesenski meseci (september, oktober, november) so bili letos kar topli. Ob primerjavi izmerjenih temperatur na meteorološki postaji v Novi vasi za isto obdobje zadnjih petih let vidimo, da je bila le v letu 2006 povprečna temperatura nekoliko višja kot letos.

Nekoč za Bloke običajna slana v začetku septembra (izjemoma tudi ob koncu avgusta) je bila letos šele 4. oktobra. V septem-

bru se je nekoliko ohladilo konec meseca, do 25. septembra je bilo pa zelo toplo (26°C in več). Tudi oktobra so bile temperature v prvi polovici meseca okrog 20°C. Druga polovica meseca je bila hladnejša. November je bil tudi toplejši kot običajno. Čeprav je bila najnižja temperatura to jesen 1. novembra (-9°C) in smo dobili prvi sneg kmalu za tem, so bili naslednji dnevi toplejši. Po 10. novembru in vse do konca meseca se živo srebrno ni spustilo pod ničlo. Je bilo pa kar

precej oblačno, ker je s Primorske preko Javornika kar večkrat pritislila megla. Zato smo sonce videli bolj poredko kot v septembru in oktobru, ko je sijalo skoraj vsak dan.

Letošnja jesen je bila tudi zelo sušna. V vseh treh mesecih je bilo le slabi dve tretjini padavin od dolgoletnega povprečja. Zlasti malo dežja in veliko sonca je bilo v septembru. Tako so letos tudi bloška jabolka izredno sladka in tudi vinogradniki se hvalijo z dobro letino. Zato je Martin letos lahko »naredil« odlično vino.

Kljub tej topli jeseni smo, kot že rečeno, dobili prvi sneg 3. no-

vembra in to nad 20 cm. Obležal je pet dni. No, na Martinov dan (11. nov.) je bilo ves dan sončno in dokaj toplo. Star pregovor pa pravi: »Če Martin sonce ima, huda zima rada prikima.« Evropski model (ARSO) o dolgoročni napovedi za Evropo v obdobju december 2009 – februar 2010 obeta nekoliko višje temperature od povprečja, količina padavin pa naj bi bila kar izdatna zlasti v gorah, po nižinah pa naj bi se menjavala hladna in topla obdobja. Ali ima bolj prav Martin ali Evropa, bomo videli naslednjo pomlad.

France Škrabec

AL PRAV SE PIŠE B'Č AL BEČ
Lepega popoldneva sem posedala na klopici pri čudovito obnovljenem vaškem vodnjaku v Ravniku – pri b'ču, kot mu vsi pravimo. Pa prikoraka mimo glavni urednik Bloškega koraka.

Takoj izkoristim priliko: »Ravno prav si prišel, Stane, čez par dni bo prireditev ob zaključku obnove b'ča, table z opisom, ki si nam jo obljubil, pa še sedaj nimamo!« »Eee, saj bo še ta teden,« me potolaži in takoj

napelje misel drugam. »Kaj ti misliš, kako bi bila beseda beč prav napisana?« Moj odgovor je takle: »Zagovarjam ohranitev našega avtohtonega jezika (bloščine) vsaj ob takih prilikah, kjer širši množici ljudi, ki prihajajo tudi z drugih koncev Slovenije in tujine, opisujemo in razkazujemo našo naravno in kulturno dediščino. Prepričana sem, da bodo bralci znali pravilno prebrati v besedi b'č, t'č, sm'či ... tudi tisto »vejico zgoraj«, pa čeprav za polglasnike v slovenski abecedi nimamo ravno enotnega znaka.

Vztrajam torej, da se na tabli zapiše vaški vodnjak – b'č.« Urednik z mojim odgovorom ni bil ravno zadovoljen, seveda, saj na Štajerskem, od koder on izhaja, res ne slišiš polglasnikov, zelo blizu pa so jim e-ji in to najraje široki. Pomislite, kako bi bil lahko zmeden kakšen naš južni brat, ko bi na tabli prebral, da je v bližini Beča (Dunaja)

Ko smo že pri pravilnem zapisu, pa se še malo ustavimo na križišču državne in lokalne ceste v Hostniku (mimogrede – je Hostnik ali Hosnik

ali mogoče Kostnik ...?). Tam boste videli kažipot za vas »Polšeče« in na drugi strani kažipot za vas »Povšeče«. No, kako ga boste prebrali?? Odgovor je kot na dlani, po bloško: POUŠEČE, pa bo za vse prav. Drugače pa je na tabli za ime vasi, kjer z ene strani pri demo v naselje »Strmca«, z druge pa v naselje »Strmica«. Tu pa odgovor ni ravno na dlani, ampak najbrž na Občini Bloke. Odlok o poimenovanju naselij bi najbrž to zadrego hitro rešil.

Zora Obreza

Zahvala

Ob izgubi naše drage

Zofke Škrabec
iz Velikih Blok

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in vaščanom za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Hvala za besede slovesa, pozornost in čast, s katerimi ste jo pospremili na njeno zadnjo pot.

Posebej bi se radi zahvalili gospodu Lojzetu Maziju za poslovilne besede in gospodu župniku Lojzetu Hostniku za pogrebno bogoslužje.

Vsi njeni

Zahvala

V triinosemdesetem letu starosti se je tiho poslovil v domu starejših Cerknica

Janez Lah
po domače Pintarjev Ivan s Studenca 6.

Od njega smo se poslovili petega novembra 2009 pri Fari.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, podjetju Novolit, KO ZZB, DU in Občini Bloke za izraženo sožalje, darovano cvetje in sveče.

Zahvala g. Miroslavu Dolesu za poslovilni govor, organizaciji ZB za spremstvo, g. župniku za opravljeni obred in pogrebni organizaciji Ave.

Žalujoči brat in sestri

Okrogli jubileji na Studenem

Na vasi Studeno je bilo letošnje jesen zelo veselo in »naporno«. Okrogle življenjske jubileje so praznovali kar štirje vaščani. Tako je 5. 9. praznovala svojih častitljivih 90 let Zofija Lužar, po domače Valetova mama, 30. 9. Klančar Stanislav, po domače Tončkov Stane, 70 let, 30. 9. Koren Francka svojih 60 let in 10. 11. Kljun Rafael tudi 60 let. Ker je v naši vasi navada, da vsak, ki praznuje okroglo življenjsko obletnico, povabi vse vaščane na zabavo v svojo domačo garažo, smo imeli zabave skoraj vsak vikend v letošnjem mesecu septembru. Kljub navedenim jubilejem je povprečni vaščan Studenega star 32 let.

Ob zaključku praznovanj so naši jubilarji z veseljem skupaj pozirali vaškemu fotografu in tako je nastala pričujoča skupinska fotografija.

Marija Jakopin

VAROVANJE OKOLJA – KIOTSKI SPORAZUM PO BLOŠKO

Od vseh strani nas te dni obsipavajo s podatki, kako onesnažujemo okolje, kakšne packe smo, da porabimo preveč takega ali drugačnega goriva. Malo pred izidom te številke našega glasila se je na Danskem zbralo menda več kot 10.000 takih in drugačnih strokovnjakov, ki razpravljajo, kako kaj »prišparati«, da ne bo topla greda še večja. Ostalo pa bo najbrž le pri dobrih nasvetih in resolucijah, saj ne bodo spali v nezakurjenih »cimrih«.

No, če se prav spomnim, smo na Blokah nekaj poznali samo gredó,

za toplo gredo pa nismo vedeli. Pri vsem je bilo treba biti »šparoven«, pozimi tudi pri kurjavi. Kurilo se je le v dobri stari kmečki peči, ponekod tudi v kuhinji »šporhet«. V »cimru« je bil pa le kakšen »gašperček« (majhna železna pečica), ki so ga zakurili le, če je bil kdo bolan.

Tako je bilo tudi v Velikih Blokah, kjer kmetije niso bile kaj bogate z gozdom. Zato so za kurjavo še posebej »polena šteli«. Ko je pritisnil mraz, so se stisnili pod »kovter«, a gospodinja na neki bloški kmetiji bi rada za kakšno uro tudi v »cimru gašperček« zakurila, gospodar pa tega ni dovolil. Nekega jutra je pa

januarski mraz gospodarje le »odtajak«. Ženi je dejal: »Zvečer pa le zakuri tisti »gašperček«, davi je bila moja proteza, ki sem jo sinoči dal v kozarec z vodo na omarici, zamrznjena.«

VODA IZ IŠKE IN NJE

»POKUŠINA«

Kmalu po Martinovem je naš župan vabil vse Bločane na »likof« po opravljenih delih, ki jih je občina letos naredila za boljše počutje Bločanov. Ob tem naj bi poskušali vodo našega glavnega vodovoda iz nove vrtine pod Iško. Ta voda je, tako pravijo, boljša od vseh Zal,

Costelle in še ne vem katere vode.

Te pokušine se nisem udeležil, sem si rekel: »Saj to vodo si lahko kar doma natočim. Če grem tja, mi bo še kakšna od naših »dohtaric« recept in dozo vode predpisala. Župan bo nas občane gotovo povabil na državni praznik dan samostojnosti na štefanovo in nas pogostil s kozarcem vina, bloške kmečke »Zarjanke« pa s prigrizkom in sladkarijami.«

Takrat si bomo nazdravili vsi Bločani doma in po svetu ter si zaželeli srečno novo leto 2010.

*Temu se pridružuje tudi
Obloški Tonček*

PostajaRK

RDEČEGA KRIŽA
CERKNICA-LOŠKA DOLINA-BLOKE

ZA PREBIVALCE NAŠIH KRAJEV
IZVAJA MERITVE

- KRVNEGA PRITISKA
- HOLESTEROLA
- SLADKORJA KRVI

OD 12. DO 16. URE

V DVORANI NAD KNJIŽNICO NA BLOKAH.

MERITEV SE BO IZVAJALA
V SREDO, 3. FEBRUARJA 2010

VLJUDNO VABLJENI,

DA NAS OBIČETE IN POSKRbite ZA SVOJE ZDRAVJE
IN DOBRO POČUTJE!

PARTNERJI AKCIJE:

Voščilo

Malo je praznikov, ki nam sežejo tako do srca in duše, kot sta to božič in novo leto. Praznika, ki ju zaznamuje pričakovanje nečesa lepega, pravičnega. Čas, ko zopet postanemo bolj odprti, prijazni. Čas, ko si podamo roke in voščimo vse najlepše, želimo sreče, zdravja in družinske topline.

December je tudi mesec, ko se spominjamo naše pogumne in enotne odločitve o samostojni državi. Zato vam tudi za ta dan, drage Slovenke in Slovenci, iskreno čestitam in želim lepo praznovanje.

Metod Kraševac, predsednik OO SDS Bloke

MP SERVIS

Marjan Peterlin s.p., Dolščaki 10a, 1314 Rob

GOSPODINJSKIH APARATOV

Electrolux

ZANUSSI

Candy

gorenje

tel.: **01/7881-456** mobi: **051/648-783**

Vesel božič in srečno novo leto 2010
vam želi

Žličarstvo

Branko in Marta Hribar s.p.

Runarsko 18

Tel. 041 472 860

Frizerski salon Jožica

torek 12h-19h

sreda 8h-15h

četrtek 12h-19h

petek 8h-19h

sobota 7h-13h

Nedelja in
ponedeljek zaprto.

V ponudbi imamo sponke za lase in vse za nego ter utrjevanje las.

NOVO! Podaljševanje nohtov z gelom. Prosimo za predhodno naročilo.

Jožica 041 552 059 & Tanja 041 208 636

Želimo vam vesel božič in srečno novo leto 2010.

Cenjenim občankam in občanom,
sodelavkam in sodelavcem,
ter poslovnim partnerjem
se zahvaljujemo za zaupanje
in sodelovanje v letu 2009,
obenem pa Vsem želimo
prijetne božične praznike in
srečno ter uspešno
Novo leto 2010.

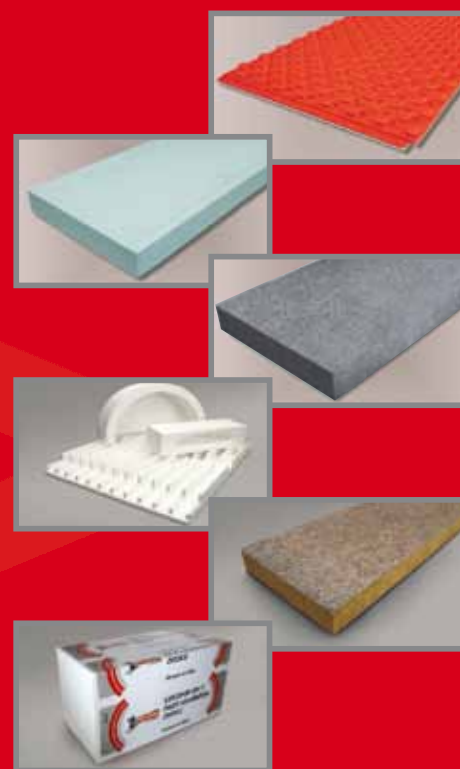
55 let • years

KOVINOPLASTIKA LOŽ

Obilo lepih trenutkov
v letu 2010!

Kolektiv Novolita

>>> CELOVITE REŠITVE NA PODROČJU TOPLOTNE IN ZVOČNE IZOLACIJE

TELEFON +386 1 7050 300
TELEFAXS +386 1 7050 330
E-MAIL: INFO@NOVOLIT.SI
HTTP://WWW.NOVOLIT.SI

NOVOLIT, PODJETJE ZA
PROIZVODNJO IZOLACIJSKIH
IZDELKOV D.O.O. • NOVA VAS 56
SI-1385 NOVA VAS NA BLOKAH

IZDELUJEMO POHIŠTVO ZA VSE BIVALNE PROSTORE

POHIŠTVO
Franc Kraševac s.p.

TEL. 01/709 89 46
www.krasevec.si

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO.